

**Hallituksen esitys eduskunnalle energiatehokkuuslaiksi
ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi energiatehokkuuslaki, laki sähkömarkkinalain muuttamisesta, laki maakaasumarkkinalain muuttamisesta sekä laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta. Esityksellä pantaisiin kansallisesti täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston energiatehokkuusdirektiivi.

Energiatehokkuuslailla säädettäisiin suurille yrityksille velvoite tehdä energiakatselmus neljän vuoden välein. Energiakatselmuksen vastuuhenkilöiden pätevydestä ehdotetaan annettavaksi tarvittavat säännökset. Nykyinen energiamarkkinoilla toimivien yritysten energiatehokkuuspalveluista annettu laki ehdotetaan kumottavaksi. Mittaamista ja laskutusta koskeva sääntely siirrettäisiin ehdotettavaan energiatehokkuuslakiin sekä sähkön osalta sähkömarkkinalakiin ja maakaasun osalta maakaasumarkkinalakiin.

Sähkön ja lämmön yhteistuotannon edistämiseksi säädettäisiin velvoite tietyissä tapauksissa tehdä laitoskohtainen kustannus-
hyötyanalyysi sähkön ja lämmön yhteistuotannon mahdollisuuksista.

Lisäksi sähkön ja maakaasun verkkopalvelujen myyntiehdoille ja hinnoittelulle asetettaisiin

siin kriteereitä, joissa otetaan huomioon energiatehokkuus. Säännökset otettaisiin sähkömarkkinalakiin, maakaasumarkkinalakiin sekä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annettuun lakiin.

Esityksen tavoitteena on parantaa energiatehokkuutta ja edistää loppukäyttäjien energian tehokasta ja säästäväistä käyttöä. Lakien keskeisenä päämääränä on luoda edellytykset ja puitteet energiatehokkuutta parantavien ja energiansäästöä aikaansaavien päätösten tekemiselle energian mittausta, laskutusta ja energiankäyttöön liittyvän palautetiedon antamista sääntelemällä. Lakien tavoitteena on energiansäästön lisääminen ja energian loppukäytön ja primäärienergiankulutuksen vähentäminen. Ehdotettua energiatehokkuuslakia sovellettaisiin kaikkiin energiayhtiöihin, jotka myyvät tai jakelevat loppukäyttäjille sähköä taikka myyvät kaukolämpöä, kaukojäähdytystä tai polttoainetta. Lisäksi lakia sovellettaisiin kaikkiin suuriin yrityksiin niille asetetun pakollisen energiakatselmusvelvoitteen myötä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	4
1 JOHDANTO	4
2 NYKYTILA	4
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö	4
Energiatehokkuuden edistäminen Suomessa	4
Energiatehokkuussopimukset	6
Energiakatselmukset	6
Energian mittaaminen	7
Sähkön ja lämmön yhteistuotanto	8
Sähkömarkkinalaki ja maakaasumarkkinalaki	10
2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö	11
Energiapalveludirektiivi	11
CHP-direktiivi	11
Energiatehokkuusdirektiivi	11
Ruotsi ja Tanska	12
Iso-Britannia	12
2.3 Nykytilan arviointi	12
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	15
3.1 Tavoitteet	15
3.2 Toteuttamisvaihtoehdot	16
3.3 Keskeiset ehdotukset	16
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	17
4.1 Taloudelliset vaikutukset	17
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan	17
4.3 Ympäristövaikutukset	17
5 ASIAN VALMISTELU	18
5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto	18
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen	18
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ	18
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	19
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT	19
1 Energiatehokkuuslaki	19
1 Luku. Yleiset säännökset	19
2 Luku. Energiakatselmukset	20
3 Luku. Yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilön pätevyys ja rekisteröinti	25
4 Luku. Mittaaminen ja laskutus	26
5 Luku. Sähkön ja lämmön yhteistuotannon edistäminen	30
6 Luku. Erinäiset säännökset	31
2. Laki sähkömarkkinalain muuttamisesta	31
3. Laki maakaasumarkkinalain muuttamisesta	34
2 Luku. Verkonhaltijan sekä varastointilaitteiston ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan yleiset velvollisuudet ja palvelujen hinnoittelu	34
3 Luku. Järjestelmävelvoitteet ja maakaasukauppojen selvitys	35
4 Luku. Maakaasun toimittaminen ja maakaasun käyttäjän asema	36
4. Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 6 ja 10 §:n muuttamisesta	36

2	TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	37
2.1	Valtioneuvoston asetukset	37
2.2	Työ- ja elinkeinoministeriön asetukset	37
2.3	Energiaviraston määräykset	37
3	VOIMAANTULO	38
4	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	38
LAKIEHDOTUKSET		39
	Energiatehokkuuslaki	39
	sähkömarkkinalain muuttamisesta	48
	maakaasumarkkinalain muuttamisesta	51
	sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 6 ja 10 §:n muuttamisesta	54
LIITTEET		57
RINNAKKAISTEKSTIT		57
	sähkömarkkinalain muuttamisesta	57
	maakaasumarkkinalain muuttamisesta	63
	sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 6 ja 10 §:n muuttamisesta	68

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi energiatehokkuuslaki sekä lait sähkömarkkinalain muuttamisesta, maakaasumarkkinalain muuttamisesta ja sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta. Lakien tavoitteena on edistää energiansäästöä ja energian tehokasta käyttöä. Lakien keskeisenä päämääränä on luoda edellytykset ja puitteet energiatehokkuutta parantavien ja energiansäästöä aikaansaavien päätösten tekemiselle energian mittausta, laskutusta ja energiankäyttöön liittyvän palautetiedon antamista sääntelemällä sekä velvoittamalla kaikki suuret yritykset tekemään yrityksen energiakatselmus säännöllisesti. Laeilla edistettäisiin energiansäästöä ja vähennettäisiin energiantuotannon aiheuttamia kasvihuonekaasupäästöjä sekä saavutettaisiin kustannussäästöjä energian loppukäyttäjille.

Laeilla pantaisiin täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/27/EU energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta (jäljempänä energiatehokkuusdirektiivi). Energiatehokkuusdirektiiviä pannaan täytäntöön myös muilla toimin, kuten valtiovallan ja eri toimijoiden välillä solmittuilla energiatehokkuussopimuksilla.

Energiamarkkinoilla toimivien yritysten energiatehokkuuspalveluista annettu laki (1211/2009, jäljempänä energiapalvelulaki) kumoutuisi ehdotetulla energiatehokkuuslailla, ja sen säännökset siirrettäisiin soveltuvin osin ehdotettuun lakiin.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Energiatehokkuuden edistäminen Suomessa

Suomen energiatehokkuustoiminnan keskeisinä osina ovat vapaaehtoiset energiatehokkuussopimukset ja energiakatselmuksukset sekä markkinalähtöinen lähestyminen energiatehokkuuteen. Suomen energiatehokkuustoimin-

ta on saanut toistuvasti kiitosta osana Suomen hyvää energiapolitiikkaa muun muassa kansainvälisen energiajärjestön IEA:n maatulkinnoissa

Energiapalvelulaki tuli voimaan vuoden 2010 alussa. Siinä säädetään energiayhtiöille velvoitteita, joiden tavoitteena on parantaa yhtiöiden asiakkaiden energiatehokkuutta. Laki sisältää muun muassa energiankulutuksen mittaamista, laskutusta ja raportointia koskevia vaatimuksia. Sillä panttiin täytäntöön säännöksiä, jotka sisältyvät Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2006/32/EY energian loppukäytön tehokkuudesta ja energiapalveluista sekä neuvoston direktiiviin 94/76/ETY kumoamisesta (jäljempänä energiapalveludirektiivi). Energiapalveludirektiiviä ei muilta osin Suomessa ole saatettu voimaan lainsäädännöllä vaan Suomessa energiatehokkuuspolitiikkaa on toteutettu pitkälti markkinaehtoisesti.

Motiva Oy (vuoteen 2000 saakka Motiva) on valtion omistama yhtiö, jolta työ- ja elinkeinoministeriö (aikaisemmin kauppa- ja teollisuusministeriö) on tilannut vuosittain energiatehokkuuden edistämiseen liittyviä toimenpidekonaisuuksia. Motiva Oy on toteuttanut vuodesta 1993 alkaen työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta niin sanotun energiatyöohjelman, jolla toimeenpannaan käytännön tasolla kansallisia energia- ja ilmastopoliittisia linjauksia energiatehokkuuden ja energiansäästön sekä uusiutuvan energian edistämisen alueella. Työohjelma on tehty vuodeksi kerrallaan ja se on luonteeltaan yksityisoikeudellinen konsulttisopimus Motiva Oy:n ja työ- ja elinkeinoministeriön välillä. Työohjelman tilaamiselle ei ole ollut säädöspohjaista veloitusta, eikä se ole hallintolain (434/2003) 3 §:n mukainen hallintosopimus. Energiatyöohjelman tilaus siirtyi työ- ja elinkeinoministeriöltä Energiavirastolle 1.1.2014 alkaen.

Motiva Oy on energiatyöohjelmaan liittyen koordinoanut ja hallinnoinut energiatehokkuussopimustoimintaa ja energiakatselmustoimintaa Suomessa. Vuoden 2010 lopusta lähtien Motiva Oy on ollut myös työ- ja elinkeinoministeriön nimeämänä koordinoanut valtakunnallista kuluttajien energianeuvontaa. Motiva Oy:n tehtävät energiatehokkuussopi-

muksiin liittyen ovat sisältäneet muun muassa energiategokkuussopimusten valmisteluun osallistumisen, niihin liittyvien toimenpideohjelmien toimeenpanon yhdessä sopimusosapuolten kanssa, esimerkiksi yhteiset kehityshankkeet yritysten kanssa, sopimustoiminnan seurantarjestelmän kehityksen ja ylläpidon sekä vaikutustenarvioinnin sekä sopimustoimintaan liittyvää neuvontaa, verkottamista ja koulutusta. Motiva Oy:n tehtävänä energiategokkustoitinnassa on ollut muun muassa teokkustoitinnan kehittäminen, seurantarjestelmän ylläpito ja kehitys, vaikutusten arviointi, markkinointi, energiategokkustoitinnajien koulutus, teokkustoitinnan laadunvarmistus sekä teokkustoitinnan hakijoiden neuvonta ja kansainvälinen yhteistyö. Osana kuluttajien energiategokkustoitinnajärjestelmää työ- ja elinkeinoministeriö nimesi Motiva Oy:n kuluttajien energiategokkustoitinnan valtakunnalliseksi koordinaatiokeskukseksi joulukuussa 2010. Koordinoitun energiategokkustoitinnan tavoitteena on mahdollistaa kuluttajien luotettava ja riippumaton energiategokkustoitinta eri puolella Suomea. Energiategokkustoitinnan valtakunnallisesti keskeisin tiedonjakopaikka on Motiva Oy:n ylläpitämä verkkoportaali, joka on linkitetty muihin kuluttajaneuvontaan liittyviin palveluihin ja www.sivuille.

Vuoden 2013 energiategokkustoitinnajärjestelmään kuului varsinaisen työohjelmaosion lisäksi kuluttajien energiategokkustoitinnan osio ja energiategokkustoitinnajärjestelmän tavoitteita tukevien EU-hankkeiden kokonaisuus. Energiategokkustoitinnajärjestelmän laajuus oli vuonna 2013 kokonaisuudessaan 3 944 880 euroa, josta työ- ja elinkeinoministeriön rahoituksen osuus on 3 750 000 euroa. Muu rahoitus (186 750 euroa) muodostuu suurimmaksi osaksi komission rahoitusosuuksista EU-hankkeiden kokonaisuudelle. Energiategokkustoitinnajärjestelmät ja niiden hoitaminen ovat olleet työohjelmissa merkittävässä roolissa. Kuluttajien energiategokkustoitinnan osuuden laajuus vuonna 2014 on 875 500 euroa.

Työohjelmien sisältämien viestintätöimenpiteiden kautta on pyritty vaikuttamaan energian käyttäjien asenteisiin, käyttötottumuksiin ja valintoihin. Työohjelmissa on painotettu tarvittaessa tiettyjä alueita, esimerkiksi vuoden 2013 työohjelmassa painopistealueena on ollut energiategokkustoitinnajärjestelmän kansallisen toimeenpanon valmisteluun osallistuminen. Muita vuoden 2013 työohjelmassa painopistealueita

olivat elinkeinoelämän ja kunta- ja kiinteistöalan energiategokkustoitinnajärjestelmien toimeenpanon tuki ja sopimustoiminnan seurantarjestelmän ylläpito, kehitys sekä vaikutustenarviointi, energiategokkustoitinnajärjestelmän ja analyysitoiminnan laadukas toimeenpano ja kansainvälinen yhteistyö, seuranta ja vaikutusten arviointi, bioenergian ja muun uusiutuvan energian käyttöönoton vauhdittaminen sekä energiategokkustoitinnajärjestelmää tukeva viestintä ja tiedonvaihto, joka sisältää muun muassa Motivan verkkopalvelut.

Energiategokkustoitinnajärjestelmään liittyvään viestintään, neuvontaan ja koulutukseen on Suomessa panostettu jo pitkään Motiva Oy:n kautta. Motivan toiminta kattaa kaikki energiategokkustoitinnajärjestelmän ja neuvonnan sektorit kuluttajista yrityksiin. Eri ministeriöiden rahoitus Motivan viestintällisiin hankkeisiin on vuositasolla ollut noin 2 miljoonaa euroa, josta noin puolet on koostunut edellä mainitusta kuluttajien energiategokkustoitinnajärjestelmän työohjelmasta. Kuluttajille suunnatussa koordinoitussa energiategokkustoitinnajärjestelmässä ovat keskeisessä roolissa energiategokkustoitinnajärjestelmän verkkoportaali eneuvonta.fi ja Motivan koordinoima maakunnallisten neuvontaorganisaatioiden verkosto. Lisäksi energiategokkustoitinnajärjestelmän tarjoavat asiakkailleen neuvontaa.

Ympäristöministeriö ylläpitää korjaustieto.fi -verkkoportaalia osana kuluttajille ja kiinteistöjen omistajille suunnattua korjausneuvonnan hakupalvelua sekä korjausrakentamisen neuvontaverkosta.

Myös yrityksille kohdistettua neuvontaa on saatavissa. Sen rahoittamiseen osallistuvat työ- ja elinkeinoministeriön lisäksi myös jotkut elinkeinoelämän toimialaliitot. Yrityksille suunnattua energiategokkustoitinnajärjestelmää toteutetaan ja rahoitetaan myös yritysten kanssa toteutettavissa kehityshankkeissa.

Kestäviin liikkumisvalintoihin kannustetaan osana valtakunnallista liikkumisen ohjauksen työtä, jonka koordinoinnin Liikennevirasto tilaa Motiva Oy:ltä. Lisäksi Liikennevirasto myöntää avustusta seuduille ja kunnille liikkumisen ohjaukseen.

Ympäristöministeriön tuottaman korjausrakentamisen neuvonnan lisäksi muun muassa Motiva Oy viestii ministeriön toimeksiannosta kiinteistöjen energiategokkustoitinnajärjestelmän ja energiategokkustoitinnajärjestelmän laadunvarmistuksesta. Lisäksi maan kattavaa neuvontaa tarjotaan muun muassa kiinteistöpidon ja -hoidon, materiaali- ja energiategokkustoitinnajärjestelmän, kosteus- ja homeongelmien sekä esteettömyyden teemoista.

Energiatehokkuussopimukset

Suomen Energiatehokkuussopimusjärjestelmä on keskeinen kansallisen energia- ja ilmastostrategian toimeenpanon väline ja sen taustalla ovat myös kansainväliset ilmastomuutosta ehkäisevät sopimukset, joihin Suomi on osaltaan sitoutunut.

Energiatehokkuussopimusjärjestelmä on jaettu työ- ja elinkeinoministeriön, ympäristöministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön hallinnonaloille. Työ- ja elinkeinoministeriö on mukana sopimusosapuolena myös ympäristöministeriön ja liikenne- ja viestintäministeriön päävastuulla olevissa energiatehokkuussopimuksissa. Työ- ja elinkeinoministeriön päävastuulla ovat elinkeinoelämän, kunta-alan ja öljyalan energiatehokkuussopimukset sekä kunta-alan energiaohjelma.

Elinkeinoelämän energiatehokkuussopimus on sopimusalueista laajin sisältäen koko teollisuuden, palvelualat, energiantuotannon sekä kaukolämmön ja sähkön siirron, jakelun ja vähittäismyynnin. Rakenteellisesti elinkeinoelämän energiatehokkuussopimus toimii siten, että työ- ja elinkeinoministeriön, Elinkeinoelämän keskusliiton ja toimialaliittojen välillä on voimassa puitesopimus elinkeinoelämän energiankäytön tehostamisesta vuosille 2008—2016. Siinä määritetään sopimusosapuolten keskinäiset veloitteet sekä toimet, jotka kohdistuvat sopimusjärjestelmään liittyviin yrityksiin.

Yritys liittyy sopimusjärjestelmään allekirjoittamalla liittymisasiakirjan, jonka myötä yritys sitoutuu toimenpideohjelmiin kirjattuihin toimenpiteisiin ja asettaa itselleen sopimuksen edellyttämän energiankäytön tehostamistavoitteen. Toimenpideohjelmat ovat muuten toimialakohtaisia, mutta energiavaltaiselle teollisuudelle on sen erityispiirteiden vuoksi laadittu oma toimenpideohjelma, joka kattaa toimialasta riippumatta kaikki sopimuksen mukaisesti energiavaltaisiksi määritellyt yritykset. Yritykset, joilla ei vielä ole oman toimialan toimenpideohjelmaa, voivat liittyä elinkeinoelämän yleiseen toimenpideohjelmaan.

Kunta-alalla on kaksi vaihtoehtoista sopimusmallia. Suurille ja keskikokoisille kunnille on työ- ja elinkeinoministeriön ja kunnan kahdenvälinen energiatehokkuussopimus. Pienille

kunnille on Motiva Oy:n hallinnoima energiaohjelma, johon kunta liittyy allekirjoittamalla liittymisasiakirjan. Öljyalan energiatehokkuussopimus, HÖYLÄ III, koskee lämmitys- ja liikennepolttonesteiden jakelutoimintaa ja öljylämmitteisiä rakennuksia.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla on kaksi liikennesektorin energiatehokkuussopimusta. Joukkoliikenteen energiatehokkuussopimus vuosille 2008—2016 koskee linja- ja paikallisliikennettä mukaan lukien rautatie-, metro- ja raitiovaunuliikenne- ja toinen tavarankuljetuksia ja logistiikkaa.

Ympäristöministeriön päävastuulla on kiinteistöalan energiatehokkuussopimus, joka käsittää sekä vuokra-asuntoyhteisöt että toimitaloyhteisöt. Lisäksi vapaaehtoisten sopimusten järjestelmään kuuluu maa- ja metsätalousministeriön vastuulla oleva maatalojen energiaohjelma.

Energiakatselmukset

Nykymuotoisen Suomen energiakatselmuks-toiminnan tavoitteena on analysoida katselmukskohteiden kokonaisenergian käyttö, selvittää energiansäästöpotentiaali ja esittää ehdotettavat säästötoimenpiteet kannattavuuslaskelmiseen. Energiakatselmuksissa selvitetään myös mahdollisuudet uusiutuvien energiamuotojen käyttöön ja energiansäästöpotentiaalini lisäksi katselmuksissa raportoidaan ehdotettavien toimenpiteiden vaikutus CO₂-päästöihin. Palvelurakennusten sekä teollisuus- ja energiantuotantolaitosten energiakatselmusten tukeminen alkoi Suomessa kauppa- ja teollisuusministeriön toimesta vuonna 1992. Varsinainen energiakatselmuksohjelma käynnistyi vuonna 1994. Vuosina 1992—2013 on energiakatselmuksohjelman puitteissa käynnistynyt yhteensä lähes 9 200 energiakatselmusta. Näistä 5 250 energiakatselmusta on toteutettu kuntien palvelurakennuksissa, 2 150 yksityisen sektorin palvelurakennuksissa, 1 560 teollisuuskohteissa ja 210 energiantuotantolaitoksissa. Rakennusten ja tuotantoprosessien lisäksi energiakatselmuksohjelma kattaa kuljetusketjut sekä uusiutuvan energian käytön lisäysmahdollisuudet kuntatason alueellisena tarkasteluna. Energiatukea palvelurakennusten, teollisuuskohteiden ja energiantuotantolaitosten energiakatselmuksiin on myönnetty vuoden 2013 loppuun mennessä yhteensä 34,1 miljoonaa euroa. Energiakatselmusten tukihakemukset

käsitellään alueellisesti ELY-keskuksissa (elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus). Ehdotetulla energiatehokkuuslailla säädettäisiin energiakatselmuksia pakollisiksi kaikille suurille yrityksille, jonka johdosta niiden ei enää olisi mahdollista saada tukea energiakatselmusten tekemiseen. Pienet ja keskisuuret yritykset voisivat edelleen hakea tukea paikallisesta ELY-keskuksesta. Tuen perusteista säädetään energiatuen myöntämisen yleisistä ohjeista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1063/2012).

Energiakatselmusten perusteella toteutetuilla energiansäästötoimenpiteillä arvioidaan saavutetun yhteensä vuoden 2012 loppuun mennessä kumulatiivisesti yli 700 miljoonan euron kustannussäästöt. Todellinen kustannussäästö on vielä tätäkin suurempi, koska katselmustoiminnan seurantajärjestelmään ei koota kattavasti tietoja prosessiteollisuuden energia-analyyysien toimenpiteiden säästövaikutuksista, koska kyseiset toimenpiteet raportoidaan energiatehokkuussopimustoiminnan kautta.

Vuodesta 2008 lähtien on energiakatselmusohjelman hallinnoinnista vastannut työ- ja elinkeinoministeriö. Katselmusohjelman käytännön organisoinnista on vuodesta 1993 lähtien vastannut Motiva Oy, jonka toimintaan sisältyy katselmustoiminnan edistäminen, kehittäminen ja seuranta sekä energiakatselmoijien koulutus ja katselmusten laadunvarmistus.

Ympäristöministeriön vastuulla oleva asuinrakennusten energiakatselmustoiminta käynnistyi vuonna 2003. Energiakatselmuksen toteuttamiseksi kehitettiin ja vuonna 2005 päivitettiin energiakatselmusmalli kerros- ja rivitalojen energiansäästämismahdollisuuksien kartoittamiseen. Asuinrakennuksiin on toteutettu noin 4 600 energiakatselmusta ja niihin 2003—2013 myönnetty avustukset ovat yhteensä 5,5 miljoonaa euroa.

Maa- ja metsätalousministeriön vastuulla oleva maatilojen energiaohjelma on käynnistynyt vuonna 2010 maatilojen energiasuunnitelmilla, joita tuetaan valtion varoista ja joita voidaan pitää kevyinä energiakatselmuksina. Vuoden 2013 loppuun mennessä tukea oli myönnetty yhteensä 213 energiasuunnitelmalle. Vuodesta 2015 lähtien maatilojen energiahallintapalveluiden toteutuksen ja tukemisen on suunniteltu siirtyvän osaksi Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa 2014—2020. Ohjelman puitteissa on tarkoitus jatkaa maatilojen energiasuunnitelmien toteu-

tusta sekä käynnistää laajempien maatilojen energiakatselmusten toteutus ja tukeminen. Energiakatselmusten sisältöön kuuluu maatilan energiankäytön kokonaisvaltainen arviointi, muun muassa energiankäyttöä tehostavien investointien tarpeet, uusiutuvan energian liikeyhteydet sekä energian säästävien menetelmien käyttöönotto.

Kuljetusketjuille on Suomessa tehty muutamia energiakatselmuksia. Yksittäisten liikennevälineiden energiakatselmuksia ei ole tehty eikä niitä ole nähty tarkoituksenmukaisina.

Suomi on energiakatselmustoiminnassa kansainvälisesti arvostettu edelläkävijä. Vuonna 2006 voimaan tullut energiapalveludirektiivi velvoitti jäsenvaltioita rakentamaan tehokkaita, korkeatasoisia ja riippumattomia energiakatselmusjärjestelmiä. Suomen kokemukset ja osaaminen vaikuttivat merkittävästi siihen, että Euroopan komissio nosti energiakatselmuksia yhdeksi keskeiseksi EU-tason toimeksi. Energiatehokkuusdirektiivissä energiakatselmuksia tulivat suurille yrityksille pakollisiksi. Sisällöltään energiakatselmusohjelman pakolliset suurten yritysten energiakatselmuksia kuitenkin poikkeavat merkittävästi Suomessa perinteisesti toteutetuista vapaaehtoisista TEM:n tukemista rakennus- tai toimipaikka-kohtaisista kokonaisvaltaisista energiakatselmuksista (niin sanotut Motiva-malliset energiakatselmuksia), joista tässä laissa käytetään termien selkeyttämiseksi nimitystä kohdekatselmus. Kohdekatselmus voi tässä laissa tarkoittaa niin sanottujen Motiva-mallisten energiakatselmusten lisäksi myös muita suppeampia energiakatselmuksia, esimerkiksi tuotantolinjakohtaisia energiakatselmuksia. Energian mittaaminen

Energiapalvelulaissa säädetään energian loppukäyttäjien energian kulutuksen mittaamisesta, laskutuksesta ja raportoinnista. Laki koskee sähköä, kaukolämpöä, kaukojäähdytystä sekä polttoainetta. Lisäksi sähkön ja maakaasun mittaamisesta ja laskutuksesta säädetään sähkömarkkinalailla ja maakaasumarkkinalailla. Säännökset on tehty pitkälti energiapalveludirektiivin ja niin kutsutun energiapalveludirektiivin pohjalta. Energiatehokkuusdirektiivin säännökset mittaamisesta ja laskutuksesta ovat monin paikoin samanlaiset kuin energiapalveludirektiivissä.

Sekä energiapalveludirektiivissä että energiakatselmusdirektiivissä veloitetaan tarjoa-

maan loppukäyttäjille kilpailukykyisesti hinnoiteltuja mittareita, jotka mittaavat tarkasti loppukäyttäjän todellista energiankulutusta. Mittareita koskeva säännös otettiin jo energia-palvelulakiin ja nyt käsillä olevalla ehdotuksella se siirretään energiatehokkuuslakiin pienin tarkennuksin.

Niin sanotussa energiamarkkinapakettissa säädettiin etäluettavista mittareista, jotka pystyivät rekisteröimään tuntitason tietoa. Suomessa etämittarit otettiin käyttöön sähkön osalta ja niistä säädetään sähkömarkkinalaissa (588/2013) ja sähköntoimitusten selvityksestä ja mittauksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (66/2009). Vuoteen 2014 mennessä tuli 80 prosenttia asiakkaita olla etäluennan piirissä. Käytännössä sähkön osalta noin 97 prosenttia kaikista sähkön käyttöpaikoista on direktiivin edellyttämän tuntimittauksen ja etäluennan piirissä. Maakaasun osalta lainsäädäntöä ei Suomessa vielä ole.

Kaukolämmön mittaukselle ei ole lainsäädännössä edellytetty tuntitason mittaustietojen rekisteröintiä tai mittaustietojen etäluentaa. Kaukolämmön mittaustietojen etäluenta on kuitenkin otettu käyttöön markkinaehtoisesti, ja arviolta 80 prosenttia loppukäyttäjistä on etäluennan piirissä siten, että kaukolämmön myyjä siirtää joko kuukausitason tai tuntitason mittaustiedot tietojärjestelmäänsä.

Lisäksi maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) nojalla annettu ympäristöministeriön asetus (Suomen rakentamismääräyskoelma D3, 2/11) uusien rakennusten energiatehokkuudesta edellyttää pääsääntönä, että rakennukset varustetaan energiankäytön mittauksella tai mittausvalmiudella siten, että rakennuksen eri energiamuotojen käyttö voidaan helposti selvittää.

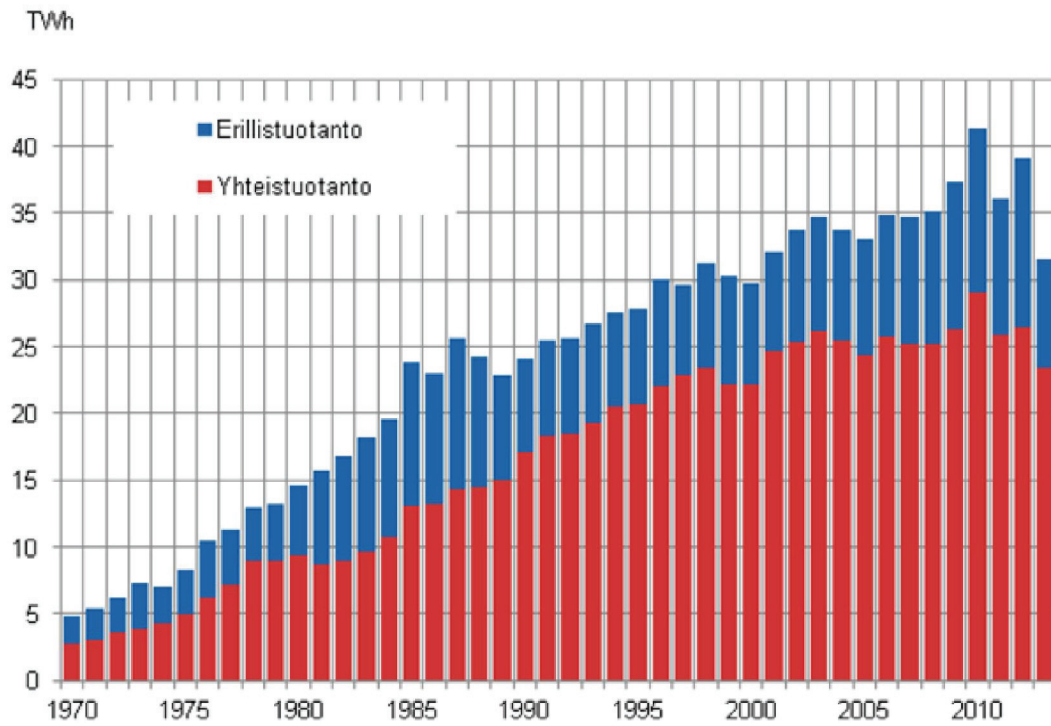
Maankäyttö- ja rakennuslain nojalla annettua kiinteistöjen vesi- ja viemäri-laitteistoja koskevaa asetusta (Suomen rakentamismääräyskoelma D1, 2007) on muutettu (D1, 2010) tammikuussa 2011 alkaen siten, että uudisrakentamisessa kiinteistöön, jossa on useampi kuin yksi huoneisto, on päävesimittarin lisäksi asennettava huoneistokohtaiset mittarit huoneistoon tulevan kylmän ja lämpimän käyttöveden mittaamiseen.

Vedenkulutus tulee olla helposti seurattavissa ja lukemaa tulee voida käyttää laskutusperusteena. Huoneistokohtaisten vedenkulutustietojen käyttäminen laskutusperusteena edellyttää kuitenkin taloyhtiön yhtiöjärjestyksessä olevaa tai yhtiöjärjestyseen otettavaa nimenomaista vastikemääräystä.

Asetuksia on maankäyttö- ja rakennuslain perusteella sovellettu rakennusten laajamittaisissa korjaus- ja muutostöissä. Lisäksi soveltamisvelvoite kirjattiin ympäristöministeriön vuonna 2013 antamaan asetukseen (4/13) rakennuksen energiatehokkuuden parantamisesta korjaus- ja muutostöissä.

Sähkön ja lämmön yhteistuotanto

Valtioneuvoston asetus sähkön alkuperän varmentamisesta (417/2013) sisältää sähkön ja lämmön yhteistuotantoon liittyvää sääntelyä, jolla on pantu täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/8/EY hyötylämmön tarpeeseen perustuvan sähkön ja lämmön yhteistuotannon edistämisestä sisämarkkinoilla ja direktiivin 92/42/ETY muuttamisesta eli CHP-direktiivi. Suomi on edelläkävijämaa sähkön ja lämmön tehokkaassa yhteistuotannossa ja järjestelmä on edistynyt pitkälti markkinaehtoisesti. Suomessa kaukolämpö on yleisin lämmitysmuoto. Vuonna 2012 noin 46 prosenttia asuin- ja palvelurakennusten lämmitysenergiasta tuotettiin kaukolämmöllä. Kaukolämpöverkko löytyy kaikkiaan 166:sta Suomen kunnasta. Kaukolämpöä tuotetaan CHP- eli yhteistuotantolaitoksissa ja erillisissä lämpölaitoksissa. Sähkön ja lämmön yhteistuotannossa otetaan talteen turbiineissa sähkön- tuotannon yhteydessä syntyvä ylijäämälämpö. Yhteistuotanto onkin energiatehokas tapa tuottaa energiaa, ja sen osuus kaukolämmön tuotannossa on kasvanut merkittävästi viime vuosikymmeninä. Yli 70 prosentin kaukolämmöstä syntyy tehokkaan yhteistuotannon tuloksena.

Kuva 1. Kaukolämmön tuotanto 1970–2013 (Lähde: Tilastokeskus, Energian hankinta ja kulu-
tus)

Sähkömarkkinalaki ja maakaasumarkkinalaki

Energiamarkkinalainsäädännössä on energiatehokkuuteen liittyvää lainsäädäntöä, erityisesti liittyen sähkönkulutuksen mittaamiseen ja laskutukseen. Sähkömarkkinalailla ja maakaasumarkkinalailla (508/2000) on osaltaan pantu toimeen unionin energiamarkkinapaketti, jonka tarkoituksena oli muun muassa edistää niin kutsuttujen älykkäiden verkkojen ja mittareiden käyttöönottoa jäsenmaissa. Sähkömarkkinalaki uusittiin kokonaisuudessaan vuonna 2013. Samassa yhteydessä uudistettiin maakaasumarkkinalakia ja sähkö- ja maakaasumarkkinalain valvonnan annettua lakia.

Sähkömarkkinalain 1 §:ssä on säädetty kaikille lain piiriin kuuluville yrityksille velvoite edistää energian säästävistä ja tehokasta käyttöä omassa ja asiakkaidensa toiminnassa. Sähkömarkkinalaissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä on säädetty veloitteita sähköntoimituksen selvityksestä ja mittauksesta. Valtioneuvoston asetus sähköntoimituksen selvityksestä ja mittauksesta (66/2009) määrittää vähimmäismittaustiedot eri käyttäjäryhmille sekä sen, mitä tietoja ja millä aikataululla verkonhaltija siirtää sähkön myyjille. Verkonhaltijoille nykyisin kuuluvia sähköntoimitusten mittaukseen liittyviä yleisiä tehtäviä on asetuksessa täsmennetty siten, että verkonhaltijan tulee mittausta järjestäessään pyrkiä edistämään asiakkaidensa tehokasta ja säästävistä sähkönkäyttöä sekä sähkönkäytön ohjausmahdollisuuksien hyödyntämistä. Säännöksellä pyritään varmistamaan, että verkonhaltijat huomioisivat energiatehokkuusnäkökulman ja asiakkaiden sähkönkulutuksen ohjaustarpeet nykyistä tehokkaammin mittauspalveluiden tarjonnassa. Asetuksessa säädetään myös, että vuoteen 2014 mennessä sähkön kulutuksen mittauksen tulee perustua tuntimittauksen ja mittaus-tiedon etäluentaan. Jakeluverkonhaltija voi poiketa tietyin edellytyksin tuntimittausveloitteesta enintään 20 prosentissa jakeluverkon sähkönkäyttöpaikoista. Energiavirasto (vuoden 2013 loppuun saakka Energiamarkkinavirasto) on antanut lisäksi sähkömarkkinalain nojalla määräyksen sähköenergiaa ja sähkön siirtoa koskevien laskujen erittelystä (367/441/2006), joka kumoutuu uudella 1.1.2015 voimaan tulevalla määräyksellä

sähkön myyntiä ja sähkön jakelua koskevien laskujen erittelystä (1097/002/2013).

Maakaasumarkkinalaissa (508/2000) säädetään sähkömarkkinalakia vastaavasti, että maakaasumarkkinoilla toimivien yritysten tehtäviin kuuluu huolehtia asiakkaidensa maakaasunhankintaan liittyvistä palveluista sekä edistää omassa ja asiakkaitensa toiminnassa maakaasun tehokasta ja säästävistä käyttöä. Valtioneuvoston asetuksessa maakaasumarkkinoista (622/2000) säädetään muun muassa siitä, että verkonhaltijan tulee järjestää maakaasukauppojen selvityksen ja laskutuksen perustana oleva mittarointi ja mittareiden lukeminen sekä mittaustietojen rekisteröinti ja ilmoittaminen maakaasumarkkinoiden osapuolille. Energiavirasto on antanut lisäksi maakaasumarkkinalain nojalla määräyksen maakaasuenergiaa ja maakaasun siirtoa koskevien laskujen erittelystä (314/01/2000), joka kumoutuu samannimisellä uudella määräyksellä (1184/002/2013), joka tulee voimaan 1.1.2015.

Sähkön alkuperän varmentamisesta ja ilmoittamisesta annetussa laissa (1129/2003) puolestaan säädetään menettelyistä, joita käyttäen voimalaitoksen haltija voi varmentaa erikseen säädetyillä tuotantotavoilla ja erikseen säädetyistä energialähteistä tuottamansa sähkön alkuperän sekä sähkön alkuperän ilmoittamista koskevista sähkönmyyjän vähimmäisveloitteista. Laissa säädetään myös siitä, että sähkönmyyjän tulee ilmoittaa sähkönkäyttäjille suunnatuissa sähkölaskuissa tai niiden liitteissä sekä myynninedistämisaineistossa Suomessa myymänsä sähkön alkuperää koskevia tietoja. Valtioneuvoston asetuksessa sähkön alkuperän ilmoittamisesta (233/2005) säädetään puolestaan muun muassa siitä, että sähkön alkuperä on ilmoitettava sähkönkäyttäjille suunnatuissa sähkölaskuissa tai niiden liitteissä vähintään kerran kalenterivuodessa sekä suoraan sähkönkäyttäjille jaetussa tai lähetetyssä myynninedistämisaineistossa.

Sähkön ja maakaasun osalta on edellä kuvatuin tavoin jo säädetty erinäisten tietojen antamisesta loppukäyttäjille. Samoin loppukäyttäjillä on mahdollisuudet saada tietoja sähkön alkuperään liittyen. Sähkö- ja maakaasumarkkinalainsäädännössä säädettyjä veloitteita on noudatettu hyvin, mutta ne on nähty riittämättömiksi palveluiksi, jotta lop-

pukäyttäjä voisi parantaa riittävästi kustannustehokasta energian loppukäytön tehokkuutta.

2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö

Energiapalveludirektiivi

Energiapalveludirektiivi tuli voimaan toukokuussa 2006. Energiapalveludirektiivi koskee lähtökohtaisesti kaikkea muuta energian loppukäyttöä kuin päästökaupan piirissä olevia yrityksiä, lentoliikennettä ja merenkulkua. Energiapalveludirektiivi määrää jäsenvaltioille yhdeksän prosentin ohjeellisen energiansäästötavoitteen jaksolle 2008—2016. Säästötavoite määritetään energiayksiköissä käyttäen lähtöarvona vuosien 2001—2005 soveltamisalaan kuuluvan energiankäytön keskiarvoa. Suomen osalta yhdeksän vuoden säästötavoite on 17,8 TWh. Säästötavoitteeseen voidaan sisällyttää tietyn edellytyksin niin sanottuja varhaistoisia vuodesta 1995 lähtien ja erikseen perustelluissa tapauksissa vuodesta 1991 lähtien, edellyttäen, että toimien säästövaikutus on voimassa vielä vuonna 2016.

Jäsenvaltioiden tulee laatia energiapalveludirektiivin voimaolon aikana kolme energiatehokkuuden toimintasuunnitelmaa (NEEAP), joissa esitetään kansalliset toimet sekä raportoidaan saavutetut säästövaikutukset. Suunnitelmat on toimitettu komissiolle kesäkuu kuussa 2008 ja 2011 sekä huhtikuussa 2014. Energiapalveludirektiivissä asetettiin energiayhtiöille velvoitteita, jotka liittyvät asiakkaiden energiankäyttöä koskevien tietojen toimittamiseen viranomaisille sekä energiansäästöä edistävien tietojen jakamiseen asiakkaille. Jäsenvaltiot saivat muuten itse valita ne toimet ja keinot, joilla ohjeellinen säästötavoite pyritään saavuttamaan. Direktiivissä esitettiin energiasäästöjen mittaamisen, arvioinnin ja todentamisen yleispuitteet. Energiapalveludirektiivi on kumottu uudella energiatehokkuusdirektiivillä.

CHP-direktiivi

CHP-direktiivi tuli voimaan helmikuussa 2004. Sen tarkoituksena oli lisätä energiatehokkuutta ja parantaa toimitusvarmuutta luomalla puitteet sähkön ja lämmön tehok-

kaan yhteistuotannon edistämiseksi. Direktiivissä määriteltiin yhteistuotannon hyötysuhdeperusteet, veloitettiin jäsenvaltiot ottamaan käyttöön tehokkaasta yhteistuotannosta saatavan sähkön alkuperätakuu sekä selvittämään kansalliset mahdollisuudet tehokkaaseen yhteistuotantoon. Lisäksi jäsenvaltioiden on toimitettava vuosittain CHP:tä koskevat tilastotiedot Eurostatille ja julkaittava joka neljäs vuosi komission pyynnöstä edistymisraportti. Suomi on toimittanut raportit vuosina 2007 ja 2011. CHP-direktiivi on kumottu energiatehokkuusdirektiivillä.

Energiatehokkuusdirektiivi

Energiatehokkuusdirektiivi annettiin 25 päivänä lokakuuta 2012 varmistamaan EU:n energia- ja ilmastotavoitteista eli niin sanotuista 20–20–20-tavoitteista energiatehokkuutta koskevaa tavoitetta. Tavoitteen mukaan EU:n kokonaisenergiankulutus pitäisi vuonna 2020 olla vähintään 20 prosenttia alempi kuin se vuonna 2007 julkaistun perusturinan mukaan olisi kehittynyt. Direktiivi tuli voimaan joulukuussa 2012, ja oli saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä viimeistään 5 päivänä kesäkuuta 2014.

Direktiivi sisältää sekä yksittäisiä toimenpiteitä että laajempia toimenpidekokonaisuuksia, joiden avulla on tarkoitus tehostaa energiatehokkuutta jäsenvaltioissa. Direktiivin taustalla on komission maaliskuussa 2011 julkaisema Energiatehokkuussuunnitelma 2011.

Direktiivillä korvattiin kaksi energiatehokkuutta koskevaa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä. Ensimmäinen kumottiin energiapalveludirektiivi, lukuun ottamatta kohtia, joissa säädetään vuodelle 2016 asetusta ohjeellisesta 9 prosentin säästötavoitteesta ja raportoinnista. Samoin kumottiin sähkön ja lämmön yhteistuotantoa koskeva CHP-direktiivi.

Energiatehokkuusdirektiivillä kumottiin myös Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/30/EU energiaan liittyvien tuotteiden energian ja muiden voimavarojen kulutuksen osoittamisesta merkinnöin ja yhdenmukaisin tuotetiedoin (energiamerkintä-direktiivi) 9 artiklan julkisia hankintoja koskevat kohdat. Edelleen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/32/EY energiaa käyttävien tuotteiden ekologiselle suun-

nittelulle asetettavien vaatimusten puitteista sekä neuvoston direktiivin 92/42/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 96/57/EY ja 2000/55/EY muuttamisesta (ecodesign-direktiivi) johdanto-osaan lisäti uusi kappale, joka koskee rakennusten energiatehokkuutta.

EU:n jäsenvaltiot ovat ottamassa käyttöön erilaisia keinoja direktiivin vaatimusten täyttämiseksi.

Ruotsi ja Tanska

Ruotsissa on sähkön tuntimittaus jo kattavasti käytössä. Laki edellyttää, että kaikki sähkökäyttöpaikat on varustettu tuntimittauksella viimeistään vuoden 2009 aikana. Ruotsi on antanut energiatehokkuusdirektiivin implementoivan hallituksen esityksen syksyllä 2013 ja lait tulivat voimaan kesäkuussa 2014. Varsinaisia implementointiaseuksia ei vielä ole. Tanskassa huoneistokohdattaiset lämmitysenergian mittaus- ja kustannustenjakolaitteet ovat laajasti käytössä.

Iso-Britannia

Isossa-Britanniassa on vuodesta 2002 ollut käytössä kaasun ja sähkön jakeluyrityksille määrättyihin velvoitteisiin perustuva järjestelmä energiatehokkuuden edistämiseksi, jossa energiayhtiön on toteutettava hankkeita, joilla heidän asiakkaansa säästävät energiaa. Järjestelmä perustuu Ison-Britannian sähkö- ja kaasumarkkinoiden sääntelyviranomaisen Ofgemin jokaiselle sähkön- tai kaasun toimittajalle, jolla on vähintään 50 000 asiakasta, asettamalle yksilölliselle energiatehokkuuden parantamisvelvoitteelle. Toimittajille asetetut yksilölliset tavoitteet jaetaan niiden asiakasmäärän mukaisessa suhteessa Ison-Britannian kauden 2005–2008 energiatehokkuuden parantamisen kokonaistavoitteesta.

Energianjakelijat saavat periä kuluttaja-asiakkailtaan kiinteän maksun toiminnan rahoittamiseksi. Ison-Britannian hallitus julkisti syksyllä 2008 suunnitelman, jonka tavoitteena oli saada käyttöön etäluettavat tuntimittarit sekä sähkön- että kaasunjakelussa kaikille asiakkaille vuoteen 2020 mennessä. Riittävät lain tasoiset säännökset tavoitteen toteuttamiselle annettiin vuonna 2008.

Energiatehokkuusdirektiivin edellyttämien suurten yritysten pakollisten energiakatselmusten osalta Iso-Britannian ja Ranskan toimenpanosuunnitelmat ovat samansuuntaiset Suomen suunnitelmien kanssa.

2.3 Nykytilan arviointi

Suomessa energiakustannusten merkitys energiavaltaisen teollisuuden ja pohjoisen sijainnin johdosta on ollut suuri, minkä johdosta Suomi on yksi energiatehokkuuden edelläkävijämaista. Toimenpiteitä on toteutettu markkinaehtoisesti ilman lainsäädäntöä. Tästä ovat esimerkkeinä laaja energiatehokkuus-sopimusjärjestelmä, energiakatselmuksien toteutus sekä sähkön ja lämmön yhteistuotannon kattava hyödyntäminen. Tähän saakka ei ole ollut tarvetta nykyistä laajempaan lainsäädäntöön eikä energiatehokkuuslakiin. Uuden energiatehokkuusdirektiivin myötä tilanne kuitenkin muuttunut. Vaikka energiatehokkuustoimenpiteitä on Suomessa tehty menestyksekkäästi markkinaehtoisesti, on energiatehokkuusdirektiivi luonut tarpeen säätää tietyistä periaatteista lain tasolla. Direktiivissä edellytetään muun muassa jäsenvaltioita säätämään seuraamuksista direktiivin artiklojen mukaisten vaatimusten noudattamatta jättämisestä.

Joitain suomalaisia käytäntöjä joudutaan muuttamaan ja kehittämään direktiivistä johtuen. Esimerkiksi Suomen hyvin laajasti ja pitkään käytössä ollut energiakatselmuksien toteutus ei enää jatkossa suoraan täytä direktiivin vaatimuksia. Niin sanottujen kohdekatselmusten lisäksi tulee direktiivin myötä käyttöön otettavaksi pakolliset energiakatselmuksukset suurille yrityksille neljän vuoden välein. Suurille yrityksille säädetyn pakollisen energiakatselmuksvelvoitteen takia niille ei voida myöntää enää energiatukea energiakatselmuksiin.

Energiakatselmoijien koulutusta on tähän asti järjestetty Suomessa työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta Motivan järjestämänä vuodesta 1993 lähtien. Määrällisesti Suomessa on riittävästi pätevytettyjä energiakatselmoijia niin sanottujen kohdekatselmusten vastuuhenkilöiksi. Palvelusektorin, teollisuuden ja energia-alan energiakatselmoijia oli vuoden 2013 loppuun mennessä koulutettu ja pätevytetty yhteensä lähes 1 900. Koulutuksessa pätevytetään

energiakatselmoijia toimimaan Motiva-mallisten rakennus- tai toimipaikkakohtaisten kokonaisvaltaisten kohdekatselmusten vastuuhenkilöinä ja koulutuksen painopiste on suurelta osin menetelmäkoulutuksessa. Kurseille osallistuvilta edellytetään energiatekniikan (sähköenergia tai lämpö- ja LVI-teknikka) peruskoulutusta tai vastaavan pätevyyden antamaa työkokemusta. Viimeisen viiden vuoden aikana on uusia energiakatselmoijia koulutettu vuosittain noin 85–95. Vuoden 2014 alusta lähtien vastuu energiakatselmoijien koulutuksen organisoinnin järjestämisestä siirtyi työ- ja elinkeinoministeriöstä Energiavirastoon. Vuoden 2014 aikana suunnitellaan energiakatselmoijien koulutus- ja pätevyittämisjärjestelmän muutokset siten, että uuden menettelyn mukaiseen energiakatselmoijien koulutukseen ja pätevyyden myöntämiseen voidaan siirtyä vuoden 2015 alusta lähtien. Tulevilla muutoksilla vastataan osin energiatehokkuusdirektiivin tuomiin uusiin vaatimuksiin. Osin muutosten taustalla on vuoden 2014 alussa toteutettu viranomaistehtävien ja vastuiden uudelleenjärjestely työ- ja elinkeinoministeriön ja Energiaviraston välillä. Esityksen myötä lainsäädäntöön otettaisiin energiakatselmuksia ja energiakatselmuksen vastuuhenkilöitä koskevat uudet säännökset.

Energiatehokkuusdirektiivi asettaa velvoitteen asentaa lämpöenergiamittari rakennuksen lämmönvaihtimeen tai toimituspisteeseen mikäli rakennus saa lämpöä, jäähdystystä tai kuumaa vettä kaukolämpöverkosta tai useille rakennuksille yhteisestä keskitetystä lähteestä. Energiapalvelulaki on edellyttänyt mittarin tarjoamista kaukolämmön ja kaukojäähdytyksen loppukäyttäjälle. Kaukolämmön osalta Suomessa kaukolämmön toimituspisteessä on aina mittari jo markkinaehtoisista syistä, jotta asiakasta laskutetaan oikein. Kaukolämmön mittaus ja laskutus sisältää tilojen lämmityksen ja lämpimän käyttöveden energian. Suomessa vesijohtoverkostosta rakennukseen tuleva vesi on kylmää ja se lämmitetään lämmönsiirtimessä tai muulla lämmöntuotantalaitteella rakennuskohtaisesti. Lainsäädäntöön otetaan asian selventämiseksi säännös lämpöenergiamittarista. Mittaamista ja laskutusta koskevat energiatehokkuuspalvelulain säännökset ovat pitkälti energiatehokkuusdirektiivin edellyttämällä tasolla. Säännökset siirretään hieman tarken-

nettuna energiatehokkuuslakiin. Vastaavasti tarkistetaan sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain ja niiden nojalla annetut mitaamista koskevat säännökset. Lisäksi tarkistetaan sähkömarkkinalain nojalla annettua valtioneuvoston asetusta sähkötoimitusten selvityksestä ja mittauksesta (VNA 66/2006) vastaamaan tietojen antamista sähköasiakkaan puolesta toimivalle kolmannelle osapuolelle koskevaa energiatehokkuusdirektiivin vaatimusta.

Energiatehokkuusdirektiivissä todetaan, että joissakin moniasuntoisissa rakennuksissa, joihin toimitetaan kaukolämpöä tai joissa on yhteinen keskuslämmitys, tarkkojen käyttäjäkohtaisten lämmitysmittarien käyttö olisi teknisesti monimutkaista ja kallista, koska lämmitykseen käytetty kuuma vesi tulee asuntoihin ja lähtee niistä useista eri kohdista. Moniasuntoisten rakennusten lämmönkulutuksen käyttäjäkohtaisen mittaamisen voidaan kuitenkin olettaa olevan teknisesti mahdollista silloin, kun käyttäjäkohtaisten mittarien asentaminen ei edellytä muutosten tekemistä rakennuksen kuumavesilämmityksessä käytettyyn olemassa olevaan putkistoon. Käytännössä tämä tarkoittaa olemassa olevissa rakennuksissa sitä, että lämmitysverkosto tulisi olla korjauksen kohteena. Muulloin mittareita ei pystytä asentamaan ilman muutosten tekemistä lämmityspotkistoon. Silloinkin, kun mittarin asentaminen olisi mahdollista, tulisi mittarin asentamisen olla kustannustehokasta. Vaihtoehtona käyttäjäkohtaiselle kulutusmittarille on käyttäjäkohtainen lämmityskustannusten jakolaitte kussakin lämpöpatterissa. Tällaisenkin laitteen asentamisen on oltava kustannustehokasta.

Tällainen käyttäjäkohtainen, eli asutokohtainen lämmön kulutusta mittaava mittari tai lämmityskustannusten jakolaitteet eivät Suomessa ole kannattavia. Työ- ja elinkeinoministeriön VTT:llä teettämä selvitys huoneistokohtaisen mittauksen ja kustannusten jakolaitteiden teknisistä ja taloudellisista edellytyksistä valmistui lokakuussa 2013. Selvityksen mukaan lämmityskustannusten jakolaitteista syntyvät vuosittaiset kustannukset katettaisiin vasta kun ne ohjaisivat käyttäjiä säästämään asuintilojen lämmitysenergiaa kerrostaloissa enemmän kuin 21 prosenttia ja rivitalossa enemmän kuin 14 prosenttia. Huoneistokohtaisen lämpömää-

rämittauksen kustannusten kattaminen vaatii suuremman energiansäästön: enemmän kuin 45 prosenttia asuinkeuhkotalossa ja 30 prosenttia asuinrivitalossa. Jo pelkästään lämmityskustannusten jakolaitteiden lämmitysenergiainsäästö edellyttäisi n. 3—4 asteen sisälämpötilan laskua, eli lämmityskauden suositeltavista sisäilman lämpötiloista 21—22 °C tulisi siirtyä lämpötiloihin 17—19 C.

Nämä raja-arvot toteutuvat tilanteessa, jossa mitään laskentakorkoa ei kannattavuuslaskelmissa huomioida. Jos laskelmissa otetaan huomioon laskentakorko, säästövaatimukset nousevat vielä suuremmiksi. Oma kysymyksensä on se, kuinka suuri taloudellisen hyödyn tulisi olla, jotta sillä olisi ohjausvaikutusta. Näillä edellä esitetyillä raja-arvoilla katetaisiin vasta aiheutuneet kustannukset.

Tarkastelluista asuntotyypeistä jakolaitteet kattoivat syntyvät vuosittaiset kustannukset 10 prosentin energiansäästöillä ainoastaan isohkoissa, ennen vuotta 1980 rakennetuissa rivitaloasunnoissa. Näiden osuus rivitalokannasta on 5 prosenttia (rivi- ja kerrostalokannasta 1 prosentti). Tämä tarkoittaa sitä, että 99 prosenttia olemassa olevista usean asunnon rakennuksista huoneistokohtainen lämmitysenergian mittausta ja välillinen määrittäminen tuo niin paljon kustannuksia, ettei niiden kattaminen käyttäytymistä muuttamalla saatavilla energiansäästöillä onnistu.

Kustannustehokkaampaa on investoida rakennusten lämmitysjärjestelmän säätöön ja tasapainottamiseen, joka tuo varmemman säästön kuin välillisesti vaikuttavat laitteet. Suositeltujen sisäilman lämpötilojen (asunnoissa 21—22 °C) saavuttamisessa tärkeintä on oikein säädetty ja toimiva lämmitysjärjestelmä.

Asuntokohtainen lämmönmittaus tai patterikohtaiset lämmityskustannusten jakolaitteet voivat lisäksi aiheuttaa lieveilmiöitä, jotka heikentävät asumisterveyttä ja -viihtyvyyttä ja voivat pahimmissa tapauksissa lisätä kosteus- ja homeongelmia. Tällaisia tilanteita voivat aiheuttaa esimerkiksi asukkaan tukkimat ilmanvaihdon poistoilma- ja korvausilmaventtiilit. Näillä vääränlaisilla toimenpiteillä asukas yrittää alentaa oman asuntonsa lämmönkulutusta, mutta samalla heikentää esimerkiksi kerrostalossa sisäilman laatua sekä omassa että naapureiden huoneistoissa.

VTT:n selvitys osoittaa, että huoneistokohtainen lämmönkulutuksen mittausta on olemas-

sa olevissa rakennuksissa teknisesti hyvin hankala toteuttaa, eikä lämmityskustannusten jako patterikohtaisia laitteita käyttäen ole kustannustehokasta. Ei myöskään ole olemassa yleisesti hyväksyttyä menetelyä, joka ottaisi huoneistokohtaista mittausta ja laskutusta käytettäessä tapauskohtaisesti huomioon huoneistojen välisen lämmön siirtymisen ja johtaisi oikeudenmukaiseen kustannusten jakoon rakennuksissa. Myös uudisrakennusten osalta kumpikaan ratkaisu ei nykytekniikalla näytä taloudellisesti kannattavalta, kun uudisrakentamista koskevat energiamääräykset ja energiatehokkuus ovat jo hyvällä tasolla ja tulevaisuudessa edelleen kiristymässä ja paranemassa. Samoin korjausrakentamisessa olevat energiatehokkuusvaatimukset tarkoittavat sitä, että myös korjattavissa vanhemmissa rakennuksissa sekä lämmönkulutuksen mittausta että lämmityskustannusten jakolaitteet menettävät entisestään kannattavuuttaan.

Sähkö laskutetaan ja mitataan Suomessa käyttäjäkohtaisesti. Samoin asuntokohtaiset käyttövesimittarit ovat laajasti käytössä. Sen sijaan yhtiöjärjestyksessä määrätään käyttöveden kustannusten jakamisesta huoneistoille. Useimmiten jako perustuu joko henkilö määrään tai pinta-alaan.

Energiayhtiöt neuvovat asiakkaitaan uusien mittareiden tuottaman tiedon hyödyntämiseksi useimmiten normaaleissa asiakaspalvelutilanteissa sekä internetin välityksellä.

Nykyisessä sähköverkon verkkopalvelujen myyntiehtoja ja hinnoittelua (tariffeja) koskevassa lainsäädännössä ei ole rajoitettu tariffien rakennetta. Verkkopalvelujen myyntiehtoja ja hinnoittelua koskeva lainsäädäntö ei siis aseta toimittajille estettä edistää kuluttajien osallistumista järjestelmän tehokkuuteen, mukaan lukien kysynnän ohjaus. Lisäksi sähkömarkkinalain verkkopalvelujen tarjonnan yleisiä periaatteita koskevan 18 §:n mukaan verkonhaltijan on tarjottava sähköverkkonsa palveluita sähkömarkkinoiden osapuolille tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Energiatehokkuusdirektiivissä on kuitenkin nimenomainen energiatehokkuusvaatimus tariffeille. Sen tähden sähkömarkkinalainsäädäntöön joudutaan ottamaan pari uutta säännöstä energiatehokkuuteen liittyen. Käytännön ei kuitenkaan odoteta muuttuvan.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Energiapalveludirektiivin 4 artiklan mukaan jäsenvaltioiden oli asetettava vuodelle 2016 9 prosentin ohjeellinen energiansäästö-tavoite.

Suomen kansallinen ohjeellinen NEEAP-1-raportissa (National Energy Efficiency Action Plan) esitetty 9 prosentin energiansäästö-tavoite vuodelle 2016 on energiamääränä 17,8 TWh. Vuodelle 2010 asetettu välitavoite on 5,9 TWh. NEEAP-3:ssa vuodelle 2010 laskettu toteutunut energiansäästö on 11,9 TWh eli noin kaksinkertainen asetettuun välitavoitteeseen nähden. Vuonna 2016 toteutuvaksi arvioitu yli 25 TWh energiansäästö on 43 prosenttia asetettua energiapalveludirektiivin energiansäästö-tavoitetta suurempi. Vastaavasti vuonna 2020 toteutuvaksi arvioitu energiapalveludirektiivin mukainen energiansäästö, yli 37 TWh, vastaa 19 prosenttia energiansäästöä laskettuna energiapalveludirektiivin soveltamisalan energiankäytöstä. Kun tähän lisätään energiatehokkuustoimet, joita energiapalveludirektiivin säästövaikutusten laskenta ei kata, voidaan arvioida, että Suomi saavuttaisi omalta osaltaan energiatehokkuusdirektiivin edellyttämän 20 prosentin energiankäytön tehostumisen vuonna 2020.

Jäsenvaltioiden oli keväällä 2013 energiatehokkuusdirektiivin kansallista energiatehokkuustavoitetta asettaessaan otettava huomioon EU:n yhteinen 20 prosentin säästö-tavoite vuodelle 2020. Direktiivin mukaisesti komissio arvioi 30.6.2014 mennessä kansallisten tavoitteiden pohjalta vuodelle 2020 asetettujen EU:n yhteisten säästö-tavoitteiden toteutumisen. Mikäli tavoitteiden saavuttaminen vaikuttaa epätodennäköiseltä, komissio tekee tarvittaessa esityksen lisätoimista. Suomi asetti oman tavoitteensa energia- ja ilmastostrategian yhteydessä. Sen mukaisesti energiatehokkuusdirektiivin 3 artiklan edellyttämä Suomen kansallinen ohjeellinen tavoite loppuenergian absoluuttiselle kulutukselle vuonna 2020 on 310 TWh ja tätä vastaava primäärienergiankulutuksen tavoite vuonna 2020 vastaavasti 417 TWh.

Energiatehokkuusdirektiivin 7 artiklalla määrättiin jäsenvaltiot perustamaan energiatehokkuusvelvoitejärjestelmä, jolla varmistetaan,

että energian jakelijat ja/tai vähittäismyyntiyritykset saavuttavat 31.12.2020 mennessä kumulatiivisen loppukäytön energiansäästö-tavoitteen, joka vastaa energiamääränä 1,5 prosentin vuotuista uutta säästöä. Vaihtoehtoisesti jäsenvaltiot saivat ottaa käyttöön muita politiikkatoimia, edellyttäen, että niillä saavutetaan vastaava energiansäästön määrä. Suomen 1,5 prosentin mukaan laskettu vuotuinen uuden energiansäästön määrä on 2,32 TWh. Kumulatiiviseksi energiansäästökseen muutettuna säästö-tavoite on 65,00 TWh_{kum.} Energia- ja ilmastopoliittinen ministerityöryhmä hyväksyi marraskuussa 2013 vaihtoehtoisen ohjelman käytön 7 artiklan toimeenpanossa.

Nykyisistä energiatehokkuutta edistävästä toimista on koottu kahdeksan toimenpidekokonaisuutta kansalliseen energiatehokkuusohjelmaan (KETO). Esitetyillä toimilla on arvioitu saavutettavan jaksolla 2014—2020 kumulatiivista energiansäästöä yhteensä 99,55 TWh_{kum.}

Lakiehdotuksella on tarkoitettu tukea Suomen energiatehokkuuden kehittämistä ja energiatehokkuusdirektiivin energiatehokkuustavoitteiden saavuttamista. Lainsäädäntöön otetaan säännöksiä energiakatselmuksista, tarkentavia säännöksiä mittaamisesta ja laskutuksesta, säännöksiä tehokkaan sähkön ja lämmön yhteistuotannon edistämisestä sekä säännöksiä energiatehokkuusvaatimuksiksi sähköverkon verkkopalvelujen myyntiehtoissa ja hinnoittelussa. Energiakatselmuksista otetaan säännöksiä tarkoituksena saada kehitettyä suurten yritysten energiakatselmuksenmenettely, joka ensisijaisesti palvelee näiden yritysten energiatehokkuuden kehittämistä ja samalla täyttää direktiivin vaatimukset. Suomen vapaaehtoinen energiakatselmuksjärjestelmä on toiminut hyvin. Direktiivi edellyttää kuitenkin joitain muutoksia Suomen järjestelmään.

Mittausvaatimuksilla pyritään tehostamaan energiankuluttajien energiatehokasta ja säästäväistä käyttöä. Mittauksesta säädetään kuitenkin Suomen ympäristöön ja rakennuskantaan sopivalla tavalla ja tässä kohtaa mittausmahdollisuudet ja vaatimukset mittausten kustannustehokkuudesta saattavat johtaa erilaisiin ratkaisuihin kuin joissakin muissa jäsenvaltioissa. Säännöksillä on tarkoitus täyttää direktiivin edellyttämät mittausvaatimukset.

set Suomen olosuhteissa direktiivin toteama kustannustehokkuus huomioiden.

Suomessa tehokas sähkön ja lämmön yhteistuotanto toteutuu jo kiitettävällä tasolla. Direktiivi kuitenkin edellyttää tehtäväksi kustannus-hyötyanalyysi eräissä tapauksissa, kun laitosta suunnitellaan tai uudistetaan. Kustannus-hyötyanalyysiä koskevat säännökset otetaan energiatehokkuuslakiin. Säännöksillä on pyrkimys lisätä tietoisuutta tehokkaasta yhteistuotannosta ja selvittämään eri toteuttamisvaihtoehtoja suunnitellulle laitokselle tai sen uudistukselle.

Energiatehokkuusvaatimuksilla sähköverkon verkkopalvelujen myyntiehdossa ja hinnoittelussa pyritään osaltaan kehittämään energiatehokasta verkon käyttöä. Vaikka säännöksiä energiatehokkuuteen liittyen ei vielä ole, toteutuu verkon energiatehokas käyttö kuitenkin suhteellisen hyvin jo tällä hetkellä. Säännöksillä kirjataan nykyinen tilanne lakiin.

3.2 Toteuttamisvaihtoehdot

Direktiivi edellyttää monilta kohdin sen toimeenpanemista kansallisella lainsäädännöllä. Esimerkiksi artiklassa 13 edellytetään säätämään seuraamuksista useaan muuhun direktiivin artiklaan liittyen. Seuraamuksia ei ole mahdollista säätää, mikäli seuraamuksen perusteista ei ole riittävän täsmällisesti säädetty.

Suurten yritysten pakollisiin energiakatselmuksiin liittyen on otettava omat säännöksensä. Jotta direktiivin edellyttämät suurten yritysten pakolliset energiakatselmuksset sekä niiden vähimmäisvaatimukset toteutuvat, on niistä siltä osin otettava säännökset lakiin. Tarkoituksena on jatkossa kehittää energiakatselmustoimintaa ja katselmoijien koulutusta sekä pakollisten että vapaaehtoisten energiakatselmusten osalta.

Direktiivi edellyttää tarjottavaksi ja asennettavaksi mittareita, joilla voidaan mitata tarkasti energiankulutusta. Tällaisia säännöksiä on jo etenkin sähkömarkkinalaissa ja energiapalvelulaissa. Joiltain osin säännöksiä on kuitenkin tarkennettava.

Kaikki energiatehokkuusdirektiivin artiklat eivät edellytä tarkentavaa lainsäädäntöä ja niitä toimeenpannaan muilla keinoilla, kuten esimerkiksi vapaaehtoisilla energiatehokkuussopimuksilla, joilla on saatu merkittäviä

säästöjä sekä julkisella että yksityisellä sektorilla. Kun nykyinen energiatehokkuussopimusten sopimuskausi päättyy vuoden 2016 lopussa, tulee harkittavaksi uusien säännösten ottaminen lakiin liittyen uusiin energiatehokkuussopimuksiin. Aiesopimukset uusien sopimusneuvotteluiden käymisestä on jo alikirjoitettu.

3.3 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi energiatehokkuuslaki, jonka tavoitteena on energiatehokkuuden parantaminen ja energiatehokkuusdirektiivin kansallinen täytäntöönpano. Laki sisältäisi neljä erilaista kokonaisuutta.

Suurille yrityksille säädettäisiin velvoite tehdä pakollinen yrityksen energiakatselmus neljän vuoden välein. Näihin pakollisiin yrityksen energiakatselmuksiin ei olisi enää mahdollista saada energiatukea. Pienet ja keskisuuret yritykset voisivat edelleen hakea tukea paikallisesta ELY-keskuksesta (elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus) niin sanottuihin Motiva-mallisiin rakennus- tai toimipaikkakohtaisiin kokonaisvaltaisiin energiakatselmuksiin. Tuen perusteista säädetään energiatuen myöntämisen yleisistä ohjeista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1063/2012). Yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilöille ehdotetaan säädettäväksi pätevyysvaatimus. Kohdekatselmusten vastuuhenkilöille ei tässä laissa säädettä pätevyysvaatimusta, vaan yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilön vastuulla on katsoa, että myös kohdekatselmuksset on asianmukaisesti tehty. Tähän mennessä Motiva on myöntänyt pätevyysvaatimusta kohdekatselmuksien vastuuhenkilöille.

Nykyinen energiapalvelulaki ehdotetaan kumottavaksi, ja mittaamista ja laskutusta koskeva sääntely siirrettäisiin päivitettyyn tähän lakiin. Selvytyden vuoksi olisi ehdotettavaan energiatehokkuuslakiin otettava säännös, joka edellyttää lämpöenergiamittaria lämmönvaihtimessa tai toimituspisteessä.

Sähkön ja lämmön yhteistuotannon edistämiseksi säädettäisiin velvoite tietyissä tapauksissa tehdä laitospöytäkirja kustannus-hyötyanalyysi sähkön ja lämmön yhteistuotannon käyttöönotosta.

Lisäksi ehdotus sisältää muutokset sähkömarkkinalakiin, maakaasumarkkinalakiin ja

sähkö- ja maakaasumarkkinalain valvonnasta annettuun lakiin. Lakeihin otettaisiin säännöksiä sähköverkon verkkopalvelujen hinnoittelusta ja niille asetettaisiin energiategokkuuden huomioonottavia kriteerejä.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksessä on säännöksiä, joilla edellytetään asentamaan mittareita energiankulutuksen mittaamiseksi. Pääsääntöisesti vastaavat säännökset ovat jo voimassa olevissa laeissa, eikä uusia velvoitteita juurikaan synny. Laskustiheys noudattaa myös pääpiirteisesti ehdotuksella säädettävää mallia. Ehdotuksella edellytetään, että jos on käytössä sellainen etäluettava sähkömittari, joka pystyy rekisteröimään tuntitason tietoa, tulee kumulatiivisten sekä tuntitason tietojen käyttöajan mukaan kultakin päivältä, viikolta, kuukaudelta ja vuodelta olla asiakkaan saatavilla. Kaikilla verkonhaltijoilla ei tällaista järjestelmää vielä ole, joka tulee aiheuttamaan taloudellisia vaikutuksia. Ehdotuksella annetaan kuitenkin siirtymäaikaa 31.12.2015 saakka luoda tällainen järjestelmä.

Energiategokkuusdirektiivin tehokkaan lämmityksen ja jäädytyksen edistämistä koskevan 14 artiklan edellyttämä kustannus-hyötyanalyysi, joka tulee laatia suunniteltaessa uutta laitosta tai uudistettaessa sellaista, aiheuttaa taloudellisia vaikutuksia. Näitä tapauksia on kuitenkin arviolta vain 0—2 vuodessa. Tarkoituksena kuitenkin on, että kustannus-hyötyanalyysistä on toiminnanharjoittajalle hyötyä ja hän saa tietoa mahdollisuuksista suorittaa laitoksensa tehokkaan yhteistuotannon laitoksena.

Pakolliset yrityksen energiategokselmukset suurille yrityksille voivat aiheuttaa näille yrityksille merkittäviäkin taloudellisia vaikutuksia. Energiategokselmuksiin ei myöskään voida enää myöntää tukia katselmusten pakollisuuden vuoksi. Viime kädessä energiategokselmuksilla voidaan kuitenkin saada merkittäviä parannuksia yritysten energiankäyttöön ja energiategokselmusten hyötyjen voidaan arvioida ylittävän niistä aiheutuvat kustannukset.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esityksellä on vaikutuksia erityisesti Energiaviraston toimintaan. Katselmusohjelman käytännön organisoinnista on vuodesta 1993 lähtien vastannut Motiva Oy, jonka toimintaan sisältyy katselmustoiminnan edistäminen, kehittäminen ja seuranta sekä energiategokselmoijien koulutus ja energiategokselmusten laadunvarmistus. Direktiivi edellyttää otamaan energiategokselmuksista omat säännöksensä lakiin, sisältäen muun muassa minimivaatimukset, laadun varmistuksen, katselmoijien koulutuksen sekä valvonnan. Esityksessä tulee energiategokselmuksiin liittyviä hallinnollisia tehtäviä Energiavirastolle. Esityksestä arvioidaan aiheutuvan Energiavirastolle arviolta 0,5—1 henkilötyövuoden työmäärä.

Maatilojen energiategokselmuksia hoidettaisiin edelleen maa- ja metsätalousministeriön toimesta, asuinrakennuksiin kohdistuvia energiategokselmuksia ympäristöministeriön toimesta ja liikenteen sektorin energiategokselmuksia liikenne- ja viestintäministeriön toimesta.

Tehokkaan sähkön ja lämmön yhteistuotannon edistämistarkoituksessa tehdystä kustannus-hyötyanalyysistä edellytetään toimittavan tärkeimmät tiedot Energiavirastoon tarkastusmahdollisuutta varten. Näitä kustannus-hyötyanalyysieja arvellaan tehtävän 0—2 vuodessa, joten niistä ei aiheudu merkittävä viranomaisvaikutusta.

4.3 Ympäristövaikutukset

Suomessa energiategokkuuden edistäminen ja siinä tarvittavat toimenpiteet ovat enenevässä määrin lähtöisin Euroopan Unionissa yhdessä asetetuista tavoitteista. Energiategokkuuden parantaminen on kansainvälisissä arvioissa todettu vaikuttavimmaksi kasvihuonekaasujen vähentämiskeinoksi niin globaalisti kuin Euroopassakin. Energiansäästötoimet ovat lähtökohtaisesti kustannustehokkaita ja taloudellisesti kannattavia.

Energiategokkuuden kehittämisen keskeisenä tavoitteena on kasvihuonekaasupäästöjen kustannustehokas vähentäminen. EU:n yhteisenä tavoitteena on energiategokkuuden

20 prosentin parantaminen vuodesta 2005 vuoteen 2020 mennessä.

Ilmastomuutoksen hillinnän lisäksi energiaa on tärkeää säästää myös muista syistä. Näitä ovat energian saatavuuden turvaaminen, tuontien energia tarpeen vähentäminen, energiakustannusten alentaminen ja muut ympäristösyöt, kuten ympäristön- ja ilman suojele. Päästöjen vähentämistavoitteet edistävät myös uusiutuvan energian osuuden kasvattamista.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Ehdotus on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä. Työ- ja elinkeinoministeriö asetti 26 päivänä marraskuuta 2012 työryhmän valmistelemaan energiategokkuusdirektiivin täytäntöönpanoa. Työryhmän toimikausi päättyi vuoden 2013 lopussa. Jäseniä työryhmässä oli työ- ja elinkeinoministeriön lisäksi valtiovarainministeriöstä, maa- ja metsätalousministeriöstä, liikenne- ja viestintäministeriöstä, ympäristöministeriöstä, RAKLI ry:stä, EK:sta, Energiategokkuus ry:stä, Kuluttajaliitosta, Suomen kuntaliitosta sekä Öljyalan Keskusliitto ry:stä. Työryhmän sihteerit olivat työ- ja elinkeinoministeriöstä sekä Motiva Oy:stä. Työryhmän tukena toimi jaostoja sekä säädösryhmä. Työ- ja elinkeinoministeriö järjesti 26.4.2012 sidosryhmille avoimen kuulemistilaisuuden Säätytalossa, mihin pystyi osallistumaan myös internetin välityksellä. Työryhmä luovutti loppuraporttinsa 15 päivänä tammikuuta 2014.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Työ- ja elinkeinoministeriö on saanut hallituksen esitysluonnoksesta lausunnot seuraavilta tahoilta: oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö, Energiavirasto, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Liikennevirasto, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi, Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA, Asunto-, toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry, Energiategokkuus ry, Fingrid, Fortum, Inspecta, Ista, Kiinteistöliitto, Kodintekniikkaliitto ry, Maailman luonnon säätiö WWF, Motiva Oy, Rakennusteollisuus, Sato, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Suomen kuntaliitto ry, Suomen luonnonsuojeluliitto, Suomen ympäristökeskus SYKE, Suomen Yrittäjät ry, Suunnittelu- ja konsultointiyrietykset SKOL ry, Tekes, Teknologiateollisuus, Teollisuuden Voima Oyj TVÖ, Tietosuojavaltuutetun toimisto, VVO-yhtymä Oyj, VTT, Öljyalan keskusliitto.

Lausunnoista on laadittu tiivistelmä, joka on nähtävillä työ- ja elinkeinoministeriön verkkosivuilla.

Lausunnoissa esitetyt näkökohdat on pyritty ottamaan huomioon mahdollisuuksien mukaan. Lakiehdotus on viimeistelty työ- ja elinkeinoministeriössä.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Eduskunnan käsittelyssä ei ole muita esityksiä, jotka voivat olla riippuvaisia tästä esityksestä tai päinvastoin.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1 Energiatehokkuuslaki

1 Luku. Yleiset säännökset

1 §. Lain tarkoitus. Ensimmäisessä pykälässä säädetään lain tarkoituksesta, joka on energiatehokkuuden edistäminen. Lisäksi laissa säädetään yrityksen energiakatselmuksista, tehokkaan yhteistuotannon ja ylijäämälämmön hyödyntämisen edistämiseksi tehtävistä kustannus-hyötyanalyysistä sekä energiamarkkinoilla toimivien yritysten velvollisuudesta pyrkiä edistämään energian tehokasta ja säästäväistä käyttöä asiakkaidensa toiminnassa. Lailla pannaan kansallisesti täytäntöön energiatehokkuusdirektiivi. Lailla on tarkoitus korvata energiapalvelulaki, jonka tarkoituksena on sisällytetty tähän pykälään.

2 §. Soveltamisala. Pykälässä säädetään lain soveltamisalasta. Toisessa ja kolmannessa luvussa säädetään yrityksen energiakatselmuksista, joilta osin laki koskee kaikkia suuria yrityksiä, jolla tarkoitetaan muita kuin pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Kolmannessa luvussa säädetään suurten yritysten pakollisten energiakatselmusten vastuuhenkilöistä. Neljäs luku koskee energian mittaamista ja laskutusta ja sitä sovelletaan yrityksiin, jotka myyvät tai jakelevat sähköä, kaukolämpöä, kaukojäähdytystä tai polttoainetta. Viides luku koskee sähkön ja lämmön tehokasta yhteistuotantoa ja koskee kaukolämpö- ja kaukojäähdytysverkkoja, sellaisia laitoksia, jotka voivat tuottaa käyttökelpoista ylijäämälämpöä ja sellaisia laitoksia, jotka voivat hyödyntää ylijäämälämpöä.

Tämän lain lisäksi sähkön ja maakaasun kulutuksen mittaamisesta ja laskutuksesta säädetään sähkömarkkinalaissa ja maakaasumarkkinalaissa sekä niiden nojalla annetussa lainsäädännössä.

3 §. Määritelmät. Pykälässä säädettävät määritelmät seuraavat energiapalvelulain, energiatehokkuusdirektiivin sekä sähkö- ja maakaasumarkkinadirektiivien sisältämiä määritelmiä.

1) Kohdassa viitataan energiatehokkuusdirektiivin mukaisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EY) N:o 1099/2008 energiatilastoista. Asetuksessa on määritelty energiaksi polttoaineet, lämpö, uusiutuva energia, sähkö ja mikä tahansa muu energian muoto.

2) Kohdassa määritellään energiatehokkuusdirektiivin mukaisesti energiatehokkuudeksi suoritteen, palvelun, tavaran tai energian tuotoksen ja energiapanoksen välinen suhde.

3) Energiatehokkuuden parantamiseksi määritellään direktiivin mukaisesti teknisistä, ihmisten käyttäytymiseen liittyvistä ja/tai taloudellisista muutoksista johtuva energiatehokkuuden lisääntyminen.

4) Kohdassa määritellään suuri yritys. Suurella yrityksellä tarkoitetaan tässä laissa taloudellista toimintaa harjoittavaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jonka palveluksessa on vähintään 250 työntekijää tai jonka vuosiliikevaihto on yli 50 miljoonaa euroa ja taseen loppusumma yli 43 miljoonaa euroa. Lisäksi energiatehokkuusdirektiivin 2 artiklan 26 alakohdassa olevassa määritelmässä viitataan mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä annettuun komission suositukseen 2003/361/EY.

5) Eurooppalaisella standardilla tarkoitetaan direktiivin mukaisesti Euroopan standardointikomitean, Euroopan sähkötekniikan standardointikomitean tai Euroopan telealan standardointilaitoksen hyväksymiä, julkisesti käyttöön saatettuja standardeja.

6) Kansainvälisellä standardilla tarkoitetaan minkä tahansa kansainvälisen standardisoimisjärjestön hyväksymiä, julkisesti käyttöön saatettuja standardeja. Näitä järjestöjä ei ole erikseen nimetty direktiivissä.

7) Energian vähittäismyyjän määritelmä vastaisi nykyistä energiapalvelulain määritelmää. Energian vähittäismyyjällä tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka myy ammattimaisesti energiaa loppukäyttäjille. Energian vähittäismyyjän määritelmä olisi laaja. Ainoastaan sellaiset energian vähittäismyyjät, jotka myisivät ener-

giaa satunnaisesti taikka ei-ammattimaisesti, olisivat energian vähittäismyyjän määritelmän ulkopuolella. Laissa säädettyjen velvoitteiden ulottaminen muillekin kuin ammattimaisesti energiaa myyville tahoille voisi muodostua kohtuuttomaksi kyseisille tahoille. Vähittäismyyjinä ei pidettäisi muun muassa ei-ammattimaisesti polttopuita myyviä tahoja taikka sellaisia liikehuoneistojen- tai huonevuokraustoimintaa harjoittavia yrityksiä, jotka ostavat kiinteistölleen sähköä ja myyvät tai jyvittävät sen vuokralaisilleen. Määritelmän perusteella myös sellainen lämpöyrittäjä, jossa lämpöyrittäjä hoitaa ainoastaan kiinteistön lämmityksen eli myy palveluja, ei energiaa, jäisi lain soveltamisalan ulkopuolelle. Myöskään asunto-osakeyhtiötä ei pidettäisi energian vähittäismyyjänä.

8) Energiatehokkuusdirektiivin loppukäyttäjän määritelmä vastaa suurelta osin energiapalvelulain määritelmää. Loppukäyttäjällä tarkoitettaisiin tässä laissa energiapalvelulain mukaisesti luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ostaa energiaa omaan loppukäyttöön. Kaukolämmön osalta siten asunto-osakeyhtiöt olisivat loppukäyttäjiä, eivät huoneistojen asukkaat, sillä asunto-osakeyhtiö ostaa lämpöä koko yhtiön tilojen lämmittämiseksi. Sähkön osalta jokainen yksikkö käyttää itse sähköä ja maksaa kuluksistaan omalla laskullaan. Siten sähkön ja lämmön loppukäyttäjät määrittyvät esimerkiksi asunto-osakeyhtiöissä eri tavalla.

9) Polttoaineen tukkumyyjällä tarkoitettaisiin energiapalvelulain mukaisesti luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka myy polttoainetta energian vähittäismyyjille. Polttoaineiden tukkumyyjiä olisivatkin siten kaikki myyntiketjussa mukana olevat polttoaineiden myyjät, jotka myyvät polttoainetta edelleen vähittäismyyjille.

10) Polttoaineella tarkoitettaisiin energiapalvelulain mukaisesti verkkomaakaasua ja liikennepolttoaineena käytettävää maakaasua, nestekaasua, kivi- ja ruskohiiltä, raskasta ja kevyttä polttoöljyä, turvetta, biopolttoainetta sekä liikennepolttoainetta lukuun ottamatta ilmailussa ja meriliikenteessä käytettäviä polttoaineita. Ilmailussa ja meriliikenteessä käytettävät polttoaineet on rajattu polttoaineen määritelmän ulkopuolelle sen vuoksi, että ne on rajattu myös energiapalveludirektiivissä energian määritelmän ulkopuolelle. Maakaasulla tarkoitetaan tässä laissa toisaal-

ta liikennepolttoaineena käytettävää maakaasua ja 13 kohdan mukaista verkkomaakaasua. Jako on tehty sen vuoksi, että laissa säädettyvät velvoitteet kohdistuen verkkomaakaasuun ovat rinnastettavissa sähkөөn sekä kaukolämpöön ja kaukojäähdytykseen. Liikennepolttoaineena käytettävään maakaasuun kohdistuvat velvoitteet on rinnastettavissa taasen muihin polttoaineisiin.

11) Verkkomaakaasulla tarkoitettaisiin energiapalvelulain mukaisesti maakaasuputkistoa pitkin loppukulutuspaikkaan toimitettavaa maakaasua

12) Energiapalvelujen tarjoajalla tarkoitettaisiin energiategokkuusdirektiivin mukaisesti luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka toimittaa energiapalveluja tai suorittaa muita energiategokkuutta parantavia toimenpiteitä loppukäyttäjän laitoksessa tai tiloissa.

13) Yhteistuotannolla tarkoitettaisiin tässä laissa energiategokkuusdirektiivin mukaisesti lämpöenergian ja sähkö- tai mekaanisen energian samanaikaista tuottamista samassa prosessissa.

14) Tehokkaan yhteistuotannon osalta viitataan energiategokkuusdirektiivin liitteen II ja siellä tehtyyn määritelmään ja laskentaan. Primäärienergian säästöjen on oltava vähintään 10 prosenttia verrattuna sähkön ja lämmön erillisen tuotannon viitearvoihin.

15) Merkittävällä uudistamisella tarkoitettaisiin energiategokkuusdirektiivin mukaisesti uudistustöitä, joiden kustannukset ylittävät 50 prosenttia uuden vastaavan yksikön investointikustannuksista.

2 Luku. Energiakatselmuks

4 §. *Yrityksen energiakatselmuks*. Pykälässä selvitetään, mitä yrityksen energiakatselmuksella tarkoitetaan. Yrityksen energiakatselmuks kohdistuu aina yrityksen kokonaisuudessaan. Se voi kohdistua myös kahden tai useamman yrityksen muodostamaan konserniin. Siinä selvitetään koko yrityksen tai konsernin energiankulutusprofiili. Yrityksellä voi olla useita yksittäisiä energiankäyttökohhteita, kuten rakennuksia, tuotantolaitoksia ja kuljetuksia. Niiden kaikkien energiankäyttö, mukaan lukien muun muassa lämpö, sähkö, polttoaineet, sisältyy yrityksen energiakatselmukseseen. Näitä koko yrityksen energian-

käyttöprofiilin sisältäviä yrityksen energiakatselmuksia ei Suomessa ole vielä tehty. Energiatehokkuusdirektiivin johdosta on luotu tämän tyyppisille katselmuksille uusi järjestelmä.

Suomessa on jo ennen tämän lain säätämistä ollut käytössä laaja ja korkeatasoinen energiakatselmuksien ohjelma, jonka niin sanotut Motiva-malliset energiakatselmukselliset ovat kohdistuneet yksittäisiin energiankäyttökohteisiin, kuten rakennuksiin ja teollisuuden toimipaikkoihin. Näitä energiakatselmuksia on sellaisenaan tarjolla edelleen muun muassa pk-yrityksille ja kunnille.

Yrityksen energiakatselmukseen sisällytetään kohdekatselmuksia erilaisista yrityksen energiankäyttökohteista, kuten erilaisista rakennuksista ja teollisuuslaitoksista. Kohdekatselmuksia on valittava riittävästä määrästä yrityksen toimintoja, jotta voidaan muodostaa luotettava kuva yrityksen kokonaisenergiatehokkuudesta. Tarkoituksena on myös todeta luotettavalla tavalla merkittävimmät energiaterhokkuuden parantamismahdollisuudet.

5 §. Kohdekatselmus. Pykälässä määritellään kohdekatselmus, joka on yksittäiseen kohteeseen kohdistuva energiakatselmus. Kohdekatselmuksen kohteena voi olla esimerkiksi rakennus, rakennusryhmä, teollisuuslaitos tai sen osa taikka kuljetuskeskus. Kohdekatselmuksen voi tehdä myös esimerkiksi teollisuuslaitoksen yksittäiseen tuotantolinjaan tai prosessiin. Kohdekatselmus kuvaa määritelmänä energiakatselmuksien yleistä sisältöä ja tavoitetta, mutta ei sen yksityiskohtaista toteutustapaa. Erityyppisille energiankäyttökohteille laaditaan yleensä energiakatselmukselle, joilla ohjeistetaan tarkemmin katselmuksien laajuutta sekä sen toteutuksen ja raportoinnin yksityiskohtia. Kohdekatselmuksella kuvataan kohteen energiankulutuksen rakenne ja sen avulla voidaan esittää ehdotukset kustannustehokkaasti toteutettavista energiaterhokkuustoimista.

6 §. Pakollinen yrityksen energiakatselmus. Pykälässä säädetään pakollisesta yrityksen energiakatselmuksista. Yrityksen energiakatselmus on pakollinen kaikille suurille yrityksille. Suuret yritykset on määritetty 2 §:ssä.

Suuren yrityksen on tehtävä yrityksen energiakatselmus vähintään neljän vuoden

välillä. Eli seuraava yrityksen energiakatselmus on oltava valmis viimeistään neljä vuotta edellisen päiväyksestä. Yrityksen energiakatselmukseseen sisällytettävät kohdekatselmukselliset eivät saa olla neljää vuotta vanhempia, eli ne tulee olla tehtynä neljän vuoden aikana ennen yrityksen energiakatselmuksien päivämäärää. Tällä säännöksellä pyritään siihen, että kohdekatselmuksia voidaan jaksottaa energiakatselmuksien väliselle neljän vuoden jaksolle yritykselle sopivalla tavalla muun muassa kustannusten ja hallinnollisen taakan tasottamiseksi. Voimaantulopykälässä eli 33 §:ssä säädetään, että pakollinen yrityksen energiakatselmus on tehtävä viimeistään 5 päivänä joulukuuta 2015.

7 §. Pakollisesta yrityksen energiakatselmuksista vapautuminen. Pykälässä säädetään tilanteista, joissa iso yritys on vapautettu 6 §:n pakollisesta yrityksen energiakatselmuksista. Mikäli yrityksessä on käytössä eurooppalalaisten tai kansainvälisten standardien mukaisesti sertifioitu energianhallintajärjestelmä tai ympäristönhallintajärjestelmä, johon sisältyy vähimmäisvaatimusten mukaisesti tehty energiakatselmus, on yritys vapautettu pakollisesta energiakatselmuksista. Sertifioitu ISO 50 001 -järjestelmä on lueteltu jo direktiivin soveltamisohjeissa tällaiseksi järjestelmäksi. Myös sertifioitu ISO 14 001 -järjestelmä oikeuttaisi vapautukseen, mikäli siihen lisäksi sisällytetään vähimmäisvaatimusten mukainen energiakatselmus. Suomessa valmistellaan elinkeinoelämän energiaterhokkuussopimukseen sisältyvän energiaterhokkuusjärjestelmän (ETJ) täydentämistä siten, että sen energiakatselmuksosuus vastaisi ISO 50 001 -järjestelmää. Tämä sertifioitu (ETJ+) energiaterhokkuusjärjestelmä yhdistettynä sertifioituun ISO 14 001 -järjestelmään olisi yhdenvertainen ISO 50 001 -järjestelmän kanssa ja riittäisi vapauttamaan pakollisesta energiakatselmuksista. Huomattava on, että näihin järjestelmiin sisältyy itsessään katselmointivelvoite. Tätä lakia säädettäessä ei ole tiedossa muita järjestelmiä, jotka vastaisivat Euroopan komission näkemystä riittävästä sertifioidusta järjestelmästä.

Suuren yrityksen voidaan katsoa täyttävän 6 §:n vaatimukset pakollisesta katselmuksista, mikäli yritys osallistuu sellaiseen valtion viranomaisen kanssa allekirjoitettuun vapaaehtoiseen energiaterhokkuussopimusjärjestel-

mään, johon sisältyy tämän lain ja tämän lain nojalla annettujen asetusten mukaisten vähimmäisvaatimusten mukaan tehty yrityksen energiakatselmus. Tätä lakia laadittaessa on meneillään energiatehokkuussopimusjärjestelmä vuosille 2008—2016. Tässä sopimusjärjestelmässä olevat velvoitteet eivät ole täysin yhdenmukaiset tämän lain mukaisen yrityksen energiakatselmuksen kanssa, eli voimassa oleva sopimus ei ole riittävä täyttämään 6 §:n mukaista velvoitetta. Sopimus sisältää edellä mainitun energiatehokkuusjärjestelmän (ETJ). Mikäli tämän energiatehokkuusjärjestelmän päivittäisi sellaiseen energiatehokkuusjärjestelmään, joka sisältää energiakatselmusvelvoitteen (ETJ+) katsotaisiin 3 momentin vaatimusten täyttyvän.

Energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanoon liittyen on työ- ja elinkeinoministeriö solminut kaksi aiesopimusta, joissa on sitouduttu neuvottelemaan uudesta vähintään vuodet 2017—2020 kattavasta sopimusjaksoista. Aiesopimukset on tehty Elinkeinoelämän keskusliiton ja sen toimialaliittojen kanssa sekä kuuden suurimman kaupungin ja yhden kuntayhtymän välillä. Uuteen vuonna 2017 käynnistyvään energiatehokkuussopimusjärjestelmään pyritään sisällyttämään yrityksen energiakatselmus, siten että se täyttäisi tämän lain mukaiset vaatimukset pakollisesta yrityksen energiakatselmuksesta. Huomioitava on, että aiesopimuksissa tavoiteltu uusi energiatehokkuussopimuskausi alkaa vasta vuonna 2017, eli suuren yrityksen, joka on liittynyt nykyiseen energiatehokkuussopimustoimintaan, mutta jolla ei ole käytössä edellä vapautukseen edellyttäviä sertifioituja järjestelmiä tai päivitettyä energiatehokkuusjärjestelmää, on joka tapauksessa tehtävä pakollinen yrityksen energiakatselmus viimeistään 5.12.2015. Seuraava pakollinen energiakatselmus kuitenkin luokituisi jo uuden energiatehokkuussopimuksen piiriin, mikäli vuonna 2017 alkavaksi suunniteltu energiatehokkuussopimus toteutuu sisältäen yrityksen energiakatselmuksen.

8 §. *Yrityksen energiakatselmuksen vähimmäisvaatimukset.* Pykälässä säädetään yrityksen energiakatselmuksen yleisistä vähimmäisvaatimuksista. Yrityksen energiakatselmus tehdään koko yritykselle tai konsernille ja se sisältää katsauksen yrityksen kaikista toiminnosta, mukaan lukien muun muassa rakennukset, rakennusryhmät, teollinen toiminta, kau-

pallinen toiminta, teollisuuslaitokset ja liikenne, sekä niiden energiankulutuksen rakenteesta. Yrityksen energian käyttöön ja energiatehokkuuteen liittyvä toiminta siis kuvataan ja yksilöidään kaikki yrityksen toiminnot ja niiden energiankulutus ja kulutuksen jakautuminen eri energiankäyttökohteisiin ja eri energiamuotoihin.

Toisessa momentissa säädetään pakolliseen yrityksen energiakatselmukseen sisällytettävistä kohdekatselmuksista. Yrityksen energiakatselmukseen on sisällytettävä riittävä otos kohdekatselmuksia, jotta voidaan muodostaa luotettava kokonaiskuva koko yrityksen energiatehokkuuden tasosta ja todeta luotettavalla tavalla mahdollisuudet sen parantamiseen. Yrityksen energiakatselmukseen on aina sisällytettävä vähintään yksi kohdekatselmus, paitsi jos yrityksellä ei ole yhtään energiankäyttökohdetta, jossa kohdekatselmuksen tekeminen on tarkoituksenmukaista ja taloudellisesti perusteltua. Pakolliseen yrityksen energiakatselmukseen sisällytettävien kohdekatselmusten määrä suhteutetaan yrityksen energiankäyttökohteiden ja energiankäytön määrään. Määrästä voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Kolmannen momentissa säädettäisiin energiansäästämismahdollisuuksien esittämisestä. Yrityksen energiakatselmuksessa otetaan kantaa yrityksen mahdollisuuksiin parantaa sen energiatehokkuutta. Yrityksen energiakatselmuksessa koko yrityksen tärkeimmät energiatehokkuuden kehittämiskohteet ja -alueet. Yrityksen energiakatselmuksessa tulee esittää keskeiset kohdekatselmusten tulokset ja sellaiset energiatehokkuutta parantavat toimet, jotka ovat merkittäviä tai sovellettavissa yrityksen muissa energiankäyttökohteissa. Energiansäästötoimenpiteen kannattavuuden tai toteutuskelpoisuuden arviointi voi edellyttää laajempaa ja yksityiskohteisempaa jatkoselvitystä. Energiakatselmuksessa tulee tällöin esittää riittävät lähtötiedot tämän jatkotyön käynnistämiseksi.

Edelleen kolmannen momentin mukaan yrityksen energiakatselmukseen tulisi ottaa mukaan suunnitelma seuraavaan energiakatselmukseen sisällytettävistä kohdekatselmuksista ja niiden ajankohdista. Tästä tulisi poiketa vain erityistapauksessa. Tällaiseksi poikkeamismahdollisuudeksi voidaan katsoa esimerkiksi tuleva yrityskauppa, jonka toteutumisen seurauksena ei sen kohteena oleviin,

esimerkiksi rakennuksiin, olisi kohdekatselmusten tekeminen enää mahdollista. Suunnitelman avulla yritys voi myös varmistua siitä, että seuraavaan yrityksen energiakatselmukseen sisällytettävät kohdekatselmuksien on valittu tarkoituksenmukaisesti ja, että niiden toteuttamiseen on riittävästi aikaa. Tehdystä suunnitelmasta olisi kuitenkin perustelluista syistä mahdollista poiketa, mikäli suunnitelman toteuttaminen sellaisenaan osoittautuisi epätarkoituksenmukaiseksi.

Neljännessä momentissa säädetään energiakatselmuksissa käytetyistä tiedoista ja niiden tallentamisesta. Yrityksen energiakatselmuksessa on käytettävä ajan tasalla olevia ja luotettavia tietoja yrityksen ja sen energiankäyttökohteiden energiakulutuksesta. Tietojen tulee ensisijaisesti olla mitattuja ja jäljitettävissä olevia. Koska kaikkien energiakatselmuksissa tarvittavien tietojen osalta mittaaminen ei ole mahdollista tai mittaamisen kustannukset muodostuisivat suhteettoman korkeiksi saavutettuun tarkkuuteen ja muihin hyötyihin nähden, voidaan näissä tapauksissa käyttää myös asiantuntija-arvioita. Yrityksen energiakatselmuksessa voidaan hyödyntää myös muita esimerkiksi kansainvälisiä raportointeja varten koottuja ja laskettuja tietoja. Energiakatselmuksissa käytetyt tiedot on tallennettava historiallista analyysiä ja seuranta varten. Mittausten ja tietojen kokoamisen tarkoituksena on saada selkeää tietoa yrityksen energiankulutuksesta ja energiansäästömahdollisuuksista.

Pykälän 5 momentin mukaan energiakatselmukseseen ei saisi sisältyä lausekkeita, jotka estävät yritystä siirtämästä energiakatselmuksen tuloksia kolmannelle osapuolelle, esimerkiksi energiapalvelujen tarjoajille, sillä katselmusten tarkoituksena on nimenomaan mahdollistaa energiansäästötoimien toteuttaminen.

Yrityksen energiakatselmuksen vähimmäisvaatimuksista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

9 §. Kohdekatselmusten vähimmäisvaatimukset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kohdekatselmusten kohteista. Kohteiden valintaperusteena on esimerkiksi korkea energiankulutus tai merkittäväksi arvioitu mahdollisuus sen energiatehokkuuden parantamisessa. Mikäli kohdekatselmuksia tehdään useampiin kohteisiin, tulisi valita erilaisia energiankäyttökohteita. Tarkoitus on myös,

että kohdekatselmus tehtäisiin sellaiseen kohteeseen, johon ei ole vielä tehty kohdekatselmusta. Pykälän toisessa momentissa säädetäänkin, että kohdekatselmus tulee ensisijaisesti tehdä yrityksen muihin kohteisiin, mikäli tietyille kohteelle on tehty kohdekatselmus neljän edeltävän vuoden aikana. Kuitenkin, mikäli sellaisessa kohteessa, johon on jo kohdekatselmus tehty, on silti eniten parannettavaa energiatehokkuudessa, voidaan tällainen kohde valita kohdekatselmukseseen.

Pykälän 3 momentin mukaan pakolliseen yrityksen energiakatselmukseseen sisällytettävistä kohdekatselmuksista ovat vapautettuja kaikki liikennevälineet, kuten lentokoneet, laivat, junat ja autot, koska katselmuksen tyypillisellä kartoituksella ei pääsääntöisesti ole mahdollista löytää niistä sellaisia merkittäviä energiankulutusta vähentäviä toimia, joihin ei säännöllisessä huolto- ja tarkastustoiminnassa sekä pakollisissa katsastuksissa jo muutenkin puututtaisi. Liikennevälineissä on merkittäviä energiansäästöjä saavutettavissa yleensä vain niitä uusittaessa. Energiatehokkuus on myös kaikille liikennemuodoille kriittinen kustannustekijä, jonka pienentämiseen kaupallista toimintaa harjoittavat yritykset kiinnittävät yleensä erityistä huomiota. Merenkulun ja lentoliikenteen osalta yritykset ovat lisäksi kansainvälisten säännösten piirissä, joihin liittyy sisällöltään energiatehokkuusdirektiivin 8 artiklan mukaista energiankulutuksen seuranta ja raportointia. Kuljetusketjuille on kuitenkin olemassa oma energiakatselmuksmallinsa, jota voi hyödyntää osana yrityksen energiakatselmuksista.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin kohdekatselmusten energiansäästötoimien laskemisesta. Kohdekatselmuksissa huomioidaan sen kohteena olevan esimerkiksi yksittäisen rakennuksen energiansäästömahdollisuudet. Ensisijaisena energiansäästötoimien kannattavuuden laskentaperusteena pidetään mahdollisuuksien mukaan elinkaarikustannusten analyysiä, jotta voidaan ottaa huomioon pitkän tähtäimen säästöt. Toissijaisena perusteena voidaan käyttää esimerkiksi yksinkertaista takaisinmaksuaikaa. Ensisijaisen laskentaperusteiden käyttö on tarkoituksenmukaista, kun kysymys on suurista investoinneista, toissijaisen laskentaperusteiden käyttö silloin, kun investointi on vähäisempi tai sen

toteutuspäätös ei tarkempaa analyysia edellyttä.

Pykälän 5 momentissa on kaksi viittausta edelliseen pykälään, jossa säädettäisiin yrityksen energiakatselmuksen vähimmäisvaatimuksista. Ensinnäkin kohdekatselmuksiin sovelletaan, mitä 8 §:n 4 momentissa säädetään yrityksen energiakatselmuksessa käytettävistä tiedoista. Käytettävien tietojen on näin ollen oltava muun muassa luotettavia ja ajan tasalla olevia. Toisekseen myöskään kohdekatselmukseen ei saa sisältyä lausekeita, jotka estäisivät yritystä siirtämästä katselmuksen tuloksia kolmannelle osapuolelle.

Pykälän viimeisessä momentissa säädettäisiin valtioneuvostolle asetuksenantovaltuus, jonka nojalla valtioneuvosto voi antaa tarkempia säännöksiä kohdekatselmusten vähimmäisvaatimuksista. Asetuksella voitaisiin yksilöidä erilaisia vaatimuksia erilaisille katselmuskohteille.

10 §. Yrityksen energiakatselmusraportti. Pykälässä säädetään yrityksen energiakatselmuksista laadittavasta energiakatselmusraportista. Yrityksen energiakatselmuksista on laadittava energiakatselmusraportti. Tämä neljän vuoden välein tehtävä energiakatselmusraportti tulee yrityksen säilyttää vähintään 10 vuotta. Koska yrityksen energiakatselmus tulee tehdä vähintään neljän vuoden välein, tulee yrityksellä olla yrityksen energiakatselmusraportti, joka on korkeintaan neljä vuotta vanha. Vaatimus on voimassa 33 §:n mukaisesti, eli 5.12.2015 lähtien.

Raportista tulee ilmetä ainakin 8 §:n vähimmäisvaatimukset. Yrityksen energiakatselmusraportin tulee siis sisältää keskeisimmät tiedot yrityksestä, yrityksen energiankulutuksen jakautumisesta, kohdekatselmuksista sekä ehdotetuista ja suunnitelluista energiatehokkuustoimista laskennallisine energiansäästövaikutuksineen. Raportin sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

11 §. Kohdekatselmusraportti. Pykälässä säädetään, että kustakin yrityksen energiakatselmuksista sisältyvästä kohdekatselmuksista tulee tehdä kohdekatselmusraportti. Kohdekatselmusraporttia tulee säilyttää vähintään 10 vuotta. Yrityksen tulee toimittaa näistä kohdekatselmusraporteista keskeiset tiedot Energiaviraston ylläpitämään tai osoittamaan rekisteriin kolmen kuukauden kuluessa kohdekatselmuksen valmistumisesta. Tähän asti

kaikista energiakatselmushankkeista, joille on myönnetty energiatukea, on toimitettu keskeiset tiedot sekä katselmusraportit Motiva Oy:n ylläpitämään rekisteriin energiakatselmusten laadun varmistamiseksi ja energiakatselmuksen seurantaan varten. Pakollisiin yrityksen energiakatselmuksiin sisältyvien kohdekatselmusten laatu halutaan säilyttää korkeana, ja siten niiden keskeiset tiedot halutaan edelleen toimitettavaksi viranomaisen ylläpitämään tai osoittamaan rekisteriin. Lisäksi energiatehokkuusdirektiivin asettama jäsenvaltion valvontavelvoite toteutuu osittain tätä kautta.

Pykälän 2 momentin mukaan pakolliseen yrityksen energiakatselmukseseen liittyvästä kohdekatselmusraportista ja siitä rekisteriin siirrettävistä keskeisistä tiedoista voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella tarkempia säännöksiä.

12 §. Valvonta. Direktiivi edellyttää jäsenvaltioita valvomaan energiakatselmusten toteutumista ja raportoimaan tehtyjen energiakatselmusten määrän Euroopan komissiolle. Tämän lain mukainen valvontavastuu pakollisten yrityksen energiakatselmusten tekemisestä kuuluu Energiavirastolle. Valvontavelvoitteen täyttämiseksi Energiavirasto tarkastaa kunakin vuonna määräosan pakollisista yrityksen energiakatselmuksista. Tarkastettavat yrityksen energiakatselmukselle voivat olla edeltävän neljän vuoden aikana tehtyjä. Energiavirasto tarkastaa, että tämän lain ja tämän lain nojalla annettujen asetusten mukaiset yrityksen energiakatselmuksen vähimmäisvaatimukset täyttyvät. Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkastettavasta määrästä sekä tarkastamisen suorittamistavasta.

Energiavirasto voi valvontavelvoitteensa täyttämiseksi pyytää pakollisesta yrityksen energiakatselmuksista raportin tarkastettavakseen. Energiavirasto voi pyytää nähtäväkseen vain viimeisintä, alle neljä vuotta vanhaa, yrityksen energiakatselmusraporttia. Tämä alle neljä vuotta vanha yrityksen energiakatselmusraportti tulee toimittaa Energiavirastolle kuukauden kuluessa Energiaviraston pyynnöstä.

Energiavirasto voi myös pyytää pakolliseen yrityksen energiakatselmukseseen sisällytetyn kohdekatselmuksen raporttia tarkastettavakseen. Yrityksen tulee tällöin toimittaa kohdekatselmusraportti Energiavirastolle kuu-

kauden kuluessa Energiaviraston pyynnöstä. Energiavirastolle toimitettava kohdekatselmusraportti ei saa olla neljää vuotta vanhempi.

Energiavirasto voi pyytää Patentti- ja rekisterihallitukselta Kaupparekisterin yritystietoja valvonnan järjestämiseksi. Tiedot on toimitettava Energiavirastolle viipymättä ja makсутta.

3 Luku. Yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilön pätevyys ja rekisteröinti

Kolmannessa luvussa säädettäisiin pakollisen yrityksen energiakatselmuksen tekemiseen tarvittavasta pätevydestä ja pätevyuden uusimisesta. Ennen tämän lain säätämistä Motiva on kouluttanut ja pätevoittänyt energiakatselmusten tekijät. Lainsäädäntöä ei aiheesta aiemmin ole ollut.

13 §. *Yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilön pätevyys.* Tämän lain mukaisessa pakollisessa yrityksen energiakatselmuksessa saa vastuuhenkilönä toimia henkilö, jonka pätevyuden Energiavirasto on vahvistanut. Vastuuhenkilöt rekisteröidään energiakatselmusten vastuuhenkilöistä pidettävään rekisteriin.

Pakollisen yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilön pätevyuden saadakseen tulee henkilöllä olla soveltuva tekniikan, ympäristö- tai energia-alan tutkinto tai tämän korvaava työkokemus. Lisäksi henkilöllä tulee olla yrityksen energiakatselmoijakoulutus, jolla osoitetaan perehtyneisyys yrityksen energiakatselmuksen tekemiseen ja energiakatselmuksia koskevaan lainsäädäntöön. Energiavirasto on vastuuviranomainen ja järjestää yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilön koulutuksen ja vastuuhenkilökokeen sekä ylläpitää julkista rekisteriä yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilöistä. Energiavirasto voi käyttää ulkopuolista asiantuntemusta esimerkiksi koulutuksen järjestämiseen.

Direktiivi edellyttää jäsenvaltioita tekemään yhteistyötä komission ja muiden jäsenvaltioiden kanssa pätevyysjärjestelmien vertaamiseksi ja tunnustamiseksi. Siten pykälässä säädetään ammattipätevyuden tunnustamisesta ja viitataan ammattipätevyuden tunnustamisesta annettuun lakiin (1093/2007). Tällä hetkellä direktiivin katselmusartiklan tulkinta

on eri jäsenvaltioissa hyvinkin erilainen ja siten myös ammattipätevyuden tunnustamistilanne on epäselvä. Mikäli kuitenkin toisessa jäsenvaltiossa on noudatettu direktiiviä ja koulutettu katselmoijia direktiivin edellyttämällä tavalla, tulisi heidät tunnustaa päteviksi tekemään energiakatselmuksia myös Suomessa.

Pykälän viimeisen momentin mukaan soveltuvista tutkinnoista, korvaavaksi hyväksyttävästä työkokemuksesta, vastuuhenkilökoulutuksesta ja energiakatselmuksen vastuuhenkilökokeen sisällöstä voidaan valtioneuvoston asetuksella antaa tarkempia säännöksiä.

14 §. *Yrityksen oma työntekijä yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilönä.* Pykälässä säädetään tilanteista, joissa yritys käyttää omaa työntekijäänsä pakollisen yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilönä. Henkilöä koskevat kaikki samat tämän lain ja tämän lain nojalla annetut säännökset kuin ulkopuolista yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilöäkin. Hänellä tulee siis olla soveltuva tutkinto tai sen korvaava työkokemus sekä lisäksi vastuuhenkilökoulutus. Hänen tulee myös suorittaa vastuuhenkilökoe ja saada viranomaisen antama pätevyys.

15 §. *Yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilön pätevyuden toteaminen.* Pykälässä säädetään viranomaisesta, joka toteaa pätevyuden. Energiakatselmuksen vastuuhenkilöpätevyyttä haetaan Energiavirastolta. Tämä toteaa vastuuhenkilöltä vaadittavan koulutuksen tai tämän korvaavan työkokemuksen olemassaolon sekä järjestää ja vastaanottaa vastuuhenkilönkokeen, arvioi sen tuloksen sekä hyväksyy tai hylkää pätevyuden.

Pätevyuden uusimista haetaan myös Energiavirastolta. Tämä toteaa ammattitaidon ylläpidon tai muussa tapauksessa edellyttää edellisessä momentissa tarkoitetun kokeen hyväksytyä suorittamista pätevyuden uudistamiseksi. Ammattitaidon voi katsoa pysyneen yllä esimerkiksi tekemällä työkseen riittävästi yrityksen energiakatselmuksia.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ammattitaidon ylläpitämisestä energiakatselmusten tekemisellä, koulutuksella tai näihin rinnastettavalla tavalla.

16 §. *Yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilön pätevyuden voimassaolo.* Pykälässä säädetään pätevyuden voimassa oloksi seitsemän vuotta. Pätevyuden uusimista tulee

pyytää pätevyuden myöntäneeltä viranomaiselta eli Energiavirastolta. Tarkoitus on, että pätevyuden uudistamista haettaisiin ennen pätevyuden voimassa olon päättymistä. Mikäli kuitenkin pätevyuden voimassaolo on päättynyt ennen kuin sitä on ehditty uusua, on Energiaviraston tehtävänä arvioida täyttyvätkö pätevyuden ylläpidon edellytykset vai tuleeko esimerkiksi suorittaa uusi vastuuhenkilökoee. Automaattisesti ei siis koetta tarvita, vaikka pätevyys olisikin ehtinyt päättyä. Energiaviraston tulee ohjeistaa pätevyuden uusimiseen ja arvioida siihen kuluva aika, jotta vastuuhenkilöt osaavat hakea pätevyuden uudistamista riittävän ajoissa.

Voimaantulospykälässä eli 33 §:ssä olisi siirtymäsäännös koskien pätevyyskysymyksiä. Nykyiset Motiva Oy:n ennen tämän lain voimaantuloa toteamat tuettuihin kohdekatselmuksiin liittyvät pätevyudet olisivat voimassa tämän lain tarkoittamina yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilöpätevyyksinä 31.12.2016 saakka. Eli kaikki nykyiset energiakatselmuksen vastuuhenkilöt olisivat päteviä tekemään yrityksen energiakatselmuksia siirtymäkauden ajan. Viimeistään siirtymäkauden päättyessä tulisi hakea tämän lain mukaista pätevyyttä yrityksen energiakatselmukseseen.

Myönnettyjä pätevyyskysymyksiä on yhteensä noin 1 900, mutta aktiivisia katselmoijia on noin 200. Lailla halutaan rajata pätevyys jatkossa vain aktiivisille katselmoijille. Tämän vuoksi yrityksen energiakatselmoijan pätevyys tulee uudistaa seitsemän vuoden välein. Samalla varmistettaisiin vastuuhenkilöiden ammattitaidon ylläpitäminen ja yritysten energiakatselmuksien korkea laatu.

17 §. Yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilön pätevyuden poistaminen. Pykälässä säädetään mahdolliseksi poistaa henkilön pätevyys, mikäli tämä toistuvasti rikkoo energiakatselmuksien minimivaatimuksia, tai muuten osoittaa olevansa pätemätöntehävään. Vain pätevyuden todennut viranomainen voi poistaa pätevyuden. Poistaa voidaan vain tämän lain nojalla myönnetty pätevyys.

18 §. Rekisteri yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilöistä. Pykälässä säädetään Energiaviraston pitämästä yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilöistä pidettävästä rekisteristä. Rekisterin tarkoituksena on olla luettelona pätevoitettyistä yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilöistä.

Rekisteriin tallennetaan vain tämän lain nojalla annetut pätevyudet.

Rekisteriin tallennettaisiin yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilön yhteystiedot, vastuuhenkilönumero, jolla hänet on yksilöity, sekä pätevyuden voimassaoloaika. Lisäksi henkilön niin halutessa voidaan rekisteriin tallentaa tietoja hänen tekemistään energiakatselmuksista.

Yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilöä koskevat tiedot poistettaisiin rekisteristä yhden vuoden kuluttua pätevyuden voimassaolon päättymisestä, mikäli pätevyyttä ei tätä ennen ole uusittu.

Rekisteritietojen luovuttamisesta päättää Energiavirasto. Tarkoitus on, että yritys, joka on teettämässä yrityksen energiakatselmuksia, voisi rekisterin avulla esimerkiksi tarkastaa yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilön pätevyuden voimassaolon.

Jokaisella on oikeus saada korvauksetta tietoa itseään koskevasta yksittäisestä rekisterimerkinnästä.

4 Luku. Mittaaminen ja laskutus.

Luvun säännökset on osittain siirretty energiapalvelulaista. Energiapalvelulailla pantiin täytäntöön energiapalveludirektiivi. Energiapalveludirektiivin mittausta koskevat säännökset ovat hyvin samankaltaiset nyt täytäntöön pantavan energiatehokkuusdirektiivin kanssa. Joiltakin osin energiatehokkuusdirektiivin säännökset ovat täsmentyneet energiapalveludirektiiviin nähden. Siten myös kansallisen lain säännöksiä joudutaan hieman tarkentamaan. Tässä laissa säädetään pääsääntöisesti kaukolämmön ja kaukojäähdytyksen mittaamisesta ja laskutuksesta. Sähkön ja maakaasun osalta säädetään sähkömarkkinalaissa ja maakaasumarkkinalaissa sekä niiden nojalla annetuissa asetuksissa.

19 §. Mittarin tarjoaminen kaukolämmön ja kaukojäähdytyksen loppukäyttäjälle. Pykälässä säädetään velvollisuudesta tarjota mittaria kaukolämmön ja kaukojäähdytyksen loppukäyttäjälle. Mittarin tulee olla kilpailukykyisesti hinnoiteltu. Velvollisuus mittarin tarjoamiseen on mittauksen järjestäjällä eli käytännössä verkonhaltijalla. Jo voimassa olevassa energiapalvelulaissa on velvoite tarjota mittari.

Kaukolämmön ja -jäähdytyksen käytön seurannan kannalta kulutuksen mittaus kuukau-

sittain on riittävä. Käytössä olevat mittarit täyttävät pääsääntöisesti jo nyt tämän vaatimuksen, joten lakiesitys ei käytännössä edellytä uusia toimia, vaan varmistaa direktiivin vaatimuksen toteutumisen myös jatkossa.

Mittarin tulee voida mitata tarkasti energian todellinen kulutus ja antaa tietoa kulutuksen ajoittumisesta. Mittaria tarjotaan silloin, kun olemassa oleva mittari korvataan, tai rakennetaan uusi rakennus, taikka rakennukseen tehdään laajamittaisia korjauksia, jotka vaikuttavat rakennuksen energiatehokkuuteen. Direktiivissä viitataan rakennusten energiatehokkuudesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2010/31/EU eli rakennusten energiatehokkuusdirektiiviin ja sen säännökseen laajamittaisesta korjauksesta. Laajamittaisella korjauksella tässä direktiivissä tarkoitetaan rakennuksen korjausta, jossa rakennuksen vaippaan tai rakennuksen teknisiin järjestelmiin liittyvien korjausten kokonaiskustannukset ovat yli 25 prosenttia rakennuksen arvosta, rakennusmaan arvo pois lukien, tai korjaus koskee yli 25:tä prosenttia rakennuksen vaipan pinta-alasta. Jäsenvaltiot saivat valita, pannahaassa direktiiviä täytäntöön, kumpaa vaihtoehtoa soveltaisivat. Kyseistä säännöstä ei ole Suomessa toimeenpantu kansalliseen oikeuteen. Tilanteissa, joissa kohdan soveltaminen on tullut kyseeseen, on viitattu maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisesti haettavaan rakennus- tai toimenpidelupaan. Tällä lailla ei myöskään ole tarkoitus vaikuttaa Suomessa kyseisen säännöksen tulkintaan, vaan tässäkin viitataan maankäyttö- ja rakennuslain mainittuihin 125 ja 126 §:ään.

20 §. Kiinteistön lämpöenergiamittari. Pykälässä säädetään pakollisesta lämpöenergiamittarista, joka on asennettava kiinteistön lämmönvaihtimeen tai toimituspisteeseen sellaisessa kiinteistössä, johon tulee lämpöä tai jäähdytystä kaukolämpöverkosta tai usealle kiinteistölle yhteisestä keskitetystä lähteestä. Velvoite asentaa mittari on rajattu tapauksiin, joissa lämmitysjärjestelmä uusitaan tai uuteen kiinteistöön sijoitetaan uusi liittymä. Suomessa lähtökohtaisesti kaikissa kaukolämmityksissä rakennuksissa on lämpöenergiamittarit mittaamassa rakennuksiin tulevaa lämpöä, jo etenkin sen takia, että kaukolämpöyhtiöt pystyvät laskuttamaan oikein.

Myös maankäyttö- ja rakennuslain 117 g §:ssä säädetään asiasta. Säännöksen

mukaan rakennuksessa käytettävien tuotteiden ja taloteknisten järjestelmien sekä niiden säätö- ja mittausjärjestelmien on oltava sellaisia, että energiankulutus ja tehontarve rakennusta ja sen järjestelmiä käyttötarkoituksensa mukaisesti käytettäessä jää vähäiseksi ja että energiankulutusta voidaan seurata. Maankäyttö- ja rakennuslaissa ei kuitenkaan suoranaisesti velvoiteta asentamaan mittaria, ja koska direktiivin vaatimus tätä asiaa koskien on ehdoton, on katsottu tarkoituksenmukaiseksi ja asiantilaa selventäväksi säätää lämpöenergiamittaria koskeva vaatimus.

Direktiivi velvoittaa myös lämpimän veden mittaukseen tilanteissa, joissa vesi toimitetaan talon ulkopuolisesta lähteestä. Suomessa vesi toimitetaan rakennuksiin aina kylmänä ja lämmitetään rakennuksen lämmönvaihtimessa. Siten on katsottu epätarkoituksenmukaiseksi sisällyttää lämpimän veden mittausta tähän pykälään.

21 §. Opastus kaukolämmön ja kaukojäähdytyksen mittaria asennettaessa. Pykälä velvoittaa mittarin asentajaa taikka asennuksen järjestäjää antamaan mittarin asentamisen yhteydessä loppukäyttäjälle asianmukaista neuvontaa ja tietoa mittareiden lukemisesta, mittaustietojen hallitsemisesta ja seurannasta sekä niiden käytöstä energiankulutuksen seurannassa. Tällainen neuvonta voi tapahtua paikan päällä tai esimerkiksi ohjelehtisin tai internetin välityksellä.

22 §. Laskutus. Esityksessä ehdotetaan kaukolämmön ja kaukojäähdytyksen laskutuksen tapahtuvan tosiasiallisen kulutuksen perusteella vähintään neljä kertaa vuodessa. Energiapalvelulaissa säädetään laskutuksen tapahtumisesta tosiasiallisen kulutuksen perusteella vähintään kolme kertaa vuodessa. Energiatehokkuusdirektiivi velvoittaa tähän yhden kerran vuodessa. Lisäksi laskutustiedot olisi asetettava saataville vähintään 2 kertaa vuodessa, taikka jos asiakas niin pyytää tai hänellä on käytössä sähköinen laskutus, 4 kertaa vuodessa. Käytännössä Suomessa energiaa laskutetaan vähintään neljä kertaa vuodessa, pois lukien esimerkiksi kesämökit. Käytäntö tällaisten harvemmin laskutettavien kohteiden osalta ei suuresti muuttuisi, sillä lakiin sisältyisi kohtuullisuussäännös kustannuksien ja järjestelyiden osalta. Ehdotettavalla lailla ei siis ole tarkoitus muuttaa Suomessa jo voimassa olevaa käytäntöä. Sillä pyritään kirjaamaan voimassa

oleva käytäntö lakiin selvemmin ja samalla noudattamaan direktiivin vaatimusta.

Laskutus saisi perustua arvioituun kulutukseen tai kiinteään määrään silloin, kun laskutus perustuu loppukäyttäjän lukemaan mittariin ja tämä ei ole ilmoittanut mittarilukemaa tietyltä laskutuskaudelta. Todettuun energiankulutukseen perustuvasta laskutuksesta voitaisiin poiketa myös, jos todettuun energiankulutukseen perustuvan mittauksen ja laskutuksen järjestäminen ei olisi mahdollista tai se olisi kustannuksiltaan kohtuutonta. Vastaava säännös on voimassa olevassa energiapalvelulaissa.

Asiakkaan kanssa voisi edelleen sopia erilaisista maksu- ja laskutustavoista, esimerkiksi tasaerälaskutuksesta. Tällaisessa tapauksessa kulutustiedot tulisi kuitenkin toimittaa asiakkaalle vähintään neljä kertaa vuodessa, mikäli ne olisivat saatavissa. Kulutustiedot voi asettaa asiakkaan saataville esimerkiksi internetin välityksellä.

Säännös polttoaineen hinnan ja määrän ilmoittamisesta on siirretty sellaisenaan energiapalvelulaista, jolla pantiin täytäntöön energiapalveludirektiivi. Polttoaineen loppukäyttäjälle on ilmoitettava laskussa, sopimuksessa, kuitissa tai niiden liitteenä yksilöidyt tiedot polttoaineen yksikköhinnasta ja toimitetun polttoaineen määrästä.

Pykälän viidennessä momentissa säädetään kaukolämmön ja kaukojäähdytyksen laskujen ja kulutustietojen toimitus loppukäyttäjän pyynnöstä sähköiseksi. Jokaisen myyjän on siis mahdollistettava sähköinen laskujen ja kulutustietojen toimitus. Sähköiseksi katsotaan esimerkiksi lasku sähköpostilla tai pankin e-lasku. Laskussa on selvitettävä ymmärrettävästi, miten lasku muodostuu, erityisesti, jos lasku ei perustu tosiasialliseen kulutukseen. Kaikki pykälässä tarkoitetut laskut, hinnat ja laskutuksen perusteena olevat kulutustiedot on annettava loppukäyttäjälle maksutta. Maksuttomuus koskisi kaikkia laskujen ja tietojen toimitustapoja. Myös 25 §:n raportti tulisi toimittaa maksutta. Lisäpalveluista voisi laskuttaa kohtuullisen hinnaston mukaan.

23 §. Kaukolämpöä ja kaukojäähdytystä sekä polttoainetta koskevan laskun vähimmäistiedot. Pykälässä säädetään jokaiseen laskuun sisällytettävistä vähimmäistiedoista. Tiedot on joko oltava laskussa tai toimitettava laskun mukana. Tietoihin on sisällyttävä

kattava selvitys sen hetkisistä energiakustannuksista helposti ymmärrettävässä muodossa ja oikea-aikaisesti. Loppukäyttäjälle pitää toimittaa tieto hänen todellisesta kulutuksestaan ja sen hetkisistä energiakustannuksista. Energiakustannuksilla tarkoitetaan tässä kaukolämmön, kaukojäähdytyksen sekä polttoaineen hintoja, ei asiakkaalle laskettua kustannusta. Lisäksi on mahdollistettava vertailu saman kauden edellisen vuoden kulutukseen. Vertailu tulisi mieluiten olla graafisessa muodossa. Vertailun voi tarjota esimerkiksi internetin välityksellä. Kaikki pykälässä tarkoitetut tiedot voidaan asettaa asiakkaan saataville esimerkiksi internetin välityksellä.

Lisäksi laskun tai kuitin mukana taikka muulla sopivalla tavalla on asetettava energian loppukäyttäjän saataville tietoa energiatehokkuutta parantavista toimenpiteistä sekä sellaisten tahojen yhteystietoja, joilta saa lisätietoa energiatehokkuutta parantavista toimenpiteistä. Tiedot voi siis antaa loppukäyttäjän saataville myös muulla tavoin kuin laskun mukana, esimerkiksi verkkosivuilla. Tietojen on kuitenkin oltava helposti löydettävissä, jotta voidaan katsoa, että ne ovat riittävällä tasolla loppukäyttäjän saatavilla. Kaikki pykälässä tarkoitetut tiedot on annettava loppukäyttäjälle maksutta.

Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tietoja laskuun tulee sisällyttää sekä siitä tavasta, jolla tiedot tulee laskussa esittää.

24 §. Tiedot aiemmasta kaukolämmön ja kaukojäähdytyksen kulutuksesta. Pykälässä säädetään loppukäyttäjän oikeudesta saada täydentäviä tietoja aiemmasta kulutuksestaan. Velvollisuus järjestää tiedot loppukäyttäjän saataville on kaukolämmön ja jäähdytyksen myyjällä. Täydentävillä tiedoilla voidaan tarkoittaa esimerkiksi kaukolämpölaiteiden läpi virrannutta vesimäärää tai kaukolämpöveden jäähtymää.

Pykälässä säädetään erikseen tapauksista, joissa käytössä on sellainen etäluettava mittari, joka pystyy rekisteröimään tuntitason tietoa sekä tapauksista, joissa tällaista mittaria ei ole. Mikäli käytössä on tuntimittaukseen perustuva mittari, tulee aiempaa kuluusta koskevien tietojen olla loppukäyttäjän saatavilla esimerkiksi internetin tai mittariliittymän välityksellä vähintään edeltävän kolmen vuoden ajalta. Tiedot kuitenkin tarvitsee

olla käytettävissä vain toimitussopimuksen alkamisesta lähtien, mikäli siitä on kulunut lyhyempi aika. Mikäli tuntimittaukseen perustuvaa mittaria ei ole käytössä, loppukäyttäjien saataville tulee antaa ne tiedot, jotka ovat käytettävissä. Loppukäyttäjällä on oikeus saada esimerkiksi internetin tai mittariliitymän välityksellä reaaliaikaista kulustietoa kulutusseurantaa varten. Tästä aiheutuvat kustannukset energian myyjä voi periä loppukäyttäjältä.

Neljännessä momentissa säädetään tietojen siirtämisestä kolmannelle osapuolelle. Mitauksen järjestäjän on annettava kaikki loppuasiakkaan energiankulutusta ja energialaskuja koskevat tiedot energiapalvelujen tarjoajan saataville, mikäli loppukäyttäjä niin pyytää. Tarkoituksena on antaa loppukäyttäjälle mahdollisuus vertailla energiasopimuksia.

25 §. Energian käyttöä koskeva raportti. Pykälä on siirretty yhden momentin lisäystä lukuun ottamatta sellaisenaan energiapalvelulaista. Pykälä koskee kaukolämpöä, kaukojäähdytystä, sähköä ja verkkomaakaasua.

Energian vähittäismyyjän olisi toimitettava loppukäyttäjälle vähintään kerran vuodessa maksutta raportti energian käytöstä. Raportissa tulisi olla energiankulutustiedot raportin ajanjaksolta ja sitä edeltäneeltä kolmelta vuodelta, jos sopimussuhde on kestänyt niin kauan, vertailutietoja muihin vastaaviin loppukäyttäjiin nähden, sekä tietoa energiatehokkuutta parantavista toimenpiteistä sekä tahoista, joilta niistä saa lisätietoa. Raportointivelvollisuutta ei olisi, jos todelliseen energiankulutukseen perustava mittausta on mahdotonta tai kustannuksiltaan kohtuutonta.

Myös kolmas momentti on suoraan siirretty energiapalvelulaista. Energian vähittäismyyjän vaihtuessa, tulisi raportti toimittaa loppukäyttäjälle kolmen kuukauden kuluessa sopimuksen päättymisestä, paitsi jos sopimussuhde ei olisi kestänyt kuutta kuukautta tai edellisen raportin toimittamisesta olisi enintään kuusi kuukautta.

Neljäs momentti on uusi. Siinä säädetään raportin toimitustavasta. Raportti tulee toimittaa loppukäyttäjälle ensisijaisesti samalla tavalla kuin lasku toimitetaan. Eli jos käytössä on sähköinen lasku, tulisi raporttikin toimittaa sähköisesti, ja jos käytössä on perinteinen paperilasku, tulisi raporttikin toimittaa postitse. Vähittäismyyjä ja loppu-

käyttäjä saisivat kuitenkin sopia myös muusta toimitustavasta.

Viidennessä momentissa säädetään raporttia varten tarvittujen tietojen maksuttomuudesta sähkön osalta. Verkonhaltijalla olisi velvollisuus antaa tarvittavat loppukäyttäjän mittaustiedot sähkön myyjälle maksutta.

Pykälän 6 momentissa valtioneuvostolle annettaisiin toimivalta asetuksella säätää tarvittaessa energian käyttöä koskevan raportin sisällöstä.

26 §. Selvitys energian myynnistä. Pykälä on siirretty sellaisenaan energiapalvelulaista. Energiapalvelulain velvoite johtui energiapalveludirektiivistä, joka on energiatehokkuusdirektiivillä kumottu. Energiavirastolle halutaan kuitenkin edelleen antaa mahdollisuus pyytää selvitystä energian myyntiä koskevista tiedoista.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että energiaa myyvän yrityksen on pyydyttävässä toimitettava Energiavirastolle enintään kerran vuodessa selvitys energian myyntiä koskevista tiedoista. Energiavirasto voisi pyytää sähkön, verkkomaakaasun, kaukolämmön ja kaukojäähdytyksen osalta tietoja energian kokonaisymyynnistä ja sen ajoittumisesta, loppukäyttäjien energiankulutuksesta kuluttajaryhmittäin, loppukäyttäjien maantieteellisestä jakautumisesta asiakasryhmittäin sekä hinnoittelusta ja hintarakenteesta. Polttoaineiden osalta mukaan lukien liikennepolttoaineena käytettävä maakaasu, Energiavirasto voisi pyytää polttoainelajeittain tiedot polttoaineen kokonaisymyynnistä ja sen ajoittumisesta, myynnin maantieteellisestä jakautumisesta sekä polttoaineen hinnasta. Tietoja ei pyydyttäisi joka vuosi automaattisesti, vaan tietoja pyydyttäisiin ainoastaan silloin kun se olisi tarpeen ja vain sellaisia tietoja, jotka olisivat energiapalvelujen ja energiatehokkuuden seuraamisen ja edistämisen kannalta tarpeellista, eivätkä ne olisi jo muuten saatavilla ja käytettävissä. Pyydytettävien tietojen julkisuudesta olisi voimassa, mitä viranomaisien toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Tietojen luovutusvelvollisuus sähkön, verkkomaakaasun, kaukolämmön ja kaukojäähdytyksen osalta olisi vähittäismyyjällä. Tämä olisi luontevaa, koska vähittäismyyjällä on jo käytettävissä 4 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja vertailutietoja loppukäyttäjistä. Näitä tietoja voidaan hyödyntää

pykälässä myös yhteenvedotietojen antamisessa.

Polttoaineiden osalta, mukaan lukien liikennepolttoaineena käytettävä maakaasu, tietojen toimitusvelvollisuus olisi pykälän 2 momentin mukaisesti kuitenkin polttoaineiden tukkumyyjällä. Polttoaineita myyviä tahoja on hyvin paljon, joten hyvin pienille vähittäismyyjille selvityksen tekeminen voisi olla myös kohtuuton taakka. Myös viranomaisnäkökulmasta katsottuna selvitysten pyytäminen polttoaineiden osalta tukkumyyjiltä on hallinnollisesti helpompaa.

Pykälän 3 momentissa säädetään siitä, että tiedot on luovutettava Energiaviraston pyytämässä muodossa ja maksutta. Tietoja ei kuitenkaan voisi pyytää energian vähittäismyyjältä tai polttoaineiden tukkumyyjältä kuin enintään kolmen vuoden ajanjaksolta.

Jotta tietojen saanti pystytään turvaamaan, on tarkoituksenmukaista säätää 4 momentissa, että energian vähittäismyyjän ja polttoaineen tukkumyyjän on säilytettävä tietoja vähintään neljän vuoden ajan.

Pykälän 5 momentissa valtioneuvostolle annettaisiin toimivalta asetuksella säätää tarvittaessa energian myyntiä koskevien tietojen sisällöstä.

5 Luku. Sähkön ja lämmön yhteistuotannon edistäminen.

27 §. Kustannus-hyötyanalyysi. Pykälässä säädetään tehtäväksi kustannus-hyötyanalyysi suunniteltaessa laitosta, josta voisi syntyä ylijäämälämpöä. Pykälä koskisi kolmea erilaista tapausta. Kussakin tapauksessa kyseeseen tulisi uudet laitokset sekä merkittävästi uudistettavat laitokset. Ensimmäinen momentti koskee sähkön lauhdetuotantolaitoksia, joiden polttoaineteho on yli 20 MW. Kustannus-hyötyanalyysi tehdään kustannusten ja hyötyjen arvioimiseksi laitoksen toteuttamisesta tehokkaana yhteistuotantolaitoksena.

Toinen momentti koskee teollisuuslaitoksia, joista voi syntyä ylijäämälämpöä käyttökelpoisella lämpötilatasolla, ja joiden kokonaislämpöteho on yli 20 MW. Kustannus-hyötyanalyysi tehdään tällöin, jotta voidaan arvioida kustannukset ja hyödyt laitoksen liittämisestä kaukolämpö- tai kaukojäähdytys-

verkkoon, mikäli on olemassa taloudellisesti perusteltua kysyntää.

Kolmas momentti koskee tilannetta, jossa suunnitellaan uutta kaukolämmitys- tai kaukojäähdytysverkkoa tai olemassa olevaan verkkoon uutta energiantuotantolaitosta, jonka polttoaineteho on yli 20 MW, taikka uudistetaan sellaista laitosta. Tällöin kustannus-hyötyanalyysi tehdään kustannusten ja hyötyjen arvioimiseksi lähellä sijaitsevien teollisuuslaitosten käyttökelpoisen ylijäämälämmön käyttämisestä. Velvollisuus kustannus-hyötyanalyysin tekemiseen on sillä, joka rakentaa verkkoa taikka laitosta. Verkkoa rakennettaessa tarvitsee kustannus-hyötyanalyysi tehdä silloin, jos alueella on 2 momentin mukainen laitos, eli teollisuuslaitos, josta voi syntyä ylijäämälämpöä käyttökelpoisella lämpötilatasolla, ja jonka kokonaislämpöteho on yli 20 MW.

Neljännessä momentissa rajataan pois velvoite tehdä kustannus-hyötyanalyysi silloin, kun laitokseen asennetaan sellaisia laitteita, joilla otetaan talteen polttolaitoksen tuottamaa hiilidioksidia sen varastoinnista maaperään hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain (416/2012) mukaisesti.

28 §. Kustannus-hyötyanalyysistä vapautuminen. Pykälässä säädetään edellytyksistä, joiden täytyessä laitos on vapautettu kustannus-hyötyanalyysin tekemisestä. Käytännössä tämä koskee tilanteita, joissa laitoksen teho on pieni, syntyvän ylijäämälämmön määrä on vähäinen tai laitos ja kaukolämpöverkko sijaitsevat etäällä toisistaan. Pykälän 1 momentin 1 kohdassa vapautetaan laitos, joka on suunniteltu huippukuormitusaikoina käytettäväksi tai varasähköä tuottavaksi laitokseksi, ja sen toiminta-ajaksi on suunniteltu alle 1 500 käyttötuntia vuodessa. Momentin 2 kohdassa vapautetaan ydinvoimalaitokset ja 3 kohdassa laitokset, jotka on sijoitettu lähelle hiilidioksidin varastointipaikkaa hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain mukaisesti.

4 kohdassa vapautetaan olemassa olevaan verkkoon suunniteltavat uudet energiantuotantolaitokset, joiden teho on vähäinen, eikä verkon läheisyydessä ole tarjolla käyttökelpoista teollisuuden ylijäämälämpöä. Näistä raja-arvoista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

5 kohdassa vapautetaan uudet tai uudistettavat teollisuuslaitokset, joiden käyttökelpoisen ylijäämälämmön määrä on vähäinen eikä laitosten läheisyydessä ole kaukolämpöverkkoa. Näistä raja-arvoista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

6 kohdassa vapautetaan laitokset, jotka sijaitsevat alueella, jolla on vähäinen kaukolämmön kysyntä. Alueen määräyksestä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

29 §. Ilmoitus kustannus-hyötyanalyysin tekemisestä. Pykälässä säädetään kustannus-hyötyanalyysistä tiedottamisesta viranomaiselle. Jokaisesta tehdystä kustannus-hyötyanalyysistä tulee toimittaa ilmoitus Energiavirastolle. Varsinaista kustannus-hyötyanalyysii ei kuitenkaan tarvitse viranomaiselle toimittaa. Ilmoituksesta tulee käydä ilmi kustannus-hyötyanalyysin tulos ja aikooko toiminnanharjoittaja toteuttaa laitoksen yhteistuotantolaitoksena tai hyödyntää teollisuuden ylijäämälämpöä 27 §:n mukaisella tavalla. Ilmoitus on toimitettava Energiavirastolle ennen rakennus- tai uudistustöihin ryhtymistä.

Pykälän 2 momentissa säädetään Energiavirastolle oikeus pyytää lisäselvitystä kustannus-hyötyanalyysistä kuukauden kuluessa, mikäli toimitettu ilmoitus ei ole riittävä. Lisäselvitys on toimitettava Energiavirastolle yhden kuukauden kuluessa Energiaviraston pyynnöstä. Rakennus- tai uudistustöihin ei saa ryhtyä tai niitä ei saa jatkaa ennen lisäselvityksen toimittamista. Kustannus-hyötyanalyysin ja siitä tehtävän ilmoituksen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

6 Luku. Erinäiset säännökset

30 §. Valvontaviranomainen. Pykälässä säädetään yleisestä valvontaviranomaisesta tämän lain noudattamisessa. Energiavirasto on tämän lain mukainen viranomainen, joka valvoo tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten määräysten noudattamista.

31 §. Uhkasakko. Energiatehokkuusdirektiivi edellyttää kansallisia viranomaisia valvomaan seuraamusten uhalla, että energiakatselmuksien tehdään ja energian mittaamisessa ja laskutuksessa noudatetaan energiategokkuusdirektiivin nojalla annettuja kansalli-

sia säädöksiä. Pykälässä säädetään tämän johdosta Energiavirastolle mahdollisuus tehostaa tämän lain ja sen nojalla säädettyjen asetusten ja määräysten nojalla tekemiään päätöksiään uhkasakolla. Uhkasakon asettamisesta ja sen tuomitsemisesta maksettavasti säädetään uhkasakolaissa (1113/1990).

32 §. Muutoksenhaku valvontaviranomaisen päätökseen. Pykälässä säädetään muutoksenhausta. Viranomaisen päätökseen saa hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Siten Energiaviraston tämän lain, ja tämän lain nojalla säädettyjen asetusten ja määräysten, nojalla tekemiään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuta kuin 17 §:ssä tarkoitettua asiaa koskevaa päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Energiakatselmuksen vastuuhenkilön pätevyden poistamista koskeva päätös on asianmukaisen oikeusturvan ja mahdollisesti myös elinkeinon harjoittamisen kannalta niin merkittävä, että se tulisi jättää valituslupasääntelyn ulkopuolelle.

33 §. Voimaantulo. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1.1.2015. Voimaantulopykälässä säädetään voimaantulon lisäksi energiategokkuuspalveluista toimivien yritysten energiategokkuuspalveluista annettu laki (1211/2009) kumottavaksi.

Suuren yrityksen on tehtävä 6 §:n mukainen yrityksen energiategokkumus viimeistään 5 päivänä joulukuuta 2015.

Ennen lain voimaantuloa Motiva Oy:n toteamat energiategokkumusien vastuuhenkilöiden pätevydet ovat voimassa 31.12.2016 asti yrityksen energiategokkumusien toteuttamiseksi.

Mittauksen järjestäjän on tarjottava 24 §:n 2 momentin mukainen palvelu asiakkaalle viivytyksettä ja viimeistään 31.12.2015 mennessä.

2. Laki sähkömarkkinalain muuttamisesta

3 §. Määritelmät. Pykälään lisättäisiin energiategokkumusdirektiivin sisältämät yhteisostoryhmän ja järjestäytyneiden sähkömarkkinoiden määritelmät. Yhteisostoryhmällä tarkoitettaisiin laissa kysyntäpuolen palveluntarjoajaa, joka yhdistää useita lyhyt-

kestoisia kuormia myytäväksi tai huutokau-pattavaksi järjestäytyneillä sähkömarkkinoilla. Järjestäytyneillä sähkömarkkinoilla puolestaan tarkoitettaisiin OTC-markkinoita ja sähköpörssejä, joissa käydään kauppaa sähköenergialla, kapasiteetilla, tasepalveluilla, lisäpalveluilla tai termiineillä. Kaupankäynnin kohteena olevien tuotteiden kaupankäynnin aikajakso ei vaikuttaisi siihen, kuuluuko kyseinen markkina järjestäytyneisiin sähkömarkkinoihin.

20 §. Liittämismahdollisuus. Pykälän 1 momenttiin lisätään avoimuuden vaatimus koskien verkkoon liittymisen ehtoja ja teknisiä vaatimuksia.

Pykälän 3 momenttiin lisätään säännös, jonka mukaan liittyminen olisi kytkettävä sähköverkkoon viimeistään 24 kuukauden kuluessa liittymissopimuksen tekemisestä, jos liittymän kytkemisen edellyttämät verkonhaltijan investoinnit sähköverkkoon on mahdollista toteuttaa tässä ajassa verkonhaltijan kannalta kohtuullisesti ja verkon käyttäjien suhteen syrjimättömästi. Säännöksen mukaan liittymän kytkeminen voisi siten kestää 24 kuukauden aikarajaa pitempäänkin, jos verkonhaltijalla ei olisi kohtuullisia mahdollisuuksia toteuttaa liittymän kytkemisen edellyttämiä verkkoinvestointeja vaaditun aikarajan puitteissa. Erityisesti suurten voimalaitosten edellyttämien verkkoinvestointien toteuttaminen ei käytännössä ole mahdollista 24 kuukauden aikarajan puitteissa. Näissä ja muissa vastaavia perusteita sisältävissä tilanteissa verkonhaltija voisi poiketa 24 kuukauden enimmäisajasta. Edellytyksenä on, että verkonhaltija soveltaisi liittymän toimittamiseen liittyviä perusteita verkon käyttäjien suhteen syrjimättömästi. Säännös johtuu energiatehokkuusdirektiivin liitteestä XII, jossa edellytetään mainitun aikarajan asettamista tehokkaan yhteistuotannon laitosten liittämiseksi sähköverkkoihin.

24 a §. Energiatehokkuus verkkopalvelujen hinnoittelussa. Lakiin otetaan uusi pykälä energiatehokkuuden huomioimisesta verkkopalvelujen hinnoittelussa. Verkkopalvelujen hinnoittelussa ei saa olla ehtoja, jotka ovat haitallisia sähköntuotannon, -siirron, -jakelun ja -toimituksen kokonaistehokkuudelle ja energiatehokkuudelle. Tämä tarkoittaisi esimerkiksi sen tarkastelemista, antaako tariffirakenne hintasignaaleja, jotka kannustavat pikemminkin lisäämään kuin vähentämään

energiankulutusta tai jotka sisältävät pikemminkin kiinteitä kuin kulutukseen perustuvia maksuja. Myös kysyntäjousto on tapa hyödyntää mahdollisuuksia energiainfrastruktuurin energiatehokkaaseen käyttöön. Tariffirakenteen tulisi siten sisältää myös kysyntäpuolen osallistumiseen perustuvia signaaleja energiansäästöön tai energiainfrastruktuurin optimaaliseen hyödyntämiseen. Sähköntuotannon, -siirron, -jakelun ja -toimituksen energiatehokkuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä energiatehokkuusdirektiivin määritelmän mukaisesti suoritteen, palvelun tai sähköenergian tuotoksen ja energiapanoksen välistä suhdetta. Pykälän säännöstä tulisi tulkita yhdessä muiden verkkopalvelujen hinnoittelua koskevien säännösten kanssa. Säännös perustuu energiatehokkuusdirektiivin 15 artiklan 4 kohdan velvoittavaan säännökseen.

24 b §. Sähkökulutuksen jousto ja kysynnän ohjaustoimenpiteet verkkopalvelujen myyntiehdossa ja hinnoittelussa. Lakiin ehdotetaan uutta pykälää, joka sääntelisi sähkökulutuksen joustoa ja kysynnän ohjaustoimenpiteitä verkkopalvelujen myyntiehdossa ja hinnoittelussa. Pykälän säännöksiä tulisi tulkita yhdessä muiden verkkopalvelujen myyntiehtojen ja hinnoittelua koskevien säännösten kanssa. Säännökset johtuvat energiatehokkuusdirektiivin 15 artiklan 4 ja 8 kohdan sekä liitteen XI sitovista velvoitteista. Sähkökulutuksen joustolla tarkoitetaan tässä yhteydessä niin sanottua sähkökysyntäjoustoa. Sähkökysyntäjoustolla tarkoitetaan ajoittaista sähkökulutuksen siirtoa toiseen ajankohtaan pois sähkökysynnän huippuajankohdista ja huippuhinnoista. Kulutusajankohdan siirron lisäksi myös kulutuksen hetkittäinen poisjääminen kokonaan voidaan katsoa sähkökysyntäjoustoksi. Sähkökysyntäjousto tapahtuu sähkökäyttäjän aloitteesta esimerkiksi sähkömarkkinahinnan antaman ohjaussignaalin perusteella. Tämä erottaa kysyntäjouston kysynnän ohjaustoimenpiteistä, jotka puolestaan toteutetaan verkonhaltijan aloitteesta esimerkiksi tariffien aikajaotuksen kautta erisuuruusina siirtomaksuina eri vuorokauden aikoina.

Pykälän 1 momentin mukaan verkkopalvelujen hinnoittelussa ei saa olla ehtoja, jotka voivat estää sähkökulutuksen jouston tarjoamisen tasesähkömarkkinoille ja lisäpalvelujen ostajille tai, jotka estävät vähittäismyy-

jiä asettamasta järjestäytyneillä sähkömarkkinoilla saataville järjestelmäpalveluja kysynnän ohjaustoimenpiteitä tai kysynnänhallintaa varten. Verkkopalvelujen hinnoittelussa on myös otettava huomioon kustannukset ja hyödyt, jotka aiheutuvat sähkökulutuksen joustosta ja verkonhaltijan toteuttamista kysynnänohjaustoimenpiteistä. Energiatehokkuusdirektiivin liitteen XI 1 kohdan mukaan verkkotariffien on oltava kustannusvastaavia niiden kustannussäästöjen suhteen, joita verkoissa on saavutettu esimerkiksi kysynnänohjaustoimenpiteillä kuten alentamalla toimituskustannuksia ja verkkoinvestointien kustannuksia sekä optimoimalla verkon toiminta. Säännöksessä tarkoitettuja hyötyjä ovat esimerkiksi verkonhaltijan toiminnan tai investointien kustannusten aleneminen, verkostohäviöiden väheneminen sekä verkonhaltijan maksettaviksi kuuluvien ylemmän verkkotason maksujen pieneminen. Säännöksellä täsmennetään verkkopalvelujen hinnoittelun kustannusvastaavuuden toteutumista eri asiakasryhmien välillä sekä verkonhaltijan eri tariffien välillä.

Pykälän 2 momentin mukaan verkonhaltijan verkkopalvelujen myyntiehtojen on luotava edellytykset sähkökulutuksen jouston osallistumiseen tasesähkö- ja varavoimamarkkinoille sekä lisäpalvelujen tarjoamiseen, jos osallistumisen järjestäminen on verkonhaltijan tehtävänä. Tällainen tehtävä on annettu tällä hetkellä esimerkiksi järjestelmävastaavalle kantaverkonhaltijalle sähkömarkkinalain 45 §:ään perustuen. Myyntiehtoisissa on kuitenkin otettava tältäkin osin huomioon sähköjärjestelmän toimintavarmuus ja tehokkuus. Verkonhaltija voisi siten asettaa asianmukaisia teknisiä vaatimuksia ja verkon käyttäjien kysyntäjoustovalmiuksiin perustuvia ehtoja. Myyntiehtoisissa ei kuitenkaan saisi olla ehtoja, jotka perusteetta estävät yhteisostoryhmien tarjoaman sähkökulutuksen jouston osallistumisen tasesähkö- ja varavoimamarkkinoille sekä lisäpalvelujen tarjoamiseen.

53 a §. *Tehokkaan yhteistuotannon ja pienimuotoisen sähköntuotannon liittäminen jakeluverkkoon.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla helpotettaisiin hajautetun tehokkaan yhteistuotannon ja pienimuotoisen sähköntuotannon verkkoon liittämistä. Säännöksen mukaan jakeluverkonhaltijalla on oltava yleiset ja helposti sovellettavissa olevat menette-

lytavat tehokkaan yhteistuotannon ja pienimuotoisen sähköntuotannon jakeluverkkoon liittämistä varten. Säännös perustuu hajautetun tehokkaan yhteistuotannon osalta energiatehokkuusdirektiivin liitteen XII velvoitettavaan säännökseen. Valtioneuvoston selonteossa kansalliseksi energia- ja ilmastostrategiaksi (VNS 2/2013 vp) on asetettu toimenpiteeksi luoda yksinkertaiset liittymistä koskevat menettelyt sekä yhtenäiset ohjeistukset pientuottajan sähköntuotannolle.

Hajautetulla sähköntuotannolla tarkoitetaan sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/72/EY 2 artiklan 31 kohdan mukaan jakeluverkkoon kytkettyjä voimaloita. Tehokkaalla yhteistuotannolla tarkoitetaan tässä yhteydessä energiatehokkuuslaisissa määritellyä tehokasta yhteistuotantoa. Pienimuotoisella sähköntuotannolla puolestaan tarkoitetaan tässä yhteydessä sähkömarkkinalain 3 §:n 14 kohdassa määritellyä pienimuotoista sähköntuotantoa eli voimalaitosta tai usean voimalaitoksen muodostamaa kokonaisuutta, jonka teho on enintään kaksi megavoltiampeeria. Jakeluverkolla puolestaan tarkoitetaan sähkömarkkinalain 3 §:n 2 kohdassa määritellyä jakeluverkkoa eli sähköverkkoa, jonka nimellisjännite on pienempi kuin 110 kilovoltia.

57 §. *Jakeluverkonhaltijan laskutus.* Esityksessä ehdotetaan jakeluverkonhaltijan laskutuksen tapahtuvan tosiasiallisen kulutuksen perusteella vähintään neljä kertaa vuodessa. Laskutus perustuu pääsääntöisesti tuntimittauslaitteiston luentaan, mutta niiden kohteiden osalta, joissa tällaista laitteistoa ei ole käytössä, voisi laskutus perustua myös loppukäyttäjän tekemään mittauslaitteiston luentaan. Laskutus saisi perustua arvioituun kulutukseen tai kiinteään määrään silloin, kun laskutus perustuu loppukäyttäjän suorittamaan mittarin luentaan ja tämä ei ole ilmoittanut mittarilukemaa tietyltä laskutuskaudelta. Todettuun energiankulutukseen perustuvasta laskutuksesta voitaisiin poiketa myös, jos käyttöpaikkaan ei ole asennettu mittauslaitteistoa. Säännöksellä on tarkoitus saattaa voimaan energiatehokkuusdirektiivin vaatimus. Laskutus käytännön ei odoteta muuttuvan, sillä pääsääntöisesti sähköä laskutetaan Suomessa jo vähintään neljä kertaa vuodessa mittauksen perusteella.

Pykälän 3 momentti on pääosin samansäilyttävä kuin pykälän entinen 1 momentti. Momenttiin on lisätty velvoite toimittaa hintatiedot ja -arviot oikea-aikaisesti ja helposti ymmärrettävässä muodossa. Lisäksi on lisätty velvoite ilmoittaa laskun mukana todellinen kulutus ja hintatiedot sekä antaa vertailumahdollisuus edellisen vuoden saman kauden kulutukseen ja kustannuksiin. Nämä tiedot voi antaa esimerkiksi internetin tai mittari-liittymän välillä. Varsinaisessa laskussa ei siis tarvitse vertailutietoja antaa. Momentin lisäykset johtuvat energiatehokkuusdirektiivin säännöksistä.

Pykälän 4 momentissa on uusi säännös, jolla veloitetaan antamaan pykälässä tarkoitettut laskut ja hinta- ja kulutustiedot loppukäyttäjälle asianmukaisesti ja maksutta. Lisäksi säädetään velvoite laskujen ja kulutustietojen toimittamiseen loppukäyttäjän pyynnöstä sähköisesti. Sähköiseksi katsotaan esimerkiksi lasku sähköpostilla tai pankin e-lasku.

57 a §. *Jakeluverkonhaltijan laskujen maksutavat.* Esityksellä ehdotetaan otettavaksi uusi pykälä laskujen maksutavoista, johon on siirretty 57 §:n entinen 2 momentti. Säännös on muutoin muuttumaton.

69 §. *Vähittäismyyjän laskutus.* Esityksessä ehdotetaan, että loppukäyttäjälle toimitettu sähkö olisi laskutettava tosiasiallisen kulutuksen perusteella vähintään neljä kertaa vuodessa. Laskutus perustuu pääsääntöisesti tuntimittauslaitteiston luentaan, mutta niiden kohteiden osalta, joissa tällaista laitteistoa ei ole käytössä, voisi laskutus perustua myös loppukäyttäjän tekemään mittauslaitteiston luentaan. Laskutus saisi perustua arvioituun kulutukseen tai kiinteään määrään silloin, kun laskutus perustuu loppukäyttäjän suorittamaan mittarin luentaan ja tämä ei ole ilmoittanut mittarilukemaa tietyltä laskutuskaudelta. Todettuun energiankulutukseen perustuvasta laskutuksesta voitaisiin poiketa myös, jos käyttöpaikkaan ei ole asennettu mittauslaitteistoa. Säännöksellä on tarkoitus saattaa voimaan energiatehokkuusdirektiivin vaatimus. Laskutuskäytännön ei odoteta muuttuvan, sillä pääsääntöisesti sähköä laskutetaan Suomessa jo vähintään neljä kertaa vuodessa mittauksen perusteella.

Pykälän 3 momentti on pääsääntöisesti sama kuin pykälän entinen 1 momentti. Momenttiin on lisätty velvoite toimittaa hintatiedot ja -arviot oikea-aikaisesti ja helposti

ymmärrettävässä muodossa. Lisäksi on lisätty velvoite ilmoittaa laskun mukana todellinen kulutus ja hintatiedot sekä antaa vertailumahdollisuus edellisen vuoden saman kauden kulutukseen ja kustannuksiin. Nämä tiedot voi antaa esimerkiksi internetin tai mittari-liittymän välillä. Varsinaisessa laskussa ei siis tarvitse vertailutietoja antaa. Momentin lisäykset johtuvat energiatehokkuusdirektiivin säännöksistä.

Pykälän entinen 2 momentti on siirretty 4 momentiksi ja säilytetty muuttumattomana.

Pykälän 5 momentissa on uusi säännös, jolla veloitetaan antamaan pykälässä tarkoitettut laskut ja hinta- ja kulutustiedot loppukäyttäjälle asianmukaisesti ja maksutta. Lisäksi säädetään velvoite laskujen ja kulutustietojen toimittamiseen loppukäyttäjän pyynnöstä sähköisesti. Sähköiseksi katsotaan esimerkiksi lasku sähköpostilla tai pankin e-lasku.

69 a §. *Vähittäismyyjän laskujen maksutavat.* Esityksellä ehdotetaan otettavaksi uusi pykälä laskujen maksutavoista, johon on siirretty 69 §:n entinen 3 momentti. Säännös on muutoin muuttumaton.

3. Laki maakaasumarkkinalain muuttamisesta

2 Luku. Verkonhaltijan sekä varastointilaitteiston ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan yleiset velvollisuudet ja palvelujen hinnoittelu

9 a §. Lukuun on otettu kaksi uutta pykälää liittyen jakeluverkonhaltijan laskutukseen. Pykälät vastaavat pitkälti sähkömarkkinalakiin otettuja laskutuspykäläiä. Esityksessä ehdotetaan jakeluverkonhaltijan laskutuksen tapahtuvan tosiasiallisen kulutuksen perusteella vähintään neljä kertaa vuodessa. Mikäli mittauslaitteisto ei ole kaukoluentajärjestelmän piirissä, voisi laskutus perustua loppukäyttäjän tekemään mittauslaitteiston luentaan. Laskutus saisi perustua arvioituun kulutukseen tai kiinteään määrään silloin, kun laskutus perustuu loppukäyttäjän suorittamaan mittarin luentaan ja tämä ei ole ilmoittanut mittarilukemaa tietyltä laskutuskaudelta. Todettuun kulutukseen perustuvasta laskutuksesta voitaisiin poiketa myös, jos todet-

tuun maakaasunkulutukseen perustuvan mittauksen ja laskutuksen järjestäminen ei ole mahdollista tai se olisi kustannuksiltaan kohtuutonta. Laskutuskäytännön ei odoteta muuttuvan, sillä pääsääntöisesti sähköä laskutetaan Suomessa jo vähintään neljä kertaa vuodessa mittauksen perusteella. Ehdotetulla lailla ei siis ole tarkoitus muuttaa Suomessa jo voimassa olevaa käytäntöä. Sillä pyritään kirjaamaan voimassa oleva käytäntö lakiin selvemmin ja samalla noudattamaan direktiivin vaatimusta.

Pykälän 3 momentti on muutettu vastaamaan sähkömarkkinalain vastaavaa säännöstä. Jakeluverkonhaltijan olisi esitettävä laskussa loppukäyttäjälle maakaasunjakeluhinnan muodostumista koskevan erittely. Eritellyssä jakeluverkonhaltijan olisi osoitettava asiakkaalle, mistä osista tämän maksettavaksi asetettu lasku muodostuu. Maakaasumarkkinaviranomaisella olisi toimivalta antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tietoja laskuun tulee sisällyttää sekä niiden ilmoittamistavasta. Velvoite kohdistuisi kaikkiin jakeluverkonhaltijan asiakkaisiin. Kuluttajille suunnattuihin laskuihin olisi edellä mainittujen tietojen lisäksi sisällytettävä tiedot asiakasvalitusten tekemistä varten sekä tietoja käytettävissä olevista riitojenratkaisumenettelyistä. Laskussa tulisi muun muassa antaa ohjeita siitä, mihin laskutusta koskeva reklamaatio ensisijaisesti tehdään. Tavoitteena on lisätä kuluttajien tietoisuutta käytettävissä olevista riitojenratkaisukeinoista ja -menetelmistä. Lisäksi momentissa olisi velvoite toimittaa hintatiedot ja -arviot oikea-aikaisesti ja helposti ymmärrettävässä muodossa ja velvoite ilmoittaa laskun mukana todellinen kulutus ja hintatiedot sekä antaa vertailumahdollisuus edellisen vuoden saman kauden kulutukseen ja kustannuksiin. Nämä tiedot voi antaa esimerkiksi internetin tai mittariliittymän välillä. Varsinaisessa laskussa ei siis tarvitse vertailutietoja antaa.

Pykälän 4 momentissa on energiatehokkuusdirektiivistä johtuva säännös, jolla veloitetaan antamaan pykälässä tarkoitetut laskut ja hinta- ja kulutustiedot loppukäyttäjälle asianmukaisesti ja maksutta. Lisäksi säädettäisiin velvoite laskujen ja kulutustietojen toimittamiseen loppukäyttäjän pyynnöstä sähköisesti. Sähköiseksi katsotaan esimerkiksi lasku sähköpostilla tai pankin e-lasku.

9 b §. Pykälään on otettu sähkömarkkinalaissa olevaa säännöstä vastaava säännös kuluttajille tarjottavista maksutapavaihtoehtoista. Tarjotuissa vaihtoehtoissa ei saisi olla perusteettomia eikä eri asiakasryhmiä syrjiviä ehtoja. Maksutapapalveluista voitaisiin periä asiakkailta maksuja. Tällöin maksutapojen ehdoissa voitaisiin myös huomioida eri maksutapojen tarjoamisesta aiheutuvien kustannusten kohtuulliset erot. Kohtuuttomana maksujen kustannusten erona pidettäisiin myös sellaista tilannetta, jossa asiakkailta perityt maksut muodostaisivat suuruutensa vuoksi tosiasiallisen esteen maksutavan käyttämiselle. Syrjivää olisi esimerkiksi maksun asettaminen vain osalle maksutavoista.

Ehdotettu säännös ei vaikuttaisi siihen, minkälaista jakelu- ja mittauspalvelutuotetta asiakas käyttäisi. Myös tasaeriin perustuvan maksutavan valinnut asiakas voisi kuulua erilaisten palvelujen piiriin.

Jakeluverkonhaltija voisi tarjota maksutapavaihtoehtona kuluttajalle myös ennakkolaskutusperusteista maksuvaihtoehtoa. Ennakkolaskutus ei kuitenkaan saisi olla ainoa kuluttaja-asiakkaalle tarjottava maksuvaihtoehto. Ennakkoon laskutettavien erien tulisi myös heijastaa riittävästi kuluttajan arvioitua todennäköistä vuotuista maakaasunkulutusta.

3 Luku. Järjestelmävelvoitteet ja maakaasukauppojen selvitys

2 §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi 2 momentti. Vanha 2 ja 3 momentti siirtyvät eteenpäin. Säännöksellä saatetaan osaltaan voimaan energiatehokkuusdirektiivin vastaava säännös maakaasun osalta. Säännöksessä veloitettaisiin tarjoamaan loppukäyttäjälle kilpailukykyisesti hinnoiteltua mittaria, joka mittaa tarkasti maakaasun kulutuksen ja antaa tietoa kulutuksen ajoittumisesta. Velvoite koskee tilanteita, kun olemassa oleva mittari korvataan, tai kun rakennetaan uusi rakennus, taikka kun rakennukseen tehdään laajamittaisia korjauksia, jotka vaikuttavat rakennuksen energiatehokkuuteen. Korvattaessa olemassa olevaa mittaria, ei tämän pykälän mukaista mittaria kuitenkaan tarvitse tarjota, jos sen asentaminen olisi teknisesti mahdotonta tai se ei olisi kustannustehokasta ottaen huomioon pitkän aikavälin säästömahdollisuudet. Laajamittaisilla korjauksilla

viitataan maankäyttö- ja rakennuslain 125 ja 126 §:n rakennus- ja toimenpidelupiin, kuten vastaavassa säännöksessä ehdotetussa energiatehokkuuslaissa.

4 Luku. Maakaasun toimittaminen ja maakaasun käyttäjän asema

3 §. Esityksessä ehdotetaan, että loppukäyttäjälle toimitettu maakaasu olisi laskutettava tosiasiallisen kulutuksen perusteella vähintään neljä kertaa vuodessa. Laskutus perustuu pääsääntöisesti etälueuttavan mittauslaitteiston luentaan, mutta niiden kohteiden osalta, joissa tällaista laitteistoa ei ole käytössä, voisi laskutus perustua myös loppukäyttäjän suorittamaan mittauslaitteiston luentaan. Laskutus saisi perustua arvioituun kulutukseen tai kiinteään määrään silloin, kun laskutus perustuu loppukäyttäjän suorittamaan mittarin luentaan ja tämä ei ole ilmoittanut mittarilukemaa tietyltä laskutuskaudelta. Todettuun energiankulutukseen perustuvasta laskutuksesta voitaisiin poiketa myös, jos todettuun maakaasunkulutukseen perustuvan mittauksen ja laskutuksen järjestäminen ei ole mahdollista tai se on kustannuksiltaan kohtuuton. Säännöksellä on tarkoitus saattaa voimaan energiatehokkuusdirektiivin vaatimus. Pykälän 3 momentti on pääsääntöisesti sama kuin pykälän entinen 1 momentti. Momenttiin on lisätty velvoite toimittaa hintatiedot ja -arviot oikea-aikaisesti ja helposti ymmärrettävässä muodossa. Lisäksi on lisätty velvoite ilmoittaa laskun mukana todellinen kulutus ja hintatiedot sekä antaa vertailumahdollisuus edellisen vuoden saman kauden kulutukseen ja kustannuksiin. Nämä tiedot voi antaa esimerkiksi internetin tai mittariliittymän välillä. Varsinaisessa laskussa ei siis tarvitse vertailutietoja antaa. Momentin lisäykset johtuvat energiatehokkuusdirektiivin säännöksistä.

Pykälän entinen 2 momentti on siirretty 4 momentiksi ja säilytetty muuttumattomana.

Pykälän 5 momentissa on uusi säännös, jolla velvoitetaan antamaan pykälässä tarkoitettut laskut ja hinta- ja kulutustiedot loppukäyttäjälle asianmukaisesti ja maksutta. Lisäksi säädetään velvoite laskujen ja kulutustietojen toimittamiseen loppukäyttäjän pyynnöstä sähköisesti. Sähköiseksi katsotaan esimerkiksi lasku sähköpostilla tai pankin e-lasku.

3 a §. Esityksellä ehdotetaan otettavaksi uusi pykälä laskujen maksutavoista, johon on

siirretty entisen 3 §:n 3 momentti. Säännös on muutoin muuttumaton.

4. Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 6 ja 10 §:n muuttamisesta

6 §. *Energiaviraston tehtävät kansallisena sääntelyviranomaisena.* Pykälän 1 momenttiin lisätään uusi 21 kohta sekä muutetaan pykälässä esiintyvä viraston nimi Energiavirastoksi. Kohdassa Energiaviraston tehtäviin lisätään edistää kysyntään liittyvien resurssien osallistumista tarjonnan ohella sähkön ja maakaasun tukku- ja vähittäismarkkinoille. Säännös johtuu energiatehokkuusdirektiivin 15 artiklan 8 kohdasta, jossa on nimenomainen velvoite jäsenvaltioiden energia-alan sääntelyviranomaisille. Suomen lainsäädännössä ei aiemmin ole ollut viranomaisella velvoitetta rohkaista kysyntäpuolen resursseja.

10 §. *Energiaviraston vahvistamat ehdot ja menetelmät.* Pykälään lisätään energiatehokkuusdirektiivin edellyttämiä säännöksiä sekä muutetaan pykälässä esiintyvä viraston nimi Energiavirastoksi.

Pykälän 2 momentin 4 kohtaan lisätään energiatehokkuusdirektiivin 15 artiklan 1 kohdan velvoittavan säännöksen perusteella Energiavirastolle mahdollisuus sisällyttää verkkohinnoittelussa noudatettaviin menetelmiin verkon käyttäjien energiatehokkuutta parantavia toimenpiteitä edistävien järjestelmäpalvelujen saataville asettamiseen kannustavia tavoitteita sekä toimivalta määrittellä tavoitteiden määrittämistapa ja menetelmät, joilla tavoitteita sovelletaan hinnoittelussa. Esityksen tarkoituksena ei ole muuttaa säännöstä tai sen soveltamiskäytäntöä muulla tavoin.

Pykälään esitetään lisäksi uutta 3 momenttia, jonka mukaan sähköverkonhaltijaan kohdistuva vahvistuspäätös ei saa estää verkonhaltijaa asettamasta järjestäytyneillä sähkömarkkinoilla saataville järjestelmäpalveluja kysynnän ohjaustoimenpiteitä, kysynnän hallintaa tai hajautettua tuotantoa varten. Säännöstä tulisi tulkita yhdessä vahvistuspäätöksen aineellisoikeudellisen perustan muodostavien säännösten kanssa. Järjestäytyneillä sähkömarkkinoilla tarkoitettaisiin tässä yhteydessä sähkömarkkinalain 3 §:ssä määriteltyjä järjestäytyneitä sähkömarkkinoita. Sään-

nöksessä tarkoitettujen järjestelmäpalvelujen tavoitteena on erityisesti a) toiminta, jossa loppukäyttäjät siirtävät kuormitusta kulutus-huipuista muihin aikoihin ottaen huomioon uusiutuvista lähteistä, yhteistuotannosta ja hajautetusta tuotannosta peräisin olevan energian saatavuuden, b) energiansäästöt, joita saavutetaan energian yhteisostoryhmien toteuttamalla hajautettujen kuluttajien kysynnän ohjauksella, c) energiapalvelujen tarjoajien, myös energiapalveluyritysten, toteuttamista energiatehokkuustoimenpiteistä johutuva kysynnän aleneminen, d) tuotantolähteiden liittäminen ja verkkoon syöttäminen alhaisemmillä jännitetasoilla, e) lähempänä kulutusta sijaitsevien tuotantolähteiden liittäminen sekä f) energian varastointi. Säännös perustuu energiatehokkuusdirektiivin liitteen XI 2 kohdan velvoittavaan säännökseen.

Uuden 3 momentin säätämisen seurauksena nykyinen 3 momentti siirtyisi 4 momentiksi. Esityksen tarkoituksena ei ole muuttaa säännöstä tai sen soveltamiskäytäntöä.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotettavaan energiatehokkuuslakiin sisältyisi valtuussäännöksiä uusiksi valtioneuvoston asetuksiksi, työ- ja elinkeinoministeriön asetuksiksi sekä Energiaviraston ja maakaasumarkkinaviranomaisen määräyksiksi.

2.1 Valtioneuvoston asetukset

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä ensinnäkin energiakatselmuksiin liittyen. Energiatehokkuuslain 8 §:n mukaan valtioneuvoston voisi säätää kohdekatselmusten määrästä ja energiakatselmusten vähimmäisvaatimuksista. Lain 9 §:ään tulisi valtuussäännös, jonka nojalla valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää kohdekatselmusten vähimmäisvaatimuksista. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin 13 §:n mukaan säätää myös energiakatselmuksen vastuuhenkilön pätevyyteen liittyvistä soveltuvista tutkinnoista, korvaavaksi hyväksyttävästä työkokemuksesta, vastuuhenkilökoulutuksesta ja vastuuhenkilökokeiden sisällöstä. Samoin 15 §:n mukaan valtioneuvosto voisi antaa tarkempia säännöksiä energiakatselmuksen vastuuhenkilön ammattitaidon ylläpitämisestä energiakatselmusten tekemisellä,

koulutuksella tai muulla näihin rinnastettavalla tavalla.

Mittaamiseen ja laskutukseen liittyen valtioneuvoston asetuksella voitaisiin 25 §:n mukaisesti säätää energian käyttöä koskevan raportin sisällöstä sekä 26 §:n nojalla Energiavirastolle toimitettavien tietojen sisällöstä ja niiden toimittamisesta.

Sähkön ja lämmön yhteistuotantoa koskevassa luvussa olisi valtuussäännös valtioneuvostolle kahdessa pykälässä. Lain 28 §:ssä säädettäisiin valtuus säätää 1 momentin 4—6 kohdassa tarkoitetuista kustannushyötyanalyysin vapautusperusteista eli laitosten kynnysarvoista ja alueista, joilla on vähäinen kaukolämmön kysyntä. Edelleen 29 mukaan §:n valtioneuvosto voisi säätää tarkemmin kustannus-hyötyanalyysin ja siitä tehtävän ilmoituksen sisällöstä.

2.2 Työ- ja elinkeinoministeriön asetukset

Energiatehokkuuslain mukaan työ- ja elinkeinoministeriön asetuksia voitaisiin antaa koskien energiakatselmuksia. Lain 10 §:n mukaan ministeriö voisi antaa tarkempia säännöksiä yrityksen energiakatselmusraportin sisällöstä ja lain 11 §:n mukaan kohdekatselmusraportista ja rekisteriin toimitettavista tiedoista. Edelleen 12 §:n mukaan ministeriö voisi säätää tarkastettavien yritysten energiakatselmusten määrästä sekä tarkastamisen suorittamistavasta.

2.3 Energiaviraston määräykset

Ehdotettavassa energiatehokkuuslaissa olisi valtuussäännös Energiaviraston määräyksiksi. Lain 23 §:n mukaan Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tietoja laskuun tulee sisällyttää sekä siitä tavasta, jolla tiedot tulee laskussa esittää. Kyse on teknisistä ja merkitykseltään vähäisistä asioista, joihin ei liity merkittävää harkintavallan käyttöä. Säännös on soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä asioista säätämistä lailla tai asetuksella. Energiamarkkinavirastolla on vastaavanlainen valtuus antaa määräyksiä laskuun liittyvistä asioista myös sähkömarkkinalaissa. Näin ollen sääntely olisi yhtenäisen.

Vastaavanlainen uusi valtuussäännös sisältäisi myös maakaasumarkkinalain muuttamisesta annettavan lain 2 luvun 9 a §:ään. Säännöksen mukaan maakaasumarkkinaviranomainen voisi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tietoja laskuun tulee sisällyttää sekä siitä tavasta, jolla tiedot tulee laskussa esittää. Maakaasuviranomaisena toimii Energiavirasto. Säätely vastaa sisällöltään energiatehokkuuslakiin ehdotettavaa valtuussäännöstä Energiaviraston määräyksiksi. Edellä esitettyjen seikkojen johdosta valtuussäännöstä voidaan pitää perusteltuna.

3 Voimaantulo

Energiatehokkuusdirektiivin säännökset oli saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä viimeistään 5 päivänä kesäkuuta 2014. Aikataulullisista syistä lait ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

Sähkömarkkinalain muuttamista koskevan lain 57, 57 a, 69 ja 69 a § ehdotetaan kuitenkin tulevaksi voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2016. Samoin maakaasumarkkinalain muuttamisesta annetun lain 2 luvun 9 a ja 9 b § sekä 4 luvun 3 ja 3 a § ehdotetaan tulevaksi voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2016.

Energiatehokkuuslain voimaantulosäännöksessä eli 33 §:ssä säädettäisiin lisäksi, että suuren yrityksen on tehtävä lain 6 §:n mukainen pakollinen yrityksen energiakatselmus viimeistään 5 päivänä joulukuuta 2015.

Voimaantulosäännöksessä säädettäisiin myös Motiva Oy:n ennen tämän lain voimaantuloa myöntämien energiakatselmusten vastuuhenkilöiden pätevyyksien täyttävän 13 §:ssä säädetyt pätevyysvaatimukset vuoden 2016 loppuun.

Energiatehokkuuslaissa olisi myös siirtymäsäännös, jonka mukaan mittauksen järjestäjän on tarjottava 24 §:n 2 momentin mukainen palvelu asiakkaalle vuoden 2015 loppuun mennessä.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamista koskevan lain voimaantulosäännöksessä säädettäisiin erikseen 10 §:n 1 momentin 1 kohdan vahvistuspäätöksistä. Sen mukaan säännöksiä ei ole

tarkoitus soveltaa ennen lain voimaantuloa annettuihin 10 §:n mukaisiin vahvistuspäätöksiin. Toistaiseksi voimassa olevat vahvistuspäätökset tulisi kuitenkin saattaa energiatehokkuuslainsäädännön vaatimusten mukaisiksi lain 13 §:n mukaisesti.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Nyt ehdotettava laki ei sisällä rajoituksia elinkeinonharjoittamisen vapauteen, vaikka lailla annetaankin lisää tehtäviä energia-alalla toimiville yhtiöille.

Lakiehdotuksessa ei puututa omaisuuden suojan piirissä oleviin asioihin. Muutoksenhaku ja täytäntöönpanoa koskevat säännökset eivät ole ristiriidassa perustuslain säännösten kanssa, koska Energiaviraston tekemiin hallintopäätöksiin haetaan muutosta hallintolainkäyttölain mukaisesti.

Lakiehdotus sisältää säännöksiä valtioneuvoston ja työ- ja elinkeinoministeriön asetuksenantovallasta sekä Energiaviraston määräksenantovallasta. Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista. Ehdotetut valtuutussäännökset on rajoitettu koskemaan tekniluonteisia yksityiskohtia, eikä niihin sisällyttäisi henkilö tietoja.

Lakiehdotuksen norminantovaltuudet eivät näin ollen ole ristiriidassa perustuslain 80 §:n kanssa, eivätkä myöskään perustuslain 10 §:n yksityisyyden suojaa koskevien säännösten kanssa.

Energiamarkkinoilla toimiville yrityksille säädetyt velvoitteita antaa loppukäyttäjälle energiansäästöä tukevia palveluja ei ole katsottu perustuslain 124 §:ssä tarkoitetuksi muulle kuin viranomaiselle annetuksi julkiseksi hallintotehtäväksi.

Edellä mainituilla perusteilla hallitus katsoo, että ehdotettu laki voidaan säätää tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

1

Energiatehokkuuslaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 Luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään energiatehokkuuden edistämisestä, energiatehokkuuden parantamiseksi tehtävistä energiakatselmuksista, sähkön ja lämmön tehokkaan yhteistuotannon ja ylijäämälämmön hyödyntämisen edistämiseksi tehtävistä kustannus-
hyötyanalyysistä sekä energiamarkkinoilla toimivien yritysten velvollisuudesta pyrkiä edistämään energian tehokasta ja säästäväistä käyttöä asiakkaitensa toiminnassa.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan:

- 1) yrityksiin, jotka myyvät tai jakelevat sähköä, kaukolämpöä, kaukojäähdytystä tai polttoainetta;
- 2) suuriin yrityksiin, niissä tehtäviin yrityksen energiakatselmuksiin sekä yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilöihin;
- 3) kaukolämpö- ja kaukojäähdytysverkkoihin, sähkön lauhdetuotantolaitoksiin ja sellaisiin teollisuuslaitoksiin, joissa voi syntyä käyttökelpoista ylijäämälämpöä.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *energialla* polttoaineita, lämpöä, uusiutuvaa energiaa, sähköä tai mitä tahansa muuta energian muotoa;
- 2) *energiatehokkuudella* suoritteen, palvelun, tavaran tai energian tuotoksen ja energiapanoksen välistä suhdetta;
- 3) *energiatehokkuuden parantamisella* teknisistä, ihmisten käyttäytymiseen liittyvistä tai taloudellisista muutoksista johtuvaa energiatehokkuuden lisääntymistä;
- 4) *suurella yrityksellä* taloudellista toimintaa harjoittavaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jonka palveluksessa on vähintään 250 työntekijää tai jonka vuosiliikevaihto on yli 50 miljoonaa euroa ja taseen loppusumma on yli 43 miljoonaa euroa;
- 5) *eurooppalaisella standardilla* Euroopan standardointikomitean, Euroopan sähkötekniikan standardointikomitean tai Euroopan telealan standardointilaitoksen hyväksymää, julkisesti käyttöön saatettua standardia;
- 6) *kansainvälisellä standardilla* kansainvälisen standardisoimisjärjestön hyväksymää, julkisesti käyttöön saatettua standardia;
- 7) *energian vähittäismyyjällä* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka myy ammattimaisesti energiaa loppukäyttäjille;
- 8) *loppukäyttäjällä* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ostaa energiaa omaan loppukäyttöön;

9) *polttoaineen tukkumyyjällä* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka myy polttoainetta energian vähittäismyyjille;

10) *polttoaineella* verkkomaakaasua ja liikennepolttaineena käytettävää maakaasua, nestekaasua, kivi- ja ruskohiiltä, raskasta ja kevyttä polttoöljyä, turvetta, biopolttainetta sekä liikennepolttainetta lukuun ottamatta ilmailussa ja meriliikenteessä käytettäviä polttoaineita;

11) *verkkomaakaasulla* maakaasuputkistoa pitkin loppukulutuspaikkaan toimitettavaa maakaasua;

12) *energiapalvelujen tarjoajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka toimittaa energiapalveluja tai suorittaa muita energiatehokkuutta parantavia toimenpiteitä loppukäyttäjän laitoksessa tai tiloissa;

13) *yhteistuotannolla* lämpöenergian ja sähkö- tai mekaanisen energian samanlaisista tuottamista samassa prosessissa;

14) *tehokkaalla yhteistuotannolla* energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta sekä direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/27/EU, jäljempänä *energiatehokkuusdirektiivi*, liitteessä II asetetut perusteet täyttävää yhteistuotantoa;

15) *merkittävällä uudistamisella* uudistustöitä, joiden kustannukset ylittävät 50 prosenttia uuden vastaavan yksikön investointikustannuksista.

2 Luku

Energiakatselmuks

4 §

Yrityksen energiakatselmus

Yrityksen energiakatselmus on järjestelmällinen menettely, jolla saadaan riittävästi tietoa koko konsernin tai yrityksen energiankulutusprofiilista, tunnistetaan mahdollisuudet kustannustehokkaaseen energiansäätöön, määritetään säästön suuruus ja raportoidaan katselmuksen tuloksista. Yrityksen energiakatselmuksessa otetaan huomioon kaikki yrityksen energiankäyttökohteet, joita ovat rakennukset, teollinen ja kaupallinen toiminta sekä liikenne.

Yrityksen energiakatselmukseen on sisällytettävä erillisiä kohdekohtaisia katselmuksia riittävästä määrästä yrityksen toimintoja, jotta voidaan muodostaa luotettava kuva yrityksen kokonaisenergiatehokkuudesta ja todeta luotettavalla tavalla sen merkittävimmät parantamismahdollisuudet.

5 §

Kohdekatselmus

Kohdekatselmus on järjestelmällinen menettely, jolla saadaan yksityiskohtaista tietoa energiankäyttökohteen energiankulutuksen rakenteesta ja jonka avulla voidaan esittää ehdotukset kustannustehokkaasti toteutettavista energiatehokkuustoimista. Kohdekatselmus tehdään rakennukseen, rakennusryhmään, teollisuuslaitokseen tai sen osaan, kuljetusketjuun taikka muuhun yksittäiseen energiankäyttökohteeseen.

6 §

Pakollinen yrityksen energiakatselmus

Yrityksen energiakatselmus on pakollinen suurille yrityksille.

Pakollinen yrityksen energiakatselmus on tehtävä vähintään neljän vuoden välein. Pakolliseen yrityksen energiakatselmukseen sisällytettävä kohdekatselmus ei saa olla neljää vuotta vanhempi.

7 §

Pakollisesta energiakatselmuksesta vapautuminen

Jos yrityksessä on käytössä eurooppalaisten tai kansainvälisten standardien mukaisesti riippumattoman elimen toimesta sertifioitu energianhallintajärjestelmä tai ympäristönhallintajärjestelmä, johon sisältyy tässä laissa ja sen nojalla säädettyjen vähimmäisvaatimusten mukaisesti tehty energiakatselmus, yritys vapautuu tekemästä 6 §:ssä tarkoitettua pakollista energiakatselmusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuksi sertifioituksi energianhallintajärjestelmäksi luetaan ainakin sertifioitu ISO 50 001 -järjestelmä, sekä sertifioitu ISO 14 001 -järjestelmä yhdistettynä riippumattoman

elimen toimesta sertifioituun energianhallintajärjestelmään, jonka energiakatselmusvaatimukset ovat yhteneväiset ISO 50 001 -järjestelmän kanssa.

Jos yritys osallistuu sellaiseen valtion viranomaisen kanssa allekirjoitettuun vapaaehtoiseen energiatehokkuussopimusjärjestelmään, johon sisältyy tässä laissa ja sen nojalla säädettyjen vähimmäisvaatimusten mukaisesti tehty yrityksen energiakatselmus, yrityksen katsotaan täyttävän 6 §:n vaatimuksen pakollisesta yrityksen energiakatselmuksesta.

8 §

Yrityksen energiakatselmuksen vähimmäisvaatimukset

Yrityksen energiakatselmus tehdään koko konsernille tai yritykselle ja se sisältää katsauksen yrityksen kaikista toiminnoista, mukaan lukien rakennukset, teollinen toiminta, kaupallinen toiminta ja liikenne, sekä niiden energiankulutuksen rakenteesta.

Yrityksen energiakatselmukseen on sisällytettävä riittävä otos kohdekatselmuksia, jotta voidaan muodostaa luotettava kokonaiskuva yrityksen kokonaisenergiatehokkuudesta ja todeta luotettavalla tavalla merkittävimmät energiatehokkuuden parantamismahdollisuudet. Riittäväksi otokseksi kohdekatselmuksia katsotaan määrä, joka kattaa riittävän määrän yrityksen kokonaisenergiankäytöstä. Yrityksen energiakatselmukseen on aina sisällytettävä vähintään yksi kohdekatselmus, paitsi jos yrityksellä ei ole yhtään energiankäyttökohdetta, jossa kohdekatselmuksen tekeminen on tarkoituksenmukaista ja taloudellisesti perusteltua.

Yrityksen energiakatselmuksessa tulee esittää keskeiset kohdekatselmusten tulokset ja merkittävät yrityksen energiatehokkuutta parantavat toimet. Siihen on mahdollisuuksien mukaan sisällytettävä suunnitelma seuraavaan yrityksen energiakatselmukseen sisällytettävistä kohdekatselmuksista ja niiden ajankohdista.

Yrityksen energiakatselmuksessa on käytettävä luotettavia, ajan tasalla olevia sekä, mikäli mahdollista, mitattuja ja jäljitettävissä olevia operatiivisia tietoja energiankulutuksesta ja kuormitusjakaumista. Tiedot on tal-

lennettava historiallista analyysiä ja tuloksellisuuden seurantaan varten.

Yrityksen energiakatselmukseen ei saa sisältyä lausekkeitä, jotka estävät yritystä siirtämästä katselmuksen tuloksia kolmannelle osapuolelle.

Tarkempia säännöksiä yrityksen energiakatselmuksen vähimmäisvaatimuksista ja kohdekatselmusten määrästä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Kohdekatselmusten vähimmäisvaatimukset

Kohdekatselmuksia on tehtävä mahdollisuuksien mukaan yrityksen erilaisiin energiankäyttökohteisiin, keskittyen kuitenkin niihin kohteisiin, joissa energiankulutus on korkein, sekä niihin kohteisiin, joissa energiatehokkuudessa on eniten parannettavaa.

Jos tietylle kohteelle on tehty kohdekatselmus neljän edeltävän vuoden aikana, tulee ensisijaisesti tehdä kohdekatselmuksia yrityksen muihin kohteisiin, ottaen kuitenkin huomioon, mitä 1 momentissa säädetään.

Kohdekatselmusta ei tarvitse tehdä lentokoneille, laivoille, junille ja autoille.

Kohdekatselmuksissa on yksilöitävä ehdotetut energiansäästötoimet sekä mahdollistettava yksityiskohtaisten ja todennettujen laskelmien tekeminen ehdotetuille toimille. Säästöjen laskemisen perusteena on mahdollisuuksien mukaan ensisijaisesti käytettävä elinkaarikustannusten analyysiä, jotta voidaan ottaa huomioon pitkän tähtäimen säästöt.

Kohdekatselmuksiin sovelletaan, mitä 8 §:n 4 momentissa säädetään yrityksen energiakatselmuksessa käytettävistä tiedoista ja 5 momentissa yrityksen energiakatselmukseen sisällytettävistä lausekkeista.

Kohdekatselmusten vähimmäisvaatimuksista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Yrityksen energiakatselmusraportti

Yrityksen energiakatselmuksesta tulee tehdä energiakatselmusraportti. Katselmusraportti tulee säilyttää vähintään 10 vuotta. Yrityksellä tulee olla olemassa yrityksen energia-

katselmusraportti, joka on korkeintaan neljä vuotta vanha.

Raportista tulee ilmetä ainakin 8 §:ssä säädettyjä vähimmäisvaatimuksia vastaavat tiedot. Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yrityksen energiakatselmusraportin sisällöstä.

11 §

Kohdekatselmusraportti

Yrityksen energiakatselmukseen sisällytettävästä kohdekatselmuksesta tulee tehdä kohdekatselmusraportti. Raportti tulee säilyttää vähintään 10 vuotta. Yrityksen on toimitettava kaikista yrityksen energiakatselmukseen sisällytettävistä kohdekatselmusraporteista keskeiset tiedot Energiaviraston ylläpitämään tai osoittamaan rekisteriin kolmen kuukauden kuluessa kunkin kohdekatselmusraportin valmistumisesta.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kohdekatselmusraportista ja rekisteriin toimitettavista tiedoista.

12 §

Valvonta

Energiavirasto valvoo, että pakolliset yrityksen energiakatselmuksentekijät tekevät tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti. Kunakin vuonna laadituista yrityksen energiakatselmuksista tarkastetaan määräosa. Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkastettavien yrityksen energiakatselmusten määrästä sekä tarkastamisen suorittamistavasta.

Energiavirastolla on oikeus saada pakolliseen yrityksen energiakatselmukseen sisällytetyn kohdekatselmuksen raportti tarkastettavakseen. Raportti tulee toimittaa Energiavirastolle kuukauden kuluessa Energiaviraston pyynnöstä ja se ei saa olla neljää vuotta vanhempi.

Patentti- ja rekisterihallituksen on toimitettava Energiavirastolle sen pyynnöstä kaupparekisterin yritystietoja valvonnan järjestämiseksi. Tiedot on toimitettava viipymättä ja maksutta.

3 Luku

Yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilön pätevyys ja rekisteröinti

13 §

Yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilön pätevyys

Pakollisen yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilönä saa toimia vain henkilö, jonka pätevyys on todettu ja voimassa ja joka on rekisteröity energiakatselmusten vastuuhenkilöistä pidettävään rekisteriin yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilöksi.

Yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilöllä tulee olla soveltuva tekniikan, ympäristö- tai energia-alan tutkinto tai tämän korvaava työkokemus sekä yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilökoulutus. Lisäksi hänellä on oltava yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilökokeen hyväksyttävällä suorituksella osoitettu perehtyneisyys yrityksen energiakatselmuksen tekemiseen ja energiakatselmuksia koskevaan lainsäädäntöön.

Toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa jäsenvaltiossa hankitun muodollisen kelpoisuuden ja ammattipätevyyden tunnustamiseen sovelletaan ammattipätevyyden tunnustamisesta annettua lakia (1093/2007).

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä soveltuvista tutkinnoista, korvaavaksi hyväksyttävästä työkokemuksesta, vastuuhenkilökoulutuksesta ja vastuuhenkilökokeiden sisällöstä.

14 §

Yrityksen oma työntekijä yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilönä

Yrityksen oma työntekijä voi toimia yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilönä. Tällaista vastuuhenkilöä koskevat samat pätevyysvaatimukset kuin muitakin yrityksen energiakatselmusten vastuuhenkilöitä, ja hänen pätevyytensä tulee olla viranomaisen toteama 15 §:n mukaisesti.

15 §

Yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilön pätevyyden toteaminen

Yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilöpätevyyttä haetaan Energiavirastolta. Tämä toteaa vastuuhenkilöltä vaadittavan koulutuksen tai tämän korvaavan työkokeemuksen olemassaolon, vastuuhenkilökokeen hyväksytyin suorittamisen ja hyväksyy tai hylkää pätevyyden.

Pätevyyden uusimista haetaan Energiavirastolta. Tämä toteaa ammattitaidon ylläpidon tai muussa tapauksessa edellyttää vastuuhenkilökokeen hyväksytyä suorittamista pätevyyden uusimiseksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ammattitaidon ylläpitämisestä energiakatselmusten tekemisellä, koulutuksella tai muulla näihin rinnastettavalla tavalla.

16 §

Yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilön pätevyyden voimassaolo

Pätevyys on voimassa seitsemän vuotta sitä koskevan päätöksen antamisesta.

17 §

Yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilön pätevyyden poistaminen

Jos yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilö toistuvasti rikkoo yrityksen energiakatselmuksen vähimmäisvaatimuksia tai muuten osoittaa olevansa pätemätön tehtävään, Energiavirasto voi poistaa henkilölle myönnetyn pätevyyden.

18 §

Rekisteri yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilöistä

Energiavirasto pitää rekisteriä yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilöistä.

Rekisteriin tallennetaan yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilön yhteystiedot, vastuuhenkilönumero sekä pätevyyden voimassaoloaika. Lisäksi henkilön niin halutessa

voidaan rekisteriin tallentaa tietoja hänen tekemistään energiakatselmuksista. Yrityksen energiakatselmuksen vastuuhenkilöä koskevat tiedot poistetaan rekisteristä vuoden kulluttua pätevyyden voimassaolon päättymisestä, jollei pätevyyttä tätä ennen ole uudistettu.

Rekisteritietojen luovuttamisesta päättää Energiavirasto.

Jokaisella on oikeus saada korvauksetta tietoa itseään koskevasta yksittäisestä rekisterimerkinnästä.

4 Luku

Mittaaminen ja laskutus

19 §

Mittarin tarjoaminen kaukolämmön ja kaukojäähdytyksen loppukäyttäjälle

Mittauksen järjestäjän on tarjottava kaukolämmön ja kaukojäähdytyksen loppukäyttäjille kilpailukykyisesti hinnoiteltua mittaria, joka mittaa tarkasti energian todellisen kulutuksen ja antaa tietoa kulutuksen ajoittumisesta, kun:

1) olemassa oleva mittari korvataan, paitsi jos se on teknisesti mahdotonta tai se ei ole kustannustehokasta ottaen huomioon pitkän aikavälin säästömahdollisuudet;

2) kyse on uuteen rakennukseen sijoitettavasta uudesta liittymästä; tai

3) kyse on sellaisesta maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 125 §:n mukaista rakennuslupaa tai 126 §:n mukaista toimenpidelupaa edellyttävästä korjauksesta, jolla voi olla merkittävää vaikutusta rakennuksen energiatehokkuuteen.

20 §

Kiinteistön lämpöenergiamittari

Jos kiinteistöön toimitetaan lämpöä tai jäähdytystä kaukolämmitysverkosta tai usealle kiinteistölle yhteisestä keskitetystä lähteestä, kaukolämmön toimituspisteeseen, kiinteistön lämmönvaihtimeen tai lämmön toimituspisteeseen on asennettava lämpöenergiamittari silloin, kun lämmitysjärjestelmä uusitaan tai kyse on uuteen kiinteistöön sijoitettavasta uudesta liittymästä.

21 §

Opastus kaukolämmön ja kaukojäähdytyksen mittaria asennettaessa

Kaukolämmön ja kaukojäähdytyksen mittarin asentamisen yhteydessä mittauksen järjestäjän on annettava loppukäyttäjälle asianmukaista neuvontaa ja tietoa erityisesti mitareiden tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämisestä mittaustietojen hallinnassa ja energiankulutuksen seurannassa.

22 §

Laskutus

Kaukolämmön ja kaukojäähdytyksen laskutuksen on tapahduttava tosiasiallisen kulutuksen perusteella vähintään neljä kertaa vuodessa. Laskutus voi perustua loppukäyttäjän tekemään mittarin luentaan.

Kaukolämmön ja kaukojäähdytyksen laskutus saa perustua arvioituun kulutukseen tai kiinteään määrään ainoastaan silloin, kun laskutus perustuu loppukäyttäjän lukemaan mittariin ja tämä ei ole ilmoittanut mittarilukemaa tietyltä laskutuskaudelta. Todettuun energiankulutukseen perustuvasta laskutuksesta voidaan myös poiketa, jos todettuun energiankulutukseen perustuvan mittauksen ja laskutuksen järjestäminen ei ole mahdollista tai se on kustannuksiltaan kohtuutonta.

Edellä 1 ja 2 momentissa säädetyn estämättä energian vähittäismyyjä ja loppukäyttäjä voivat sopia muista maksu- ja laskutustavoista. Kulutus- ja hintatiedot on kuitenkin toimitettava asiakkaalle vähintään neljä kertaa vuodessa, jos ne ovat saatavilla.

Polttoaineen loppukäyttäjälle on ilmoitettava laskussa, sopimuksessa, kuitissa tai niiden liitteenä yksilöidyt tiedot polttoaineen yksikköhinnasta ja toimitetun polttoaineen määrästä.

Loppukäyttäjän on halutessaan saatava kaukolämmön ja kaukojäähdytyksen laskut ja kulutustiedot sähköisinä. Laskussa on eriteltävä selkeästi, mistä se muodostuu. Tässä pykälässä tarkoitettut laskut sekä hinta- ja kulutustiedot on annettava loppukäyttäjälle asianmukaisesti ja maksutta.

23 §

Kaukolämpöä ja kaukojäähdytystä sekä polttoainetta koskevan laskun vähimmäistiedot

Energian vähittäismyyjän on toimitettava kaukolämpöä ja kaukojäähdytystä sekä polttoainetta koskevan laskun mukana asiaan kuuluvat tiedot, joiden avulla loppukäyttäjä saa kattavan selvityksen sen hetkisistä energiakustannuksista. Energiakustannuksia koskevat tiedot ja arviot on annettava loppukäyttäjälle maksutta, oikea-aikaisesti ja helposti ymmärrettävässä muodossa. Laskun mukana on ilmoitettava loppukäyttäjän todellinen kulutus ja kustannukset ja mahdollistettava vertailu edellisen vuoden kulutukseen ja kustannuksiin samana kautena.

Energian vähittäismyyjän on laskun tai kuitenkin mukana taikka muulla sopivalla tavalla asetettava energian loppukäyttäjän saataville tietoa energiatehokkuutta parantavista toimenpiteistä sekä sellaisten tahojen yhteystietoja, joilta saa lisätietoa energiatehokkuutta parantavista toimenpiteistä.

Energiavirasto voi antaa tarkempia määryksiä siitä, mitä tietoja laskuun tulee sisällyttää, sekä siitä tavasta, jolla tiedot tulee laskussa esittää.

24 §

Tiedot aiemmasta kaukolämmön ja kaukojäähdytyksen kulutuksesta

Mittauksen järjestäjän on varmistettava, että loppukäyttäjä saa helposti ja selkeästi esitettyinä sellaisia täydentäviä tietoja aiemmasta kaukolämmön ja kaukojäähdytyksen kulutuksesta, joiden avulla loppukäyttäjä voi itse tehdä yksityiskohtaisia tarkastuksia.

Jos mittaukseen käytetään sellaista etäluettavaa mittaria, joka pystyy rekisteröimään tuntitason tietoa, on aiempaa kulutusta koskevien täydentävien tietojen oltava loppukäyttäjän saatavilla vähintään kolmen edeltävän vuoden ajalta tai toimitussopimuksen alkamisesta lähtien, jos siitä on kulunut kolme vuotta lyhyempi aika.

Loppukäyttäjälle, jolla ei ole käytössensä sellaista etäluettavaa mittaria, joka pystyy rekisteröimään tuntitason tietoa, on asetettava saataville ne tiedot, jotka ovat käytettävissä.

Siinä määrin kuin loppukäyttäjän kaukolämpö- tai kaukojäähdytyslaskuja ja aiempaa kulutusta koskevat tiedot ovat käytettävissä, mittauksen järjestäjän on loppukäyttäjän pyynnöstä asetettava ne tämän nimeämän energiapalvelujen tarjoajan saataville.

25 §

Energian käyttöä koskeva raportti

Energian vähittäismyyjän on toimitettava vähintään kerran vuodessa sähkön jakeluverkkoon liitetulle sekä kaukolämpöä, kaukojäähdytystä ja verkkomaakaasua käyttävälle loppukäyttäjälle maksutta ja asianmukaisesti raportti tämän energian käytöstä. Raportissa on oltava ainakin:

1) tiedot loppukäyttäjän energiankulutuksesta raportin ajanjaksolta ja sitä edeltäneeltä kolmelta vuodelta, kuitenkin enintään siltä ajalta, jonka asiakassuhde on kestänyt;

2) vertailutietoja loppukäyttäjän energiankulutuksesta verrattuna muihin vastaaviin loppukäyttäjiin;

3) tietoa energiatehokkuutta parantavista toimenpiteistä ja sellaisten tahojen yhteystieto- ja, joilta saa lisätietoa energiatehokkuutta parantavista toimenpiteistä.

Vähittäismyyjällä ei ole 1 momentissa tarkoitettua raportointivelvollisuutta, jos todelliseen energiankulutukseen perustuvan mittauksen järjestäminen ei ole mahdollista tai se on kustannuksiltaan kohtuutonta.

Jos energian vähittäismyyjä vaihtuu, energian käyttöä koskeva raportti on toimitettava loppukäyttäjälle kolmen kuukauden kuluessa energian myyntiä koskevan sopimuksen päättymisestä. Jos loppukäyttäjän ja energian vähittäismyyjän välinen sopimus ei ole kestänyt kuutta kuukautta tai edellisen raportin toimittamisesta on enintään kuusi kuukautta, ei 1 momentissa tarkoitettua raporttia tarvitse toimittaa.

Jos loppukäyttäjän ja vähittäismyyjän kesken on sovittu sähköisestä laskutuksesta, raportti on toimitettava ensisijaisesti sähköisesti. Jos käytössä on paperilasku, raportti on toimitettava ensisijaisesti postitse. Loppukäyttäjä ja vähittäismyyjä voivat sopia myös muusta toimitustavasta.

Sähköenergian mittaamisesta huolehtivan verkonhaltijan on annettava raporttia varten

tarvittavat tiedot sähköenergian kulutuksesta sähkön myyjälle maksutta.

Tarkemmat säännökset energian käyttöä koskevan raportin sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

26 §

Selvitys energian myynnistä

Energian vähittäismyyjän on toimitettava Energiavirastolle tämän pyynnöstä sähköä, verkkomaakaasua, kaukolämpöä ja kaukojäähdytystä koskevilta osin tiedot:

1) energian kokonaismyynnistä ja sen ajoittumisesta;

2) loppukäyttäjien energiankulutuksesta kulluttajaryhmittäin;

3) loppukäyttäjien maantieteellisestä jakautumisesta asiakasryhmittäin;

4) hinnoittelusta ja hintarakenteesta.

Polttoaineen tukkumyyjän on toimitettava polttoaineita koskevat tiedot polttoainelajeittain:

1) polttoaineen kokonaismyynnistä ja sen ajoittumisesta;

2) myynnin maantieteellisestä jakautumisesta;

3) polttoaineen hinnasta.

Energiavirasto saa pyytää 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tietoja enintään kerran vuodessa ja enintään kolmen vuoden ajalta. Tiedot on luovutettava Energiaviraston pyytämässä muodossa ja maksutta.

Vähittäismyyjän on säilytettävä 1 momentissa tarkoitettut tiedot ja polttoaineen tukkumyyjän 2 momentissa tarkoitettut tiedot vähintään neljä vuotta.

Tarkemmat säännökset tietojen sisällöstä ja niiden toimittamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

5 Luku

Sähkön ja lämmön yhteistuotannon edistäminen

27 §

Kustannus-hyötyanalyysi

Suunniteltaessa uutta tai uudistettaessa merkittävästi olemassa olevaa sähkön lauhde-

tuotantolaitosta, jonka polttoaineteho on yli 20 MW, toiminnanharjoittajan on tehtävä kustannus-hyötyanalyysi laitoksen kustannusten ja hyötyjen arvioimiseksi sen toteuttamisesta tehokkaana yhteistuotantolaitokseksi.

Suunniteltaessa uutta tai uudistettaessa merkittävästi teollisuuslaitosta, josta voi syntyä ylijäämälämpöä käyttökelpoisella lämpötilatasolla, ja jonka kokonaislämpöteho on yli 20 MW, toiminnanharjoittajan on tehtävä kustannus-hyötyanalyysi kustannusten ja hyötyjen arvioimiseksi ylijäämälämmön käyttämisestä taloudellisesti perusteltua kysyntää varten ja laitoksen liittämistä kaukolämpö- ja kaukojäähdytysverkkoon.

Suunniteltaessa uutta kaukolämmitys- ja kaukojäähdytysverkkoa alueelle, jossa on teollisuuslaitos, jonka kokonaislämpöteho on yli 20 MW, tai suunniteltaessa olemassa olevassa kaukolämmitys- ja kaukojäähdytysverkossa uutta energiantuotantolaitosta, jonka polttoaineteho on yli 20 MW, tai uudistettaessa merkittävästi tällaista olemassa olevaa laitosta, toiminnanharjoittajan on tehtävä kustannus-hyötyanalyysi aiheutuvien kustannusten ja hyötyjen arvioimiseksi lähellä sijaitsevista teollisuuslaitoksista syntyvän käyttökelpoisen ylijäämälämmön käyttämisestä.

Sellaisten laitteiden asentamista, joilla otetaan talteen polttolaitoksen tuottamaa hiilidioksidia sen varastoinniseksi hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain (416/2012) mukaisesti, ei pidetä 1—3 momentissa tarkoitettuna uudistamisena.

28 §

Kustannus-hyötyanalyysistä vapauttaminen

Sen estämättä, mitä 27 §:ssä säädetään, kustannus-hyötyanalyysia ei tarvitse tehdä silloin, kun kyseessä on:

1) huippukuormitusaikoina käytettävä tai varasähköä tuottava laitos, jonka toiminta-ajaksi on suunniteltu alle 1 500 käyttötuntia vuodessa;

2) ydinvoimalaitos;

3) laitos, joka on sijoitettava lähelle hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain mukaisesti hyväksyttyä geologista varastointipaikkaa;

4) olemassa olevassa kaukolämpöverkossa oleva uusi energiantuotantolaitos, jonka teho on vähäinen, eikä kaukolämpöverkon läheisyydessä ole tarjolla käyttökelpoista teollisuuden hukkalämpöä;

5) uusi tai uudistettava teollisuuslaitos, jonka käyttökelpoisen ylijäämälämmön määrä on vähäinen eikä laitoksen läheisyydessä ole kaukolämpöverkkoa; tai

6) laitos, joka sijaitsee alueella, jolla on vähäinen kaukolämmön kysyntä.

Edellä 1 momentin 4—6 kohdassa tarkoitetuista vapautusperusteista voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

29 §

Ilmoitus kustannus-hyötyanalyysin tekemisestä

Hankkeesta vastaavan toiminnanharjoittajan on toimitettava ilmoitus kustannus-hyötyanalyysin tekemisestä Energiavirastolle. Ilmoituksesta tulee käydä ilmi kustannus-hyöty-analyysin tulos ja se, aikooko toiminnanharjoittaja toteuttaa 27 §:n 1 momentissa tarkoitettua sähköntuotantolaitoksen yhteistuotantolaitoksena tai hyödyntää teollisuuden ylijäämälämpöä kaukolämpönä 27 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa. Ilmoitus on toimitettava Energiavirastolle ennen rakennus- tai uudistustöihin ryhtymistä.

Energiavirasto voi pyytää kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta lisäselvitystä, jos toimitettu ilmoitus ei ole riittävä, tai toiminnanharjoittaja ilmoittaa, ettei toteuta yhteistuotantolaitosta taikka hyödynnä teollisuuden ylijäämälämpöä, vaikka kustannus-hyötyanalyysi osoittaa toteuttamisen tai hyödyntämisen kannattavaksi. Lisäselvitys on toimitettava Energiavirastolle kuukauden kuluessa Energiaviraston pyynnöstä. Rakennus- tai uudistustöitä ei saa jatkaa ennen lisäselvityksen toimittamista.

Kustannus-hyötyanalyysin ja siitä tehtävän ilmoituksen sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

6 Luku

Erinäiset säännökset

30 §

Valvontaviranomainen

Energiaviraston tehtävänä on valvoa tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten määräysten noudattamista.

31 §

Uhkasakko

Energiavirasto voi tehostaa tämän lain nojalla tekemäänsä päätöstä uhkasakolla. Uhkasakon asettamisesta ja sen tuomitsemisesta maksettavaksi säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

32 §

Muutoksenhaku valvontaviranomaisen päätökseen

Energiaviraston tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valitta-

malla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden muuta kuin 17 §:ssä tarkoitettua asiaa koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

33 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan energiamarkkinoilla toimivien yritysten energiatehokkuuspalveluista annettu laki (1211/2009).

Suuren yrityksen on tehtävä 6 §:n mukainen pakollinen yrityksen energiakatselmus viimeistään 5 päivänä joulukuuta 2015.

Henkilön jolle Motiva Oy on ennen tämän lain voimaantuloa myöntänyt energiakatselmusten vastuuhenkilön pätevyden, katsotaan täyttävän 13 §:ssä säädetyt energiakatselmuksen vastuuhenkilön pätevyysvaatimukset vuoden 2016 loppuun.

Mittauksen järjestäjän on tarjottava 24 §:n 2 momentissa tarkoitettu palvelu asiakkaalle vuoden 2015 loppuun mennessä.

2

Laki

sähkömarkkinalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan sähkömarkkinalain (588/2013) 3 §:n 34 kohta, 20, 57 ja 69 § sekä lisätään 3 §:ään uusi 35 ja 36 kohta sekä lakiin uusi 24 a, 24 b, 53 a, 57 a ja 69 a § seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

34) *määräysvallalla* oikeuksia, sopimuksia tai muita keinoja, jotka joko erikseen tai yhdessä asiaan liittyvät tosiasialliset ja oikeudelliset olosuhteet huomioon ottaen antavat mahdollisuuden käyttää ratkaisevaa vaikutusta yrityksessä, erityisesti:

a) antamalla omistusoikeuden tai käyttöoikeuden yrityksen kaikkiin tai joihinkin varoihin;

b) oikeuksin tai sopimuksin, joiden perusteella saadaan ratkaiseva vaikutusvalta yrityksen toimielinten kokoonpanossa, äänestyksissä tai päätöksissä;

35) *yhteisostoryhmällä* kysyntäpuolen palveluntarjoajaa, joka yhdistää useita lyhytkestoisia kuormia myytäväksi tai huutokaupattavaksi järjestäytyneillä sähkömarkkinoilla;

36) *järjestäytyneillä sähkömarkkinoilla* OTC-markkinoita ja sähköpörssejä, joissa käydään kauppaa sähköenergialla, kapasiteetilla, tasepalveluilla, lisäpalveluilla tai termeineillä.

20 §

Liittämisvelvollisuus

Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää sähköverkkoon-

sa tekniset vaatimukset täyttävät sähkökäyttöpaikat ja voimalaitokset toiminta-alueellaan. Liittämistä koskevien ehtojen ja teknisten vaatimusten tulee olla avoimia, tasapuolisia sekä syrjimättömiä, ja niissä on otettava huomioon sähköjärjestelmän toimintavarmuus ja tehokkuus.

Verkonhaltijan tulee julkaista liittämistä koskevat tekniset vaatimukset sekä kohtuullinen aika, jonka kuluessa verkkonhaltija käsittelee liittymistä koskevat tarjouspyynnöt.

Verkonhaltijan tulee antaa liittyjälle tämän pyynnöstä kattava ja riittävän yksityiskohtainen arvio liittymiskustannuksista sekä arvio liittymän toimitusajasta. Liittymä on kytkettävä sähköverkkoon 24 kuukauden kuluessa liittymissopimuksen tekemisestä, jos liittymän kytkemisen edellyttämät verkkonhaltijan investoinnit sähköverkkoon on mahdollista toteuttaa tässä ajassa verkkonhaltijan kannalta kohtuullisesti ja verkon käyttäjien suhteen syrjimättömästi.

24 a §

Energiatehokkuus verkkopalvelujen hinnoittelussa

Verkkopalvelujen hinnoittelussa ja myyntiehdossa ei saa olla ehtoja, jotka ovat haitallisia sähkön tuotannon, siirron, jakelun ja toimituksen kokonaistehokkuudelle ja energiatehokkuudelle.

24 b §

Sähkönkulutuksen jousto ja kysynnänohjaustoimenpiteet verkkopalvelujen hinnoittelussa

Verkkopalvelujen hinnoittelussa ei saa olla ehtoja, jotka voivat estää sähkönkulutuksen jouston tarjoamisen tasesähkömarkkinoille ja lisäpalvelujen ostajille tai jotka estävät vähittäismyyjiä asettamasta järjestäytyneillä sähkömarkkinoilla saataville järjestelmäpalveluja kysynnänohjaustoimenpiteitä tai kysynnänhallintaa varten. Verkkopalvelujen hinnoittelussa on otettava huomioon kustannukset ja hyödyt, jotka aiheutuvat sähkönkulutuksen joustosta ja verkonhaltijan toteuttamista kysynnänohjaustoimenpiteistä.

Verkonhaltijan verkkopalvelujen myyntiehtojen on luotava edellytykset sähkönkulutuksen jouston osallistumiseen tasesähkö- ja varavoimamarkkinoille sekä lisäpalvelujen tarjoamiseen, jos osallistumisen järjestäminen on verkonhaltijan tehtävänä. Myyntiehdoissa on otettava huomioon sähköjärjestelmän toimintavarmuus ja tehokkuus. Myyntiehdoissa ei saa olla ehtoja, jotka perusteetta estävät yhteisostoryhmien tarjoaman sähkönkulutuksen jouston osallistumisen tasesähkö- ja varavoimamarkkinoille sekä lisäpalvelujen tarjoamiseen.

53 a §

Tehokkaan yhteistuotannon ja pienimuotoisen sähköntuotannon liittäminen jakeluverkkoon

Jakeluverkonhaltijalla on oltava yleiset ja helposti sovellettavissa olevat menettelytavat energiatehokkuuslain (/) 3 §:n 14 kohdassa tarkoitetun tehokkaan yhteistuotannon ja pienimuotoisen sähköntuotannon jakeluverkkoon liittämistä varten.

57 §

Jakeluverkonhaltijan laskutus

Jakeluverkonhaltijan jakeluverkon käyttäjien laskutus on suoritettava tosiasiallisen kulutuksen perusteella vähintään neljä kertaa vuodessa. Muun kuin tuntimittauslaitteiston

osalta laskutus voi perustua loppukäyttäjän tekemään mittauslaitteiston luentaan.

Laskutus saa kuitenkin perustua arvioituun kulutukseen tai kiinteään määrään silloin, kun laskutus perustuu loppukäyttäjän lukemaan mittauslaitteistoon eikä tämä ole ilmoittanut mittarilukemaa kysymyksessä olevalta laskutuskaudelta. Todettuun kulutukseen perustuvasta laskutuksesta voidaan poiketa myös, jos käyttöpaikkaa ei ole varustettu mittauslaitteistolla.

Jakeluverkonhaltijan on esitettävä laskussa jakeluverkkonsa käyttäjälle erittely siitä, miten sähkönjakelun hinta muodostuu. Sähkönjakelun hintaa koskevat tiedot ja arviot on annettava loppukäyttäjälle oikea-aikaisesti ja helposti ymmärrettävässä muodossa. Laskun mukana on ilmoitettava loppukäyttäjän todellinen kulutus ja hintatiedot sekä mahdollistettava vertailu edellisen vuoden kulutukseen ja kustannuksiin samana kautena. Jakeluverkonhaltijan on kuluttajille lähetettävissä laskuissa annettava tiedot asiakasvalitusten tekemistä varten sekä kuluttajille suunnatussa laskutuksessaan tietoja kuluttajien käytävissä olevista riitojenratkaisumenettelyistä. Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tietoja laskuun tulee sisällyttää sekä siitä tavasta, jolla tiedot tulee laskussa esittää.

Tässä pykälässä tarkoitetut laskut sekä hinta- ja kulutustiedot on annettava loppukäyttäjälle asianmukaisesti ja maksutta. Loppukäyttäjän on halutessaan saatava laskut ja kulutustiedot sähköisinä.

57 a §

Jakeluverkonhaltijan laskujen maksutavat

Jakeluverkonhaltijan on tarjottava kuluttajille erilaisia maksutapoja sähkönjakelun laskujen maksamiseen. Tarjotuissa vaihtoehtoisissa ei saa olla perusteettomia eikä eri asiakasryhmiä syrjiviä ehtoja. Maksutapojen ehdoissa voidaan huomioida eri maksutapojen tarjoamisesta jakeluverkonhaltijalle aiheutuvien kustannusten kohtuulliset erot. Jos jakeluverkonhaltija tarjoaa kuluttajille ennakkomaksujärjestelmää, on järjestelmän heijastettava riittävästi kuluttajan arvioitua todennäköistä vuotuista sähkönkulutusta.

69 §

Vähittäismyyjän laskutus

Loppukäyttäjälle toimitettu sähkö on laskutettava tosiasiallisen kulutuksen perusteella vähintään neljä kertaa vuodessa. Muun kuin tuntimittauslaitteiston osalta laskutus voi perustua loppukäyttäjän tekemään mittauslaitteiston luentaan.

Toimitetun sähköän laskutus saa kuitenkin perustua arvioituun kulutukseen tai kiinteään määrään silloin, kun laskutus perustuu loppukäyttäjän lukemaan mittauslaitteistoon eikä tämä ole ilmoittanut mittarilukemaa kysymyksessä olevalta laskutuskaudelta. Todettuun kulutukseen perustuvasta laskutuksesta voidaan poiketa myös, jos käyttöpaikkaa ei ole varustettu mittauslaitteistolla.

Vähittäismyyjän on esitettävä laskussa loppukäyttäjälle erittely siitä, miten sähköän hinta muodostuu sekä tieto sopimuksen voimassaoloajasta. Sähköän hintaa koskevat tiedot ja arviot on annettava loppukäyttäjälle oikea-aikaisesti ja helposti ymmärrettävässä muodossa. Laskun mukana on ilmoitettava loppukäyttäjän todellinen kulutus ja hintatiedot sekä mahdollistettava vertailu edellisen vuoden kulutukseen ja kustannuksiin samana kautena. Vähittäismyyjän on kuluttajille lähetettävissä laskuissa annettava tiedot asiakasvalitusten tekemistä varten sekä kuluttajille suunnatussa laskutuksessaan tietoja kuluttajien käytettävissä olevista riitojenratkaisumenettelyistä. Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tietoja laskuun

tulee sisällyttää, sekä siitä tavasta, jolla tiedot tulee laskussa esittää.

Vähittäismyyjän on toimitettava loppulasku kuluttajalle kuuden viikon kuluessa siitä, kun sähköän toimitus kuluttajalle on päättynyt.

Tässä pykälässä tarkoitetut laskut sekä hinta- ja kulutustiedot on annettava loppukäyttäjälle asianmukaisesti ja maksutta. Loppukäyttäjän on halutessaan saatava laskut ja kulutustiedot sähköisinä.

69 a §

Vähittäismyyjän laskujen maksutavat

Vähittäismyyjän on tarjottava kuluttajille erilaisia maksutapoja sähkölaskujen maksamiseen. Tarjotuissa vaihtoehdoissa ei saa olla perusteettomia eikä eri asiakasryhmiä syrjiviä ehtoja. Maksutapojen ehdoissa voidaan huomioida eri maksutapojen tarjoamisesta vähittäismyyjälle aiheutuvien kustannusten kohtuulliset erot. Jos vähittäismyyjä tarjoaa kuluttajille ennakkomaksujärjestelmää, on järjestelmän heijastettava riittävästi kuluttajan arvioitua todennäköistä vuotuista sähkökulutusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 57, 57 a, 69 ja 69 a § tulevat kuitenkin voimaan vasta päivänä kuuta 20 .

3

Laki**maakaasumarkkinalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maakaasumarkkinalain (508/2000) 3 luvun 2 § ja 4 luvun 3 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 589/2013, sekä
lisätään 2 lukuun uusi 9 a ja 9 b § sekä 4 lukuun uusi 3 a § seuraavasti:

2 luku

Verkonhaltijan sekä varastointilaitteiston ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan yleiset velvollisuudet ja palvelujen hinnoittelu

9 a §

Jakeluverkonhaltijan laskutus on suoritettava tosiasiallisen kulutuksen perusteella vähintään neljä kertaa vuodessa. Jos mittauslaitteisto ei ole kaukoluentajärjestelmän piirissä, laskutus voi perustua loppukäyttäjän tekemään mittauslaitteiston luentaan.

Laskutus saa kuitenkin perustua arvioituun kulutukseen tai kiinteään määrään silloin, kun laskutus perustuu loppukäyttäjän lukemaan mittauslaitteistoon eikä tämä ole ilmoittanut mittarilukemaa kysymyksessä olevalta laskutuskaudelta. Todettuun kulutukseen perustuvasta laskutuksesta voidaan poiketa myös, jos todettuun maakaasunkulutukseen perustuvan mittauksen ja laskutuksen järjestäminen ei ole mahdollista tai se on kustannuksiltaan kohtuutonta.

Jakeluverkonhaltijan on esitettävä laskussa verkkonsa käyttäjälle erittely siitä, miten maakaasunjakelun hinta muodostuu. Maakaasunjakelun hintaa koskevat tiedot ja arviot on annettava loppukäyttäjälle oikea-aikaisesti ja helposti ymmärrettävässä muodossa. Laskun mukana on ilmoitettava loppukäyttäjän todellinen kulutus ja hintatiedot sekä mahdollistettava vertailu edellisen vuoden kulutukseen ja kustannuksiin samana kautena. Jakeluverkonhaltijan on kuluttajille lähetettävissä laskuissa annettava tiedot asiakasvalitusten tekemistä varten sekä kuluttajille suunnatussa laskutuksessaan tietoja kulut-

tajien käytettävissä olevista riitojenratkaisumenettelyistä. Maakaasumarkkinaviranomainen voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tietoja laskuun tulee sisällyttää sekä siitä tavasta, jolla tiedot tulee laskussa esittää.

Tässä pykälässä tarkoitetut laskut sekä hinta- ja kulutustiedot on annettava loppukäyttäjälle asianmukaisesti ja maksutta. Loppukäyttäjän on halutessaan saatava laskut ja kulutustiedot sähköisinä.

9 b §

Jakeluverkonhaltijan on tarjottava kuluttajille erilaisia maksutapoja laskujen maksamiseen. Tarjotuissa vaihtoehtoissa ei saa olla perusteettomia tai eri asiakasryhmiä syrjiviä ehtoja. Maksutapojen ehdoissa voidaan huomioida eri maksutapojen tarjoamisesta jakeluverkonhaltijalle aiheutuvien kustannusten kohtuulliset erot. Jos jakeluverkonhaltija tarjoaa kuluttajille ennakkomaksujärjestelmää, järjestelmän on heijastettava riittävästi kuluttajan arvioitua vuotuista maakaasunkulutusta.

3 luku

Järjestelmävelvoitteet ja maakaasukauppojen selvitys

2 §

Verkonhaltijan on järjestettävä maakaasuverkossaan taseselvityksen ja laskutuksen perustana oleva maakaasuntoimitusten mittaus sekä mittaustietojen rekisteröinti ja ilmoittaminen maakaasumarkkinoiden osapuolille. Laskutuksessa tarvittavat mittaustiedot on ilmoitettava maakaasun toimittajalle käyttöpaikka- tai mittauskohtaisesti.

Loppukäyttäjälle on tarjottava kilpailukykyisesti hinnoiteltua mittaria, joka mittaa tarkasti maakaasun kulutuksen ja antaa tietoa kulutuksen ajoittumisesta, kun:

1) olemassa oleva mittari korvataan, paitsi jos se on teknisesti mahdotonta tai se ei ole kustannustehokasta ottaen huomioon pitkän aikavälin säästömahdollisuudet;

2) kyse on uuteen rakennukseen sijoitettavasta uudesta liittymästä;

3) kyse on sellaisesta maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 125 §:n mukaistaa rakennuslupaa tai 126 §:n mukaista toimenpidelupaa edellyttävästä korjauksesta, jolla voi olla merkittävää vaikutusta rakennuksen energiatehokkuuteen.

Verkonhaltija voi tarjota mittauspalvelua joko omana työnä tai hankkia palvelun. Palvelu voidaan hankkia tällöin myös maakaasukaupan muulta osapuolelta.

Tarkempia säännöksiä maakaasuntoimitusten mittauksesta maakaasuverkoissa annetaan valtioneuvoston asetuksella. Säännökset voivat koskea:

1) käyttöpaikan, varaston, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen ja uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun tuotantolaitoksen varustamista mittauslaitteistolla;

2) mittauslaitteistolle ja -järjestelmälle asetettavia vaatimuksia;

3) mittauslaitteiston lukemista;

4) mittaus tiedon hyödyntämistä;

5) mittauspalveluissa käytettävää aikajäotusta.

4 luku

Maakaasun toimittaminen ja maakaasun käyttäjän asema

3 §

Loppukäyttäjälle toimitettu maakaasu on laskutettava tosiasiallisen kulutuksen perusteella vähintään neljä kertaa vuodessa. Jos mittauslaitteisto ei ole kaukoluentajärjestelmän piirissä, laskutus voi perustua loppukäyttäjän tekemään mittauslaitteiston luentaan.

Maakaasun laskutus saa kuitenkin perustua arvioituun kulutukseen tai kiinteään määrään silloin, kun laskutus perustuu loppukäyttäjän lukemaan mittauslaitteistoon eikä tämä ole ilmoittanut mittarilukemaa kysymyksessä

olevalta laskutuskaudelta. Todettuun kulutukseen perustuvasta laskutuksesta voidaan poiketa myös, jos todettuun maakaasunkulutukseen perustuvan mittauksen ja laskutuksen järjestäminen ei ole mahdollista tai se on kustannuksiltaan kohtuutonta.

Maakaasun toimittajan on esitettävä laskussa asiakkaalle erittely siitä, miten maakaasun hinta muodostuu sekä tietoa sopimuksen voimassaoloajasta. Maakaasun hintaa koskevat tiedot ja arviot on annettava loppukäyttäjälle oikea-aikaisesti ja helposti ymmärrettävässä muodossa. Laskun mukana on ilmoitettava loppukäyttäjän todellinen kulutus ja hintatiedot sekä mahdollistettava vertailu edellisen vuoden kulutukseen ja kustannuksiin samana kautena. Maakaasun toimittajan on kuluttajille lähetettävissä laskuissa annettava tiedot asiakasvalitusten tekemistä varten sekä kuluttajille suunnatussa laskutuksessaan tietoja kuluttajien käytettävissä olevista riitojenratkaisumenettelyistä. Maakaasumarkkinaviranomainen voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tietoja laskuun tulee sisällyttää sekä siitä tavasta, jolla tiedot tulee laskussa esittää.

Maakaasun toimittajan on toimitettava loppulasku kuluttajalle kuuden viikon kuluessa siitä, kun maakaasun toimitus kuluttajalle on päättynyt.

Tässä pykälässä tarkoitetut laskut sekä hinta- ja kulutustiedot on annettava loppukäyttäjälle asianmukaisesti ja maksutta. Loppukäyttäjän on halutessaan saatava laskut ja kulutustiedot sähköisinä.

3 a §

Maakaasun toimittajan on tarjottava kuluttajille erilaisia maksutapoja laskujen maksamiseen. Tarjotuissa vaihtoehdoissa ei saa olla perusteettomia tai eri asiakasryhmiä syrjiviä ehtoja. Maksutapojen ehdoissa voidaan huomioida eri maksutapojen tarjoamisesta maakaasun toimittajalle aiheutuvien kustannusten kohtuulliset erot. Jos maakaasun toimittaja tarjoaa kuluttajille ennakkomaksujärjestelmää, järjestelmän on heijastettava riittävästi kuluttajan arvioitua vuotuista maakaasunkulutusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 2 luvun 9 a ja 9 b § sekä 4 luvun 3 ja

3 a § tulevat kuitenkin voimaan vasta päivänä kuuta 20 .

4

Laki**sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 6 ja 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 6 ja 10 § seuraavasti:

6 §

Energiaviraston tehtävät kansallisena sääntelyviranomaisena

Euroopan unionin sähkö- ja maakaasualaa koskevassa lainsäädännössä tarkoitettuna kansallisena sääntelyviranomaisena toimiessaan Energiaviraston tehtävänä on erityisesti:

1) vahvistaa tässä laissa säädetyn menettelyn mukaisesti sähkö- ja maakaasuverkkojen haltijoille siirron ja jakelun hinnoittelua koskevat menetelmät;

2) varmistaa, että sähkö- ja maakaasuverkkojen haltijat sekä muut sähkö- ja maakaasualan yritykset noudattavat kansallisesta ja unionin lainsäädännöstä johtuvia velvollisuuksiaan ja päättää toimivaltansa mukaisesti tarvittavista ja oikeasuhteisista toimenpiteistä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden kilpailun edistämiseksi ja markkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi;

3) tehdä rajat ylittävissä asioissa yhteistyötä muiden ETA-valtioiden sääntelyviranomaisten ja energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston kanssa;

4) panna täytäntöön toimialaansa kuuluvat, oikeudellisesti sitovat energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston ja komission päätökset;

5) varmistaa, ettei sähkön ja maakaasun siirtoon, jakeluun ja toimitukseen sekä maakaasun varastointiin ja nesteytetyn maakaasun käsittelyyn liittyvien toimintojen välillä esiinny ristisubventioita;

6) seurata sähkön kantaverkonhaltijoiden ja maakaasun siirtoverkonhaltijoiden investisuunnitelmia;

7) seurata sähkö- ja maakaasuverkkojen varmuutta ja luotettavuutta koskevien sääntöjen noudattamista, arvioida verkkojen aiempaa toimivuutta sekä osallistua sähkö- ja maakaasuverkkojen palvelun sekä sähkön ja maakaasun toimituksen laatua koskevien vaatimusten valmisteluun;

8) seurata sähkö- ja maakaasumarkkinoiden avoimuuden tasoa ja varmistaa, että sähkö- ja maakaasualan yritykset noudattavat avoimuutta koskevia velvollisuuksiaan;

9) seurata sähkön ja maakaasun tukku- ja vähittäismarkkinoiden avaamista kilpailulle sekä kilpailun toimivuutta näillä markkinoilla;

10) seurata kilpailua rajoittavien sopimuskäytäntöjen sekä muihin kuin kotitalousasiakkaisiin kohdistuvien yksinoikeuslausekkeiden esiintymistä sähkö- ja maakaasualalla;

11) seurata sähkö- ja maakaasuverkonhaltijoiden liittymien toimittamiseen ja korjausten suorittamiseen käyttämää aikaa;

12) seurata maakaasun varastojen, putkilinjavarastoinnin ja muiden lisäpalvelujen käyttöoikeuksien sääntelyn perusteita sekä valvoa maakaasun varastojen, putkilinjavarastoinnin ja muiden lisäpalvelujen käyttöoikeuksia koskevien säännösten soveltamista;

13) osaltaan varmistaa sähkö- ja maakaasumarkkinoihin kohdistuvien kuluttajansuojatoimenpiteiden tehokkuus ja täytäntöönpano;

14) laatia ja julkaista vuosittain arvio sähkön ja maakaasun toimitukseen liittyvien

julki- sen palvelun velvoitteiden noudattamisesta;

15) varmistaa asiakkaiden mahdollisuus saada käyttöönsä omaa sähkön tai maakaasun kulutustaan koskevia tietoja;

16) seurata sähkö- ja maakaasuverkkojen haltijoiden, sähkön ja maakaasun toimittajien, asiakkaiden sekä muiden sähkö- ja maakaasumarkkinoiden osapuolten asemaa ja vastuita koskevien säännösten täytäntöönpanoa;

17) seurata sähkötuotantokapasiteettiin tehtäviä investointeja ja niiden vaikutusta sähkön toimitusvarmuuteen;

18) seurata ETA-valtioiden ja kolmansien maiden sähkön kantaverkonhaltijoiden tekniistä yhteistyötä;

19) seurata sähkö- ja maakaasumarkkinoihin kohdistuvien suojatoimenpiteiden täytäntöönpanoa;

20) edistää aluetasolla sähkö- ja maakaasumarkkinoiden keskeisiin markkinakäytäntöihin liittyvien tiedonvaihtomenettelyjen yhteensopivuutta;

21) edistää kysyntään liittyvien resurssien osallistumista tarjonnan ohella sähkö- ja maakaasumarkkinoille.

Energiaviraston on tämän pykälän mukaisia tehtäviä hoitaessaan otettava huomioon maakaasumarkkina- ja maakaasuverkkoasetuksessa säädetyt poikkeukset.

10 §

Energiaviraston vahvistamat ehdot ja menettelmät

Energiaviraston tulee päätöksellään (*vahvistuspäätös*) vahvistaa verkonhaltijan, järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan sekä nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen haltijan noudatettaviksi seuraavat palvelujen ehdot ja palvelujen hinnoittelua koskevat menettelmät ennen niiden käyttöönottamista:

1) menettelmät verkonhaltijan verkkotoiminnan tuoton ja siirtopalvelusta perittävien maksujen määrittämiseksi valvontajakson aikana;

2) ehdot, edellytykset ja tariffit, jotka koskevat oikeutta käyttää nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistoja;

3) verkonhaltijan siirtopalvelun ehdot;

4) verkonhaltijan liittämispalvelun ehdot ja menettelmät liittamisestä perittävien maksujen määrittämiseksi;

5) ylikuormituksen hallintaa ja siirtokapasiteetin jakamista kantaverkossa ja siirtoverkossa koskevat ehdot sekä menettelmät ylikuormituksesta perittävien maksujen määrittämiseksi ja menettelmät ylikuormituksen hallinnasta saatujen tulojen käyttämiseksi;

6) järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen ehdot sekä menettelmät palveluista perittävien maksujen määrittämiseksi;

7) menettelmät järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan sähkökaupan ja taseselvityksen edellyttämän tiedonvaihdon kehittämistehtävästä perimien maksujen määrittämiseksi.

Hinnoittelussa noudatettavien menettelmien vahvistamista koskevassa päätöksessä voidaan määrätä:

1) verkkotoimintaan tai palveluun sidotun pääoman arvostusperiaatteista;

2) verkkotoimintaan tai palveluun sidotulle pääomalle taikka palvelulle hyväksyttävän tuoton määrittämistävästä;

3) verkkotoiminnan tai palvelun tuloksen määrittämistävästä sekä sen edellyttämästä tuloslaskelman ja taseen oikaisusta;

4) verkkotoiminnan tehostamiseen, markkinoiden yhdentymisen edistämiseen, verkon varmuuden parantamiseen sekä näihin liittyvän tutkimustoiminnan edistämiseen, verkon kehittämiseen ja verkon käyttäjien energiatehokkuutta parantavia toimenpiteitä edistävien järjestelmäpalvelujen saataville asettamiseen kannustavista tavoitteista ja niiden määrittämistävästä sekä menettelmistä, joilla tavoitteita sovelletaan hinnoittelussa;

5) hinnoittelurakenteen määrittämistävästä, jos määrittämistapa on tarpeen verkkoon pääsyn toteuttamiseksi tai Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen täytäntöön panemiseksi taikka jos määrittämistapa liittyy järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen hinnoitteluun.

Sähköverkonhaltijaan kohdistuva vahvistuspäätös ei saa estää verkonhaltijaa asettamasta järjestäytyneillä sähkömarkkinoilla saataville järjestelmäpalveluja kysynnänohjaustoimenpiteitä, kysynnänhallintaa tai hautettua tuotantoa varten.

Vahvistuspäätös, jossa määrätään 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista menetelmistä, on voimassa kahden toisiaan seuraavan neljän vuoden pituisen valvontajakson ajan. Jos verkonhaltija on aloittanut toimintansa muihin verkonhaltijoihin sovellettavan valvontajakson ollessa kesken, on 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu vahvistuspäätös kuitenkin voimassa kyseisen valvontajakson loppuun. Vahvistuspäätös, jossa määrätään 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista ehdoista, edellytyksistä ja tariffeista, on voimassa Energiaviraston määräämän enintään kahden vuoden pituisen ajan. Muut 1 momentissa

tarkoitettut päätökset ovat voimassa toistaiseksi tai, jos erityistä syytä on, päätöksessä määrätyn määräajan.

—————
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
Lain 10 §:n säännöstä ei sovelleta sen 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun vahvistuspäätökseen, jossa määrätty valvontajakso on alkanut ennen lain voimaantuloa.

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 2014

Pääministeri

ALEXANDER STUBB

Eurooppa- ja ulkomaankauppaministeri *Lenita Toivakka*

*Liitteet
Rinnakkaistekstit*

2

Laki

sähkömarkkinalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähkömarkkinalain (588/2013) 3 §:n 34 kohta, 20, 57 ja 69 §, sekä
lisätään 3 §:ään uusi 35 ja 36 kohta sekä lakiin uusi 24 a, 24 b, 53 a, 57 a ja 69 a § seuraavas-
ti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

34) *määräysvallalla* oikeuksia, sopimuksia tai muita keinoja, jotka joko erikseen tai yhdessä asiaan liittyvät tosiasialliset ja oikeudelliset olosuhteet huomioon ottaen antavat mahdollisuuden käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa yrityksessä, erityisesti:

a) antamalla omistusoikeuden tai käyttöoikeuden yrityksen kaikkiin tai joihinkin varoihin;

b) oikeuksin tai sopimuksin, joiden perusteella saadaan ratkaiseva vaikutusvalta yrityksen toimielinten kokoonpanossa, äänestyksissä tai päätöksissä.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

34) *määräysvallalla* oikeuksia, sopimuksia tai muita keinoja, jotka joko erikseen tai yhdessä asiaan liittyvät tosiasialliset ja oikeudelliset olosuhteet huomioon ottaen antavat mahdollisuuden käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa yrityksessä, erityisesti:

a) antamalla omistusoikeuden tai käyttöoikeuden yrityksen kaikkiin tai joihinkin varoihin;

b) oikeuksin tai sopimuksin, joiden perusteella saadaan ratkaiseva vaikutusvalta yrityksen toimielinten kokoonpanossa, äänestyksissä tai päätöksissä;

35) *yhteisostoryhmällä* kysyntäpuolen palveluntarjoajaa, joka yhdistää useita lyhytkestoisia kuormia myytäväksi tai huutokaupattavaksi järjestäytyneillä sähkömarkkinoilla;

36) *järjestäytyneillä sähkömarkkinoilla* OTC-markkinoita ja sähköpörssejä, joissa käydään kauppaa sähköenergialla, kapasiteetilla, tasepalveluilla, lisäpalveluilla tai termiineillä.

20 §

Liittämiselvöllisyys

Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää sähköverkkoon tekniset vaatimukset täyttävät sähkönkäyttöpaikat ja voimalaitokset toiminta-alueellaan. Liittämistä koskevien ehtojen ja teknisten vaatimusten tulee olla tasapuolisia sekä syrjimättömiä, ja niissä on otettava huomioon sähköjärjestelmän toimintavarmuus ja tehokkuus.

Verkonhaltijan tulee julkaista liittämistä koskevat tekniset vaatimukset sekä kohtuullinen aika, jonka kuluessa verkkonhaltija käsittelee liittymistä koskevat tarjouspyynnöt.

Verkonhaltijan tulee antaa liittyjälle tämän pyynnöstä kattava ja riittävän yksityiskohtainen arvio liittymiskustannuksista sekä arvio liittymän toimitusajasta.

20 §

Liittämiselvöllisyys

Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää sähköverkkoon tekniset vaatimukset täyttävät sähkönkäyttöpaikat ja voimalaitokset toiminta-alueellaan. Liittämistä koskevien ehtojen ja teknisten vaatimusten tulee olla *avoimia*, tasapuolisia sekä syrjimättömiä, ja niissä on otettava huomioon sähköjärjestelmän toimintavarmuus ja tehokkuus.

Verkonhaltijan tulee julkaista liittämistä koskevat tekniset vaatimukset sekä kohtuullinen aika, jonka kuluessa verkkonhaltija käsittelee liittymistä koskevat tarjouspyynnöt.

Verkonhaltijan tulee antaa liittyjälle tämän pyynnöstä kattava ja riittävän yksityiskohtainen arvio liittymiskustannuksista sekä arvio liittymän toimitusajasta. *Liittymä on kytkettävä sähköverkkoon 24 kuukauden kuluessa liittymissopimuksen tekemisestä, jos liittymän kytkemisen edellyttämät verkkonhaltijan investoinnit sähköverkkoon on mahdollista toteuttaa tässä ajassa verkkonhaltijan kannalta kohtuullisesti ja verkon käyttäjien suhteen syrjimättömästi.*

24 a §

Energiatehokkuus verkkopalvelujen hinnoittelussa

Verkkopalvelujen hinnoittelussa ja myyntiehdossa ei saa olla ehtoja, jotka ovat haitallisia sähkön tuotannon, siirron, jakelun ja toimituksen kokonaistehokkuudelle ja energiatehokkuudelle.

24 b §

Sähkönkulutuksen jousto ja kysynnänohjaustoimenpiteet verkkopalvelujen hinnoittelussa

Verkkopalvelujen hinnoittelussa ei saa olla ehtoja, jotka voivat estää sähkönkulutuksen jouston tarjoamisen tasesähkömarkkinoille ja lisäpalvelujen ostajille tai jotka estävät vähit-

täismyyjä asettamasta järjestäytyneillä sähkömarkkinoilla saataville järjestelmäpalveluja kysynnänohjaustoimenpiteitä tai kysynnänhallintaa varten. Verkkopalvelujen hinnoittelussa on otettava huomioon kustannukset ja hyödyt, jotka aiheutuvat sähkönkulutuksen joustosta ja verkonhaltijan toteuttamista kysynnänohjaustoimenpiteistä.

Verkonhaltijan verkkopalvelujen myyntiehtojen on luotava edellytykset sähkönkulutuksen jouston osallistumiseen tasesähkö- ja varavoimamarkkinoille sekä lisäpalvelujen tarjoamiseen, jos osallistumisen järjestäminen on verkonhaltijan tehtävänä. Myyntiehdossa on otettava huomioon sähköjärjestelmän toimintavarmuus ja tehokkuus. Myyntiehdossa ei saa olla ehtoja, jotka perusteetta estävät yhteisostoryhmien tarjoaman sähkönkulutuksen jouston osallistumisen tasesähkö- ja varavoimamarkkinoille sekä lisäpalvelujen tarjoamiseen.

53 a §

Tehokkaan yhteistuotannon ja pienimuotoisen sähköntuotannon liittäminen jakeluverkkoon

Jakeluverkonhaltijalla on oltava yleiset ja helposti sovellettavissa olevat menettelytavat energiatehokkuuslain (/) 3 §:n 14 kohdassa tarkoitetun tehokkaan yhteistuotannon ja pienimuotoisen sähköntuotannon jakeluverkkoon liittämistä varten.

57 §

Jakeluverkonhaltijan laskutus jakeluverkossa

Jakeluverkonhaltijan on esitettävä laskuunsa jakeluverkkonsa käyttäjälle erittely siitä, miten sähkönjakelun hinta muodostuu. Jakeluverkonhaltijan on kuluttajille lähetettävissä laskuissa annettava tiedot asiakasvalitusten tekemistä varten sekä kuluttajille suunnatussa laskutuksessaan tietoja kuluttajien käytävissä olevista riitojenratkaisumenettelyistä. Energiamarkkinavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tietoja laskuun tulee sisällyttää, sekä siitä tavasta, jolla tiedot tulee

57 §

Jakeluverkonhaltijan laskutus

Jakeluverkonhaltijan jakeluverkon käyttäjien laskutus on suoritettava tosiasiallisen kulutuksen perusteella vähintään neljä kertaa vuodessa. Muun kuin tuntimittauslaitteiston osalta laskutus voi perustua loppukäyttäjän tekemään mittauslaitteiston luentaan.

laskussa esittää.

Jakeluverkonhaltijan on tarjottava kuluttajille erilaisia maksutapoja sähkönjakelun laskujen maksamiseen. Tarjotuissa vaihtoehtoissa ei saa olla perusteettomia eikä eri asiakasryhmiä syrjiviä ehtoja. Maksutapojen ehtoissa voidaan huomioida eri maksutapojen tarjoamisesta jakeluverkonhaltijalle aiheutuvien kustannusten kohtuulliset erot. Jos jakeluverkonhaltija tarjoaa kuluttajille ennakkomaksujärjestelmää, on järjestelmän heijastettava riittävästi kuluttajan arvioitua todennäköistä vuotuista sähkönkulutusta.

Laskutus saa kuitenkin perustua arvioituun kulutukseen tai kiinteään määrään silloin, kun laskutus perustuu loppukäyttäjän lukemaan mittauslaitteistoon eikä tämä ole ilmoittanut mittarilukemaa kysymyksessä olevalta laskutuskaudelta. Todettuun kulutukseen perustuvasta laskutuksesta voidaan poiketa myös, jos käyttöpaikkaa ei ole varustettu mittauslaitteistolla.

Jakeluverkonhaltijan on esitettävä laskussa jakeluverkkonsa käyttäjälle erittely siitä, miten sähkönjakelun hinta muodostuu. Sähkönjakelun hintaa koskevat tiedot ja arviot on annettava loppukäyttäjälle oikea-aikaisesti ja helposti ymmärrettävässä muodossa. Laskun mukana on ilmoitettava loppukäyttäjän todellinen kulutus ja hintatiedot sekä mahdollistettava vertailu edellisen vuoden kulutukseen ja kustannuksiin samana kautena. Jakeluverkonhaltijan on kuluttajille lähetettävissä laskuissa annettava tiedot asiakasvalitusten tekemistä varten sekä kuluttajille suunnatussa laskutuksessaan tietoja kuluttajien käytävissä olevista riitojenratkaisumenettelyistä. Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tietoja laskuun tulee sisällyttää sekä siitä tavasta, jolla tiedot tulee laskussa esittää.

Tässä pykälässä tarkoitetut laskut sekä hinta- ja kulutustiedot on annettava loppukäyttäjälle asianmukaisesti ja maksutta. Loppukäyttäjän on halutessaan saatava laskut ja kulutustiedot sähköisinä.

57 a §

Jakeluverkonhaltijan laskujen maksutavat

Jakeluverkonhaltijan on tarjottava kuluttajille erilaisia maksutapoja sähkönjakelun laskujen maksamiseen. Tarjotuissa vaihtoehtoissa ei saa olla perusteettomia eikä eri asiakasryhmiä syrjiviä ehtoja. Maksutapojen ehtoissa voidaan huomioida eri maksutapojen tarjoamisesta jakeluverkonhaltijalle aiheutuvien kustannusten kohtuulliset erot. Jos jakeluverkonhaltija tarjoaa kuluttajille ennakkomaksujärjestelmää, on järjestelmän heijastettava riittävästi kuluttajan arvioitua todennäköistä vuotuista sähkönkulutusta.

69 §

Vähittäismyyjän laskutus

Vähittäismyyjän on esitettävä laskussa loppukäyttäjälle erittely siitä, miten sähkön hinta muodostuu sekä tieto sopimuksen voimassaoloajasta. Vähittäismyyjän on kuluttajille lähetettävissä laskuissa annettava tiedot asiakasvalitusten tekemistä varten sekä kuluttajille suunnatussa laskutuksessaan tietoja kuluttajien käytettävissä olevista riitojenratkaisumenettelyistä. Energiamarkkinavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tietoja laskuun tulee sisällyttää, sekä siitä tavasta, jolla tiedot tulee laskussa esittää.

Vähittäismyyjän on toimitettava loppulasku kuluttajalle kuuden viikon kuluessa siitä, kun sähkön toimitus kuluttajalle on päättynyt.

Vähittäismyyjän on tarjottava kuluttajille erilaisia maksutapoja sähkölaskujen maksamiseen. Tarjotuissa vaihtoehdoissa ei saa olla perusteettomia eikä eri asiakasryhmiä syrjiviä ehtoja. Maksutapojen ehdoissa voidaan huomioida eri maksutapojen tarjoamisesta vähittäismyyjälle aiheutuvien kustannusten kohtuulliset erot. Jos vähittäismyyjä tarjoaa kuluttajille ennakkomaksujärjestelmää, on järjestelmän heijastettava riittävästi kuluttajan arvioitua todennäköistä vuotuista sähkönkulutusta.

Vähittäismyyjän laskutuksesta säädetään lisäksi energiemarkkinoilla toimivien yritysten energiatehokkuuspalveluista annetussa laissa (1211/2009).

69 §

Vähittäismyyjän laskutus

Loppukäyttäjälle toimitettu sähkö on laskutettava tosiasiallisen kulutuksen perusteella vähintään neljä kertaa vuodessa. Muun kuin tuntimittauslaitteiston osalta laskutus voi perustua loppukäyttäjän tekemään mittauslaitteiston luentaan.

Toimitetun sähkön laskutus saa kuitenkin perustua arvioituun kulutukseen tai kiinteään määrään silloin, kun laskutus perustuu loppukäyttäjän lukemaan mittauslaitteistoon eikä tämä ole ilmoittanut mittarilukemaa kysymyksessä olevalta laskutuskaudelta. Todettuun kulutukseen perustuvasta laskutuksesta voidaan poiketa myös, jos käyttöpaikkaa ei ole varustettu mittauslaitteistolla.

Vähittäismyyjän on esitettävä laskussa loppukäyttäjälle erittely siitä, miten sähkön hinta muodostuu sekä tieto sopimuksen voimassaoloajasta. Sähkön hintaa koskevat tiedot ja arviot on annettava loppukäyttäjälle oikea-aikaisesti ja helposti ymmärrettävässä muodossa. Laskun mukana on ilmoitettava loppukäyttäjän todellinen kulutus ja hintatiedot sekä mahdollistettava vertailu edellisen vuoden kulutukseen ja kustannuksiin samana kautena. Vähittäismyyjän on kuluttajille lähetettävissä laskuissa annettava tiedot asiakasvalitusten tekemistä varten sekä kuluttajille suunnatussa laskutuksessaan tietoja kuluttajien käytettävissä olevista riitojenratkaisumenettelyistä. Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tietoja laskuun tulee sisällyttää, sekä siitä tavasta, jolla tiedot tulee laskussa esittää.

Vähittäismyyjän on toimitettava loppulasku kuluttajalle kuuden viikon kuluessa siitä, kun sähkön toimitus kuluttajalle on päättynyt.

Tässä pykälässä tarkoitetut laskut sekä hinta- ja kulutustiedot on annettava loppukäyttäjälle asianmukaisesti ja maksutta. Loppukäyttäjän on halutessaan saatava laskut ja kulutustiedot sähköisinä.

69 a §

Vähittäismyyjän laskujen maksutavat

Vähittäismyyjän on tarjottava kuluttajille erilaisia maksutapoja sähkölaskujen maksamiseen. Tarjotuissa vaihtoehtoissa ei saa olla perusteettomia eikä eri asiakasryhmiä syrjiviä ehtoja. Maksutapojen ehdoissa voidaan huomioida eri maksutapojen tarjoamisesta vähittäismyyjälle aiheutuvien kustannusten kohtuulliset erot. Jos vähittäismyyjä tarjoaa kuluttajille ennakkomaksujärjestelmää, on järjestelmän heijastettava riittävästi kuluttajan arvioitua todennäköistä vuotuista sähkönkulutusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 57, 57 a, 69 ja 69 a § tulevat kuitenkin voimaan vasta päivänä kuuta 20 .

Voimaan 01.01.2016

3

Laki**maakaasumarkkinalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maakaasumarkkinalain (508/2000) 3 luvun 2 § ja 4 luvun 3 §, sellaisina kuin ne
ovat laissa 589/2013, sekä
lisätään 2 lukuun uusi 9 a ja 9 b § sekä 4 lukuun uusi 3 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*2 luku****Verkonhaltijan sekä varastointilaitteiston ja
nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston
haltijan yleiset velvollisuudet ja palvelujen
hinnoittelu****9 a §*

Jakeluverkonhaltijan laskutus on suoritettava tosiasiallisen kulutuksen perusteella vähintään neljä kertaa vuodessa. Jos mittauslaitteisto ei ole kaukoluentajärjestelmän piirissä, laskutus voi perustua loppukäyttäjän tekemään mittauslaitteiston luentaan.

Laskutus saa kuitenkin perustua arvioituun kulutukseen tai kiinteään määrään silloin, kun laskutus perustuu loppukäyttäjän lukemaan mittauslaitteistoon eikä tämä ole ilmoittanut mittarilukemaa kysymyksessä olevalta laskutuskaudelta. Todettuun kulutukseen perustuvasta laskutuksesta voidaan poiketa myös, jos todettuun maakaasunkulutukseen perustuvan mittauksen ja laskutuksen järjestäminen ei ole mahdollista tai se on kustannuksiltaan kohtuutonta.

Jakeluverkonhaltijan on esitettävä laskussa verkkonsa käyttäjälle erittely siitä, miten maakaasunjakelun hinta muodostuu. Maakaasunjakelun hintaa koskevat tiedot ja arviot on annettava loppukäyttäjälle oikea-aikaisesti ja helposti ymmärrettävässä muodossa. Laskun mukana on ilmoitettava loppukäyttäjän todellinen kulutus ja hintatiedot sekä mahdollistettava vertailu edellisen vuo-

den kulutukseen ja kustannuksiin samana kautena. Jakeluverkonhaltijan on kuluttajille lähetettävissä laskuissa annettava tiedot asiakasvalitusten tekemistä varten sekä kuluttajille suunnatussa laskutuksessaan tietoja kuluttajien käytettävissä olevista riitojenratkaisumenettelyistä. Maakaasumarkkinaviiranomainen voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tietoja laskuun tulee sisällyttää sekä siitä tavasta, jolla tiedot tulee laskussa esittää.

Tässä pykälässä tarkoitetut laskut sekä hin-
ta- ja kulutustiedot on annettava loppukäyttä-
jälle asianmukaisesti ja maksutta. Loppu-
käyttäjän on halutessaan saatava laskut ja
kulutustiedot sähköisinä.

9 b §

Jakeluverkonhaltijan on tarjottava kulutta-
jille erilaisia maksutapoja laskujen maksami-
seen. Tarjotuissa vaihtoehtoissa ei saa olla
perusteettomia tai eri asiakasryhmiä syrjiviä
ehtoja. Maksutapojen ehdoissa voidaan
huomioida eri maksutapojen tarjoamisesta
jakeluverkonhaltijalle aiheutuvien kustannus-
ten kohtuulliset erot. Jos jakeluverkonhaltija
tarjoaa kuluttajille ennakkomaksujärjestel-
mää, järjestelmän on heijastettava riittävästi
kuluttajan arvioitua vuotuista maakaasunku-
lutusta.

3 luku

Järjestelmäveloitteet ja maakaasukaup- pojen selvitys

2 §

Verkonhaltijan on järjestettävä maakaasu-
verkossaan taseselvityksen ja laskutuksen pe-
rustana oleva maakaasuntoimitusten mittaus
sekä mittaustietojen rekisteröinti ja ilmoitta-
minen maakaasumarkkinoiden osapuolille.
Laskutuksessa tarvittavat mittaustiedot on il-
moitettava maakaasun toimittajalle käyttö-
paikka- tai mittauskohtaisesti.

Verkonhaltija voi tarjota mittauspalvelua
joko omana työnä tai hankkia palvelun. Pal-
velu voidaan hankkia tällöin myös maakaasu-
kaupan muulta osapuolelta.

3 luku

Järjestelmäveloitteet ja maakaasukaup- pojen selvitys

2 §

Verkonhaltijan on järjestettävä maakaasu-
verkossaan taseselvityksen ja laskutuksen pe-
rustana oleva maakaasuntoimitusten mittaus
sekä mittaustietojen rekisteröinti ja ilmoitta-
minen maakaasumarkkinoiden osapuolille.
Laskutuksessa tarvittavat mittaustiedot on il-
moitettava maakaasun toimittajalle käyttö-
paikka- tai mittauskohtaisesti.

Loppukäyttäjälle on tarjottava kilpailuky-
kyisesti hinnoiteltua mittaria, joka mittaa
tarkasti maakaasun kulutuksen ja antaa tie-
toa kulutuksen ajoittumisesta, kun:

1) olemassa oleva mittari korvataan, paitsi
jos se on teknisesti mahdotonta tai se ei ole

Tarkempia säännöksiä maakaasuntoimitusten mittauksesta maakaasuverkoissa annetaan valtioneuvoston asetuksella. Säännökset voivat koskea:

- 1) käyttöpaikan, varaston, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen ja uusiutuviista energialähteistä peräisin olevan kaasun tuotantolaitoksen varustamista mittauslaitteistolla;
- 2) mittauslaitteistolle ja -järjestelmälle asetettavia vaatimuksia;
- 3) mittauslaitteiston lukemista;
- 4) mittautiedon hyödyntämistä;
- 5) mittauspalveluissa käytettävää aikajäotusta.

kustannustehokasta ottaen huomioon pitkän aikavälin säästömahdollisuudet;

2) kyse on uuteen rakennukseen sijoitettava uudesta liittymästä;

3) kyse on sellaisesta maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 125 §:n mukaistaa rakennuslupaa tai 126 §:n mukaista toimenpidedilupaa edellyttävästä korjauksesta, jolla voi olla merkittävä vaikutusta rakennuksen energiatehokkuuteen.

Verkonhaltija voi tarjota mittauspalvelua joko omana työnä tai hankkia palvelun. Palvelu voidaan hankkia tällöin myös maakaasukaupan muulta osapuolelta.

Tarkempia säännöksiä maakaasuntoimitusten mittauksesta maakaasuverkoissa annetaan valtioneuvoston asetuksella. Säännökset voivat koskea:

- 1) käyttöpaikan, varaston, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen ja uusiutuviista energialähteistä peräisin olevan kaasun tuotantolaitoksen varustamista mittauslaitteistolla;
- 2) mittauslaitteistolle ja -järjestelmälle asetettavia vaatimuksia;
- 3) mittauslaitteiston lukemista;
- 4) mittautiedon hyödyntämistä;
- 5) mittauspalveluissa käytettävää aikajäotusta.

4 luku

Maakaasun toimittaminen ja maakaasun käyttäjän asema

3 §

Maakaasun toimittajan on esitettävä laskussa asiakkaalle erittely siitä, miten maakaasun hinta muodostuu sekä tieto sopimuksen voimassaoloajasta. Maakaasun toimittajan on kuluttajille lähetettävissä laskuissa annettava tiedot asiakasvalitusten tekemistä varten sekä kuluttajille suunnatussa laskutuksessaan tietoja kuluttajien käytettävissä olevista riitojenratkaisumenettelyistä. Maakaasumarkkinaviranomainen voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tietoja laskuun tulee sisällyttää sekä siitä tavasta, jolla tiedot tulee laskussa esittää.

Maakaasun toimittajan on toimitettava lopplasku kuluttajalle kuuden viikon kuluessa siitä, kun maakaasun toimitus kuluttajalle on päättynyt.

Maakaasun toimittajan on tarjottava kuluttajille erilaisia maksutapoja laskujen maksamiseen. Tarjotuissa vaihtoehtoissa ei saa olla perusteettomia tai eri asiakasryhmiä syrjiviä ehtoja. Maksutapojen ehdoissa voidaan huomioida eri maksutapojen tarjoamisesta jake-luverkonhaltijalle aiheutuvien kustannusten kohtuulliset erot. Jos maakaasun toimittaja tarjoaa kuluttajille ennakkomaksujärjestelmää, järjestelmän on heijastettava riittävästi kuluttajan arvioitua vuotuista maakaasunkulutusta.

Maakaasun toimittajan laskutuksesta säädetään lisäksi energiamarkkinoilla toimivien yritysten energiatehokkuuspalveluista anne-

4 luku

Maakaasun toimittaminen ja maakaasun käyttäjän asema

3 §

Loppukäyttäjälle toimitettu maakaasu on laskutettava tosiasiallisen kulutuksen perusteella vähintään neljä kertaa vuodessa. Jos mittauslaitteisto ei ole kaukoluentajärjestelmän piirissä, laskutus voi perustua loppukäyttäjän tekemään mittauslaitteiston luentaan.

Maakaasun laskutus saa kuitenkin perustua arvioituun kulutukseen tai kiinteään määrään silloin, kun laskutus perustuu loppukäyttäjän lukemaan mittauslaitteistoon eikä tämä ole ilmoittanut mittarilukemaa kysymyksessä olevalta laskutuskaudelta. Todettuun kulutukseen perustuvasta laskutuksesta voidaan poiketa myös, jos todettuun maakaasunkulutukseen perustuvan mittauksen ja laskutuksen järjestäminen ei ole mahdollista tai se on kustannuksiltaan kohtuutonta.

Maakaasun toimittajan on esitettävä laskussa asiakkaalle erittely siitä, miten maakaasun hinta muodostuu sekä tieto sopimuksen voimassaoloajasta. Maakaasun hintaa koskevat tiedot ja arviot on annettava loppukäyttäjälle oikea-aikaisesti ja helposti ymmärrettävässä muodossa. Laskun mukana on ilmoitettava loppukäyttäjän todellinen kulutus ja hintatiedot sekä mahdollistettava vertailu edellisen vuoden kulutukseen ja kustannuksiin samana kautena. Maakaasun toimittajan on kuluttajille lähetettävissä laskuissa annettava tiedot asiakasvalitusten tekemistä varten sekä kuluttajille suunnatussa laskutuksessaan tietoja kuluttajien käytettävissä olevista riitojenratkaisumenettelyistä. Maakaasumarkkinaviranomainen voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tietoja laskuun tulee sisällyttää sekä siitä tavasta, jolla tiedot tulee laskussa esittää.

Maakaasun toimittajan on toimitettava lopplasku kuluttajalle kuuden viikon kuluessa siitä, kun maakaasun toimitus kuluttajalle on

tussa laissa (1211/2009).

päättynyt.

*Tässä pykälässä tarkoitetut laskut sekä hin-
ta- ja kulutustiedot on annettava loppukäyttä-
jälle asianmukaisesti ja maksutta. Loppu-
käyttäjän on halutessaan saatava laskut ja
kulutustiedot sähköisinä.*

3 a §

*Maakaasun toimittajan on tarjottava kulut-
tajille erilaisia maksutapoja laskujen mak-
samiseen. Tarjotuissa vaihtoehtoissa ei saa
olla perusteettomia tai eri asiakasryhmiä syr-
jiviä ehtoja. Maksutapojen ehdoissa voidaan
huomioida eri maksutapojen tarjoamisesta
maakaasun toimittajalle aiheutuvien kustan-
nusten kohtuulliset erot. Jos maakaasun toi-
mittaja tarjoaa kuluttajille ennakkomaksujär-
jestelmää, järjestelmän on heijastettava riit-
tävästi kuluttajan arvioitua vuotuista maa-
kaasunkulutusta.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20
. Sen 2 luvun 9 a ja 9 b § sekä 4 luvun 3 ja 3
a § tulevat kuitenkin voimaan vasta päivänä
kuuta 20

4

Laki**sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 6 ja 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 6 ja 10 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

6 §

Energiamarkkinaviraston tehtävät kansallisena sääntelyviranomaisena

Euroopan unionin sähkö- ja maakaasualaa koskevassa lainsäädännössä tarkoitettuna kansallisena sääntelyviranomaisena toimii Energiamarkkinaviraston tehtävänä on erityisesti:

1) vahvistaa tässä laissa säädetyn menettelyn mukaisesti sähkö- ja maakaasuverkkojen haltijoille siirron ja jakelun hinnoittelua koskevat menetelmät;

2) varmistaa, että sähkö- ja maakaasuverkkojen haltijat sekä muut sähkö- ja maakaasualan yritykset noudattavat kansallisesta ja unionin lainsäädännöstä johtuvia velvollisuuksiaan ja päättää toimivaltansa mukaisesti tarvittavista ja oikeasuhteisista toimenpiteistä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden kilpailun edistämiseksi ja markkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi;

3) tehdä rajat ylittävissä asioissa yhteistyötä muiden ETA-valtioiden sääntelyviranomaisten ja energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston kanssa;

4) panna täytäntöön toimialaansa kuuluvat, oikeudellisesti sitovat energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston ja komission päätökset;

5) varmistaa, ettei sähkön ja maakaasun siirtoon, jakeluun ja toimitukseen sekä maakaasun varastointiin ja nesteytetyn maakaasun

Ehdotus

6 §

Energiaviraston tehtävät kansallisena sääntelyviranomaisena

Euroopan unionin sähkö- ja maakaasualaa koskevassa lainsäädännössä tarkoitettuna kansallisena sääntelyviranomaisena toimiessaan *Energiaviraston* tehtävänä on erityisesti:

1) vahvistaa tässä laissa säädetyn menettelyn mukaisesti sähkö- ja maakaasuverkkojen haltijoille siirron ja jakelun hinnoittelua koskevat menetelmät;

2) varmistaa, että sähkö- ja maakaasuverkkojen haltijat sekä muut sähkö- ja maakaasualan yritykset noudattavat kansallisesta ja unionin lainsäädännöstä johtuvia velvollisuuksiaan ja päättää toimivaltansa mukaisesti tarvittavista ja oikeasuhteisista toimenpiteistä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden kilpailun edistämiseksi ja markkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi;

3) tehdä rajat ylittävissä asioissa yhteistyötä muiden ETA-valtioiden sääntelyviranomaisten ja energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston kanssa;

4) panna täytäntöön toimialaansa kuuluvat, oikeudellisesti sitovat energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston ja komission päätökset;

5) varmistaa, ettei sähkön ja maakaasun siirtoon, jakeluun ja toimitukseen sekä maakaasun varastointiin ja nesteytetyn maakaasun

sun käsittelyyn liittyvien toimintojen välillä esiinny ristosubventioita;

6) seurata sähkön kantaverkonhaltijoiden ja maakaasun siirtoverkonhaltijoiden investointisuunnitelmia;

7) seurata sähkö- ja maakaasuverkkojen varmuutta ja luotettavuutta koskevien sääntöjen noudattamista, arvioida verkkojen aiempaa toimivuutta sekä osallistua sähkö- ja maakaasuverkkojen palvelun sekä sähkön ja maakaasun toimituksen laatua koskevien vaatimusten valmisteluun;

8) seurata sähkö- ja maakaasumarkkinoiden avoimuuden tasoa ja varmistaa, että sähkö- ja maakaasualan yritykset noudattavat avoimuutta koskevia velvollisuuksiaan;

9) seurata sähkön ja maakaasun tukku- ja vähittäismarkkinoiden avaamista kilpailulle sekä kilpailun toimivuutta näillä markkinoilla;

10) seurata kilpailua rajoittavien sopimuskäytäntöjen sekä muihin kuin kotitalousasiakkaisiin kohdistuvien yksinoikeuslausekkeiden esiintymistä sähkö- ja maakaasualalla;

11) seurata sähkö- ja maakaasuverkonhaltijoiden liittymien toimittamiseen ja korjausten suorittamiseen käyttämää aikaa;

12) seurata maakaasun varastojen, putkilinjavarastoinnin ja muiden lisäpalvelujen käyttöoikeuksien sääntelyn perusteita sekä valvoa maakaasun varastojen, putkilinjavarastoinnin ja muiden lisäpalvelujen käyttöoikeuksia koskevien säännösten soveltamista;

13) osaltaan varmistaa sähkö- ja maakaasumarkkinoihin kohdistuvien kuluttajansuojatoimenpiteiden tehokkuus ja täytäntöönpano;

14) laatia ja julkaista vuosittain arvio sähkön ja maakaasun toimitukseen liittyvien julkisen palvelun velvoitteiden noudattamisesta;

15) varmistaa asiakkaiden mahdollisuus saada käyttöönsä omaa sähkön tai maakaasun kulutustaan koskevia tietoja;

16) seurata sähkö- ja maakaasuverkkojen haltijoiden, sähkön ja maakaasun toimittajien, asiakkaiden sekä muiden sähkö- ja maakaasumarkkinoiden osapuolten asemaa ja vastuita koskevien säännösten täytäntöönpanoa;

17) seurata sähköntuotantokapasiteettiin tehtäviä investointeja ja niiden vaikutusta sähkön toimitusvarmuuteen;

sun käsittelyyn liittyvien toimintojen välillä esiinny ristosubventioita;

6) seurata sähkön kantaverkonhaltijoiden ja maakaasun siirtoverkonhaltijoiden investointisuunnitelmia;

7) seurata sähkö- ja maakaasuverkkojen varmuutta ja luotettavuutta koskevien sääntöjen noudattamista, arvioida verkkojen aiempaa toimivuutta sekä osallistua sähkö- ja maakaasuverkkojen palvelun sekä sähkön ja maakaasun toimituksen laatua koskevien vaatimusten valmisteluun;

8) seurata sähkö- ja maakaasumarkkinoiden avoimuuden tasoa ja varmistaa, että sähkö- ja maakaasualan yritykset noudattavat avoimuutta koskevia velvollisuuksiaan;

9) seurata sähkön ja maakaasun tukku- ja vähittäismarkkinoiden avaamista kilpailulle sekä kilpailun toimivuutta näillä markkinoilla;

10) seurata kilpailua rajoittavien sopimuskäytäntöjen sekä muihin kuin kotitalousasiakkaisiin kohdistuvien yksinoikeuslausekkeiden esiintymistä sähkö- ja maakaasualalla;

11) seurata sähkö- ja maakaasuverkonhaltijoiden liittymien toimittamiseen ja korjausten suorittamiseen käyttämää aikaa;

12) seurata maakaasun varastojen, putkilinjavarastoinnin ja muiden lisäpalvelujen käyttöoikeuksien sääntelyn perusteita sekä valvoa maakaasun varastojen, putkilinjavarastoinnin ja muiden lisäpalvelujen käyttöoikeuksia koskevien säännösten soveltamista;

13) osaltaan varmistaa sähkö- ja maakaasumarkkinoihin kohdistuvien kuluttajansuojatoimenpiteiden tehokkuus ja täytäntöönpano;

14) laatia ja julkaista vuosittain arvio sähkön ja maakaasun toimitukseen liittyvien julkisen palvelun velvoitteiden noudattamisesta;

15) varmistaa asiakkaiden mahdollisuus saada käyttöönsä omaa sähkön tai maakaasun kulutustaan koskevia tietoja;

16) seurata sähkö- ja maakaasuverkkojen haltijoiden, sähkön ja maakaasun toimittajien, asiakkaiden sekä muiden sähkö- ja maakaasumarkkinoiden osapuolten asemaa ja vastuita koskevien säännösten täytäntöönpanoa;

17) seurata sähköntuotantokapasiteettiin tehtäviä investointeja ja niiden vaikutusta sähkön toimitusvarmuuteen;

18) seurata ETA-valtioiden ja kolmansien maiden sähkön kantaverkonhaltijoiden teknistä yhteistyötä;

19) seurata sähkö- ja maakaasumarkkinoihin kohdistuvien suojatoimenpiteiden täytäntöönpanoa;

20) edistää aluetasolla sähkö- ja maakaasumarkkinoiden keskeisiin markkinakäytäntöihin liittyvien tiedonvaihtomenettelyjen yhteensopivuutta.

Energiamarkkinaviraston on tämän pykälän mukaisia tehtäviä hoitaessaan otettava huomioon maakaasumarkkinalaissa sekä maakaasuverkkoasetuksessa säädetyt poikkeukset.

10 §

Energiamarkkinaviraston vahvistamat ehdot ja menetelmät

Energiamarkkinaviraston tulee päätöksellään (*vahvistuspäätös*) vahvistaa verkonhaltijan, järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan sekä nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen haltijan noudatettaviksi seuraavat palvelujen ehdot ja palvelujen hinnoittelua koskevat menetelmät ennen niiden käyttöönottamista:

1) menetelmät verkonhaltijan verkkotoiminnan tuoton ja siirtopalvelusta perittävien maksujen määrittämiseksi valvontajakson aikana;

2) ehdot, edellytykset ja tariffit, jotka koskevat oikeutta käyttää nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistoja;

3) verkonhaltijan siirtopalvelun ehdot;

4) verkonhaltijan liittämispalvelun ehdot ja menetelmät liittämisestä perittävien maksujen määrittämiseksi;

5) ylikuormituksen hallintaa ja siirtokapasiteetin jakamista kantaverkossa ja siirtoverkossa koskevat ehdot sekä menetelmät ylikuormituksesta perittävien maksujen määrittämiseksi ja menetelmät ylikuormituksen hallinnasta saatujen tulojen käyttämiseksi;

6) järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan

18) seurata ETA-valtioiden ja kolmansien maiden sähkön kantaverkonhaltijoiden teknistä yhteistyötä;

19) seurata sähkö- ja maakaasumarkkinoihin kohdistuvien suojatoimenpiteiden täytäntöönpanoa;

20) edistää aluetasolla sähkö- ja maakaasumarkkinoiden keskeisiin markkinakäytäntöihin liittyvien tiedonvaihtomenettelyjen yhteensopivuutta;

21) edistää kysyntään liittyvien resurssien osallistumista tarjonnan ohella sähkö- ja maakaasumarkkinoille.

Energiaviraston on tämän pykälän mukaisia tehtäviä hoitaessaan otettava huomioon maakaasumarkkinalaissa sekä maakaasuverkkoasetuksessa säädetyt poikkeukset.

10 §

Energiaviraston vahvistamat ehdot ja menetelmät

Energiaviraston tulee päätöksellään (*vahvistuspäätös*) vahvistaa verkonhaltijan, järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan sekä nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen haltijan noudatettaviksi seuraavat palvelujen ehdot ja palvelujen hinnoittelua koskevat menetelmät ennen niiden käyttöönottamista:

1) menetelmät verkonhaltijan verkkotoiminnan tuoton ja siirtopalvelusta perittävien maksujen määrittämiseksi valvontajakson aikana;

2) ehdot, edellytykset ja tariffit, jotka koskevat oikeutta käyttää nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistoja;

3) verkonhaltijan siirtopalvelun ehdot;

4) verkonhaltijan liittämispalvelun ehdot ja menetelmät liittämisestä perittävien maksujen määrittämiseksi;

5) ylikuormituksen hallintaa ja siirtokapasiteetin jakamista kantaverkossa ja siirtoverkossa koskevat ehdot sekä menetelmät ylikuormituksesta perittävien maksujen määrittämiseksi ja menetelmät ylikuormituksen hallinnasta saatujen tulojen käyttämiseksi;

6) järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhalti-

ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen ehdot sekä menetelmät palveluista perittävien maksujen määrittämiseksi;

7) menetelmät järjestelmävastaavan kanta-verkonhaltijan sähkökaupan ja taseselvityksen edellyttämän tiedonvaihdon kehittämistehtävästä perimien maksujen määrittämiseksi.

Hinnoittelussa noudatettavien menetelmien vahvistamista koskevassa päätöksessä voidaan määrätä:

1) verkkotoimintaan tai palveluun sidotun pääoman arvostusperiaatteista;

2) verkkotoimintaan tai palveluun sidotulle pääomalle taikka palvelulle hyväksyttävän tuoton määrittämistavasta;

3) verkkotoiminnan tai palvelun tuloksen määrittämistavasta sekä sen edellyttämästä tuloslaskelman ja taseen oikaisusta;

4) verkkotoiminnan tehostamiseen, markkinoiden yhdentymisen edistämiseen, verkon varmuuden parantamiseen sekä näihin liittyvän tutkimustoiminnan edistämiseen ja verkon kehittämiseen kannustavista tavoitteista ja niiden määrittämistavasta sekä menetelmistä, joilla tavoitteita sovelletaan hinnoittelussa;

5) hinnoittelurakenteen määrittämistavasta, jos määrittämistapa on tarpeen verkkoon pääsyn toteuttamiseksi tai Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen täytäntöön panemiseksi taikka jos määrittämistapa liittyy järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen hinnoitteluun.

Vahvistuspäätös, jossa määrätään 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista menetelmistä, on voimassa kahden toisiaan seuraavan neljän vuoden pituisen valvontajakson ajan. Jos verkkonhaltija on aloittanut toimintansa muihin verkkonhaltijoihin sovellettavan valvontajakson ollessa kesken, on 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu vahvistuspäätös kuitenkin voimassa kyseisen valvontajakson loppuun. Vahvistuspäätös, jossa määrätään 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista ehdoista, edellytyksistä ja tariffeista, on voimassa Energiamarkkinaviraston määräämän enintään kahden vuoden pituisen ajan. Muut 1 momentissa tarkoitettut päätökset ovat voi-

jan järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen ehdot sekä menetelmät palveluista perittävien maksujen määrittämiseksi;

7) menetelmät järjestelmävastaavan kanta-verkonhaltijan sähkökaupan ja taseselvityksen edellyttämän tiedonvaihdon kehittämistehtävästä perimien maksujen määrittämiseksi.

Hinnoittelussa noudatettavien menetelmien vahvistamista koskevassa päätöksessä voidaan määrätä:

1) verkkotoimintaan tai palveluun sidotun pääoman arvostusperiaatteista;

2) verkkotoimintaan tai palveluun sidotulle pääomalle taikka palvelulle hyväksyttävän tuoton määrittämistavasta;

3) verkkotoiminnan tai palvelun tuloksen määrittämistavasta sekä sen edellyttämästä tuloslaskelman ja taseen oikaisusta;

4) verkkotoiminnan tehostamiseen, markkinoiden yhdentymisen edistämiseen, verkon varmuuden parantamiseen sekä näihin liittyvän tutkimustoiminnan edistämiseen, *verkon kehittämiseen ja verkon käyttäjien energiatehokkuutta parantavia toimenpiteitä edistävi-* *en järjestelmäpalvelujen saataville asettamiseen* kannustavista tavoitteista ja niiden määrittämistavasta sekä menetelmistä, joilla tavoitteita sovelletaan hinnoittelussa;

5) hinnoittelurakenteen määrittämistavasta, jos määrittämistapa on tarpeen verkkoon pääsyn toteuttamiseksi tai Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen täytäntöön panemiseksi taikka jos määrittämistapa liittyy järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen hinnoitteluun.

Sähköverkonhaltijaan kohdistuva vahvistuspäätös ei saa estää verkkonhaltijaa asettamasta järjestäytyneillä sähkömarkkinoilla saataville järjestelmäpalveluja kysynnänohjaustoimenpiteitä, kysynnänhallintaa tai hajautettua tuotantoa varten.

massa toistaiseksi tai, jos erityistä syytä on, päätöksessä määrätyn määräajan.

Vahvistuspäätös, jossa määrätään 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista menetelmistä, on voimassa kahden toisiaan seuraavan neljän vuoden pituisen valvontajakson ajan. Jos verkkonhaltija on aloittanut toimintansa muihin verkkonhaltijoihin sovellettavan valvontajakson ollessa kesken, on 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu vahvistuspäätös kuitenkin voimassa kyseisen valvontajakson loppuun. Vahvistuspäätös, jossa määrätään 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista ehdoista, edellytyksistä ja tariffeista, on voimassa *Energiaviraston* määräämän enintään kahden vuoden pituisen ajan. Muut 1 momentissa tarkoitettut päätökset ovat voimassa toistaiseksi tai, jos erityistä syytä on, päätöksessä määrätyn määräajan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 10 §:n säännöstä ei sovelleta sen 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun vahvistuspäätökseen, jossa määrätty valvontajakso on alkanut ennen lain voimaantuloa.